

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1

(ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา)

ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570)

- 📍 ส่วนแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 6
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 6 เป็นหน่วยงานส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคมีภารกิจในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร ในปีงบประมาณ 2565 ได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 (พ.ศ.2566 – 2570) ที่สอดคล้องกับเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ ประเด็นการเกษตร แผนพัฒนาการเกษตรและแผนยุทธศาสตร์อื่น ๆ ตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนดสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อขับเคลื่อนแผนฯ และของงบประมาณประจำปี โดยการจัดทำแผนฯ ได้รวบรวมข้อมูลยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาและข้อมูลด้านต่างๆ นำมาวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส ข้อจำกัดและจัดทำแนวทางพัฒนารวมทั้งจัดประชุมระดมความคิดเห็นผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงแผนให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนมากขึ้น

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 6 ขอขอบคุณหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและความคิดเห็นต่างๆ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 (พ.ศ.2566 – 2570) ในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง หากมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กรุณาแจ้งส่วนแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 6 โทร 038351261 อีเมล zone6@oae.go.th

กันยายน 2565

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(ข)
สารบัญ	(ค)
สารบัญตาราง	(ง)
สารบัญภาพ	(จ)
ส่วนที่ 1 บทสรุปผู้บริหาร	1
ส่วนที่ 2 บทนำ	5
2.1 ความสำคัญในการจัดทำแผน	5
2.2 วัตถุประสงค์ในการจัดทำแผน	5
2.3 ขั้นตอนในการจัดทำแผน	5
2.4 กรอบในการจัดทำแผน	6
ส่วนที่ 3 ข้อมูลทั่วไป	53
3.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	53
3.2 การแบ่งเขตการปกครอง	54
3.3 ลักษณะภูมิประเทศ	54
3.4 ลักษณะภูมิอากาศ	55
3.5 จำนวนประชากร	56
3.6 แหล่งน้ำ	58
3.7 ลักษณะการถือครองที่ดิน การใช้พื้นที่ทางการเกษตรและสินค้าเกษตรที่	59
สำคัญ	
3.8 การคมนาคมขนส่ง	65
3.9 สภาพเศรษฐกิจ	71
3.10 การอุตสาหกรรม	74

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
3.11 การท่องเที่ยว	74
3.12 การสาธารณสุข	76
3.13 เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก(Eastern Economic Corridor : EEC)	77
ส่วนที่ 4 แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก1 (พ.ศ.2566 – 2570)	79
4.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม	79
4.2 เป้าหมายการพัฒนา ตัวชี้วัดความสำเร็จและประเด็นการพัฒนา	83
ส่วนที่ 5 โครงการสำคัญ	87
5.1 ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและ บริการมูลค่าสูง	87
5.2 ประเด็นการพัฒนาที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่ อุปทาน	87
5.3 ประเด็นการพัฒนาที่ 3 ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้และใช้องค์ความรู้ให้ เกิดผลในเชิงประจักษ์	88
5.4 ประเด็นการพัฒนาที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อม อย่างสมดุลและยั่งยืน	88

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 การแบ่งเขตการปกครอง	54
ตารางที่ 3.2 จำนวนวันฝนตกเฉลี่ย ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยและอุณหภูมิเฉลี่ย ปี 2564	56
ตารางที่ 3.3 จำนวนประชากร ปี 2563	56
ตารางที่ 3.4 จำนวนประชากรจำแนกตามช่วงอายุ ปี 2563	57
ตารางที่ 3.5 การใช้แรงงานของประชากรวัยแรงงาน ปี 2563	57
ตารางที่ 3.6 ความต้องการใช้น้ำ	59
ตารางที่ 3.7 ลักษณะการถือครองที่ดิน ปี 2564	60
ตารางที่ 3.8 การใช้พื้นที่ทางการเกษตร ปี 2564	61
ตารางที่ 3.9 การปลูกพืชที่สำคัญ ปี 2564	62
ตารางที่ 3.10 สินค้าปศุสัตว์ที่สำคัญ	64
ตารางที่ 3.11 สินค้าประมงที่สำคัญ	64
ตารางที่ 3.12 การเดินทางทางน้ำ	70
ตารางที่ 3.13 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ปี 2562	72
ตารางที่ 3.14 จำนวนโรงงาน เงินลงทุนและจำนวนแรงงาน	74

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แผนที่แสดงที่ตั้งกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1	53
ภาพที่ 2 โครงข่ายทางรถไฟสายตะวันออก	68
ภาพที่ 3 แนวเส้นทางโครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อมสามสนามบิน	69

ส่วนที่ 1

บทสรุปผู้บริหาร

ประเทศไทยได้ประกาศให้มียุทธศาสตร์ชาติสำหรับเป็นกรอบในการจัดทำแผนระดับต่างๆ ให้สอดคล้องและมีการบูรณาการกันไปสู่เป้าหมาย ซึ่งภาคการเกษตรเป็นภาคที่มีความสำคัญและต้องประสบกับการเปลี่ยนแปลงในหลายด้านทั้งสถานการณ์ในระดับโลกและสถานการณ์ในประเทศ เช่น การพัฒนาของเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การระบาดของโรคอุบัติใหม่ ความขัดแย้งระหว่างประเทศ ฯลฯ ภาครัฐจำเป็นต้องพิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์รวมทั้งมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 6 (สศท.6) เป็นหน่วยงานส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค มีภารกิจในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร โดยในปีงบประมาณ 2565 สศท.6 ได้ดำเนินโครงการติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์แนวโน้มภาคเกษตร กิจกรรมการขับเคลื่อนและติดตามแผนพัฒนาการเกษตรและแผนยุทธศาสตร์ มีเป้าหมายเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัด จำนวน 1 กลุ่มจังหวัด คือ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียง 1 จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทราซึ่งเป็นกลุ่มจังหวัดที่ภาครัฐกำหนดเป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเฉียง การจัดทำแผนฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำแผนฯที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ ประเด็นการเกษตร แผนพัฒนาการเกษตรและแผนยุทธศาสตร์อื่น ๆ ตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) กำหนดสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อขับเคลื่อนแผนฯ และของงบประมาณประจำปีและมีแผนงาน/โครงการที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่

ขั้นตอนการจัดทำแผนได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาระดับต่างๆ ตามกรอบที่ สศช.กำหนด นำมาวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส ข้อจำกัด จัดทำแนวทางพัฒนา จัดประชุมระดมความคิดเห็นผู้ที่เกี่ยวข้องและนำข้อคิดเห็นมาปรับปรุงแผนฯและจัดทำเอกสารฉบับสมบูรณ์ โดยแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียง 1 (ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา) ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 – 2570) กำหนดเป้าหมาย “กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียง 1 เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพสูง ตรงความต้องการ สร้างมูลค่าเพิ่ม เกษตรกรมีความสุข ประชาชนทุกช่วงวัยมีความมั่นคงทางอาหาร” มีตัวชี้วัดได้แก่ อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรและเกษตรแปรรูปเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3 ต่อปี ดัชนีความสุขของเกษตรกรเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ 90 ภายในปี 2570 รายได้เงินสดสุทธิของครัวเรือนเกษตรกรไม่ต่ำกว่า 537,000 บาทภายในปี 2570

พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 10 ต่อปี ปริมาณสินค้าเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี กำหนดประเด็นการพัฒนา ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง มีตัวชี้วัดคือ 1) รายได้สุทธิครัวเรือนเกษตรกร 2) มูลค่าของสินค้าและบริการจากการทำเกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรอัตลักษณ์และเกษตรแปรรูป มีแนวทางพัฒนา ได้แก่ 1) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ และศักยภาพของเกษตรกร 2) ส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าเกษตรที่หลากหลาย ผลิตสินค้าที่มีคุณค่าและมูลค่าสูง เช่น แมลง สหรัย สมุนไพร พืชโปรตีนทางเลือก เช่น ชนุน ถั่วต่าง ๆ ฯลฯ 3) ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร เช่น สินค้าเกษตรปลอดภัย สินค้าเกษตรอินทรีย์ สินค้าในรูปแบบอาหารพร้อมรับประทาน อาหารทางการแพทย์ อาหารฟังก์ชัน สมุนไพรแปรรูป เครื่องดื่มสุขภาพ สินค้าที่มีบรรจุภัณฑ์ทันสมัย อาหารที่ยกระดับด้วยการคัดแยกเกรด พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เชิงสุขภาพ ฯลฯ 4) ส่งเสริมและพัฒนาด้านการตลาดทั้งตลาดมวลชน (Mass Market) และตลาดเฉพาะ (Niche Market) ทั้งในประเทศและต่างประเทศในระบบ Offline และ Online 5) รณรงค์และส่งเสริมให้ผู้บริโภคมีการตระหนัก เลือกใช้ และบริโภคสินค้าเกษตรและ เกษตรแปรรูปที่ปลอดภัย มีคุณภาพสูง และได้มาตรฐาน เพื่อกระตุ้นให้เกิดตลาดสินค้าคุณภาพในวงกว้าง อย่างทั่วถึง ส่งเสริมและสนับสนุนให้ส่วนราชการมีการใช้สินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปที่ได้คุณภาพ อาทิ ผลผลิตจากการเกษตรสำหรับใช้ในโรงพยาบาล โรงเรียน และเรือนจำ อาหารทางการแพทย์ 6) พัฒนาระบบการรับรองมาตรฐาน ระบบการตรวจสอบย้อนกลับแบบมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรกร ผู้ประกอบการ หน่วยงานภาครัฐและผู้บริโภค

โครงการที่สำคัญ เช่น โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสมุนไพร โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตพืชโปรตีนทางเลือก โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร โครงการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โครงการส่งเสริมและพัฒนาการใช้สารชีวภัณฑ์และปุ๋ยอินทรีย์ โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรทางเลือกที่มีอนาคต

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่อุปทาน กำหนดตัวชี้วัด คือ 1) จำนวนฐานข้อมูล ช่องทางการเข้าถึงข้อมูลและความถี่ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

2) จำนวนภาคีเครือข่ายและผลของการเชื่อมโยงที่สำคัญ 3) จำนวนสถาบันเกษตรกรที่สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการฟาร์ม/กิจกรรมหลังการเก็บเกี่ยว/กระบวนการนำส่งผลผลิตจนถึงลูกค้าปลายทาง 4) จำนวนโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการรวบรวมและขนส่งสินค้าเกษตร

แนวทางพัฒนา ดังนี้ 1) พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารตลอดห่วงโซ่อุปทานตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำรวมทั้งผลักดันให้มีการใช้ข้อมูล อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่อุปทานและยกระดับสู่อุตสาหกรรมและบริการมูลค่าสูง 3) ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มมูลค่าและลดการสูญเสีย เช่น กระบวนการหลังการเก็บเกี่ยว การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การขนส่งแบบรักษาความเย็น ฯลฯ 4) ส่งเสริมการรวมกลุ่ม/การสร้างเครือข่าย เพื่อสร้างความเข้มแข็งรวมถึงเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ 5) สนับสนุนบทบาทสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน) ในฐานะหน่วยธุรกิจของเกษตรกร ให้ทำหน้าที่สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการฟาร์ม กิจกรรมหลังการเก็บเกี่ยว และกระบวนการนำส่งผลผลิตจนถึงลูกค้าปลายทาง เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มมูลค่า ให้กับผลผลิตของเกษตรกร 6) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการรวบรวมและขนส่ง สินค้าเกษตร เพื่อเชื่อมโยงผลผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตร 7) พัฒนากลไกเพื่อเชื่อมโยงภาคีต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ส่วนราชการ กลุ่มเกษตรกร และ นักวิชาการในพื้นที่ ในการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในการพัฒนาภาคเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน

โครงการสำคัญ เช่น โครงการพัฒนาช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ โครงการสร้างการรับรู้และเพิ่มความเชื่อมั่นสินค้าเกษตร โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการผลิตและการตลาดในระดับพื้นที่ โครงการจัดทำแผนพัฒนาสินค้าเกษตรที่สำคัญ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์ โครงการพัฒนาแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการยุคใหม่ โครงการส่งเสริมความร่วมมือภาครัฐและภาคเอกชน โครงการส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายด้านการผลิตการตลาด

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้และใช้องค์ความรู้ให้เกิดผลในเชิงประจักษ์ กำหนดตัวชี้วัด คือ 1) จำนวนองค์ความรู้และช่องทางในการเข้าถึงองค์ความรู้ 2) จำนวนผู้นาองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์และผลจากการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ที่สำคัญ แนวทางพัฒนา ได้แก่ 1) ส่งเสริมการรวบรวมองค์ความรู้ การวิจัย การพัฒนาเทคโนโลยี การสร้างนวัตกรรมแบบมุ่งเป้า

ที่ช่วยยกระดับประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ
 2) ส่งเสริมการนำองค์ความรู้ งานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์

โครงการสำคัญ เช่น โครงการส่งเสริมการวิจัยแบบมีส่วนร่วมแบบมุ่งเป้า โครงการพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยรายสินค้า

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน กำหนดตัวชี้วัดคือ 1) จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ระบบการผลิตที่ดีและเหมาะสม เกษตรอินทรีย์ ฯลฯ 2) จำนวนกิจกรรมฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อม มีแนวทางพัฒนา ได้แก่ 1) สร้างความตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 2) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรทางการเกษตรให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า บริหารจัดการและวางแผนการใช้น้ำอย่างเป็นระบบและสมดุล ตลอดจนพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้น้ำที่มีประสิทธิภาพ อาทิ การใช้น้ำซ้ำ 3) ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อม

โครงการสำคัญ เช่น โครงการสร้างความตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากร โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทาง BCG โครงการความร่วมมือภาครัฐภาคเอกชนฟื้นฟูและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โครงการสร้างความตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากร โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทาง BCG โครงการความร่วมมือภาครัฐภาคเอกชนฟื้นฟูและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 2

บทนำ

2.1 ความสำคัญในการจัดทำแผน

ประเทศไทยได้ประกาศให้มียุทธศาสตร์ชาติสำหรับเป็นกรอบในการจัดทำแผนระดับต่างๆ ให้ สอดคล้องและมีการบูรณาการกันไปสู่เป้าหมาย ซึ่งภาคการเกษตรเป็นภาคที่มีความสำคัญ และต้องประสบกับการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน ทั้งสถานการณ์ในระดับโลกและสถานการณ์ในประเทศ เช่น การพัฒนาของเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การระบาดของโรคอุบัติใหม่ ความขัดแย้งระหว่างประเทศ ฯลฯ ภาครัฐจำเป็นต้องพิจารณา กำหนดแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์รวมทั้งมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 6 (สศท.6) เป็นหน่วยงานส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค มีพื้นที่รับผิดชอบ 9 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด สระแก้ว นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้วและสมุทรปราการ มีภารกิจในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและแผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร โดยในปีงบประมาณ 2565 สศท.6 ได้ดำเนินโครงการติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์แนวโน้มภาคเกษตร กิจกรรมการขับเคลื่อนและติดตามแผนพัฒนาการเกษตร และแผนยุทธศาสตร์ มีเป้าหมายเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัด จำนวน 1 กลุ่มจังหวัด คือ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 จังหวัดชลบุรี ระยองและฉะเชิงเทราซึ่งเป็นกลุ่มจังหวัดที่ภาครัฐกำหนดเป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกมีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขั้นสูง รวมทั้งมีการส่งเสริมสนับสนุนและให้สิทธิพิเศษต่างๆ เพื่อดึงดูดให้มีการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายโดยอุตสาหกรรมเกษตรเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมเป้าหมายดังกล่าว

2.2 วัตถุประสงค์ในการจัดทำแผน

เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์กลุ่มจังหวัดที่เชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ ประเด็นการเกษตร แผนพัฒนาการเกษตร และแผนยุทธศาสตร์อื่น ๆ ตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนด สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อขับเคลื่อนแผนฯ และของงบประมาณประจำปีและมีแผนงาน/โครงการที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่

2.3 ขั้นตอนในการจัดทำแผน

ดำเนินการศึกษา รวบรวมข้อมูลยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาระดับต่างๆ ข้อมูลในทุกมิติตามกรอบที่ สศท.กำหนด นำมาวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส ข้อจำกัด จัดทำแนวทางการพัฒนา จัดประชุมระดมความคิดเห็นผู้ที่เกี่ยวข้องและนำข้อคิดเห็นมาปรับปรุงแผนฯและจัดทำเอกสารแผนฯฉบับสมบูรณ์

2.4 กรอบในการจัดทำแผน

การจัดทำแผนกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 พ.ศ. 2566 - 2570 ได้จัดทำภายใต้กรอบการจัดทำแผน 3 ระดับ ดังนี้

2.4.1 แผนระดับที่ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561 – 2580) กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่งยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มียุทธศาสตร์ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความมั่นคง ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

1) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น มีตัวชี้วัดคือ รายได้ประชาชาติ การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และการกระจายรายได้ ผลผลิตภาพการผลิตของประเทศทั้งในปัจจุบันการผลิตและแรงงาน การลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยภาคเกษตรเกี่ยวข้องในประเด็นเกษตรสร้างมูลค่า จากการศึกษาประเทศไทยเป็นหนึ่งในผู้เล่นสำคัญด้านการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรในเวทีโลกด้วยพื้นฐานทางพืชเกษตรเขตร้อนและมีข้อได้เปรียบด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่สามารถพัฒนาต่อยอดโครงสร้างธุรกิจการเกษตรด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่ม เน้นเกษตรคุณภาพสูงและขับเคลื่อนการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่าและความหลากหลายของสินค้าเกษตรเพื่อรักษาฐานรายได้เดิมและสร้างฐานอนาคตใหม่ที่สร้างรายได้สูง ทั้งเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป และเกษตรอัจฉริยะ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น รายละเอียดดังนี้

1.1) เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ส่งเสริมการนำอัตลักษณ์พื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาใช้ในการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์การเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มสูง เป็นสินค้าเกษตรชนิดใหม่รองรับความต้องการของตลาดยุคใหม่เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของท้องถิ่นและสร้างจุดเด่นความแตกต่างของสินค้าตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคที่แตกต่างกันในประเทศต่าง ๆ พร้อมทั้งส่งเสริมการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีในการพัฒนากระบวนการผลิตและบรรจุภัณฑ์เพื่อให้มีสินค้าออกสู่ตลาดสม่ำเสมอรวมถึงสินค้าเกษตรนอกฤดูกาล การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ได้รับการรับรองมาตรฐานทั้งระดับในประเทศและต่างประเทศ ส่งเสริมการขึ้นทะเบียนรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ การสร้างแบรนด์สินค้าและการสร้างเรื่องราวของสินค้าให้เป็นที่รู้จักและยอมรับในคุณภาพทั้งในประเทศและต่างประเทศรวมทั้งการผลักดันการส่งออกสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ไทยและสินค้าที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และพืชผลเกษตรและผลไม้เขตร้อนอื่น ๆ สู่ตลาดโลก

1.2) เกษตรปลอดภัย สร้างความตระหนักแก่ผู้ผลิตและผู้บริโภคทั่วโลกในเรื่องความสำคัญของมาตรฐานระบบการจัดการความปลอดภัยของอาหาร ภูมิใจและวางกรอบให้เกษตรกรและผู้ผลิตทำการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับมาตรฐานและเข้าสู่ระบบมาตรฐานการจัดการคุณภาพทางการเกษตรที่ได้รับการรับรองจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือพร้อมทั้งให้ความรู้เกษตรกรด้านกระบวนการผลิตตามมาตรฐานสากลเพื่อมุ่งสู่การเลิกใช้สารเคมีในภาคเกษตร เพิ่มพื้นที่และปริมาณการผลิตเกษตรอินทรีย์โดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการทำเกษตรปลอดภัยและเปลี่ยนผ่านไปสู่การทำเกษตรอินทรีย์ตลอดจนสนับสนุนกลไกทางการตลาด การพัฒนาระบบการตรวจรับรองคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ของไทยรวมถึงระบบตรวจสอบย้อนกลับสำหรับการตรวจสอบที่มาของสินค้าในทุกขั้นตอนให้เป็นไปตามมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.3) เกษตรชีวภาพ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศในการสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคการผลิตและนำไปสู่การผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงจากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพและสร้างความมั่นคงของประเทศทั้งด้านอาหารและสุขภาพ โดยเฉพาะพืชสมุนไพรที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิตและส่งออกผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรในระดับภูมิภาคและระดับโลกโดยการส่งเสริมการทำเกษตรกรรมแบบยั่งยืนรวมถึงการปลูกสมุนไพรเป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในพื้นที่เพื่อการผลิตและแปรรูปสำหรับอุตสาหกรรมการแพทย์ การสร้างเสริมสุขภาพและพัฒนาต่อยอดสู่อุตสาหกรรมอื่น ๆ โดยคำนึงถึงปริมาณและคุณภาพมาตรฐานตามความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศและการส่งเสริมการวิจัยพัฒนาและประยุกต์ใช้นวัตกรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีสะอาด เทคโนโลยีวัสดุและนาโนเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและการแปรรูปสินค้าจากความหลากหลายทางชีวภาพรวมทั้งผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรโดยสร้างความร่วมมือที่ใกล้ชิดระหว่างภาครัฐ เอกชนและชุมชนที่มีองค์ความรู้ภูมิปัญญาดั้งเดิม พัฒนาต่อยอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้องกับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4) เกษตรแปรรูป ปรับใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งนวัตกรรมจากภูมิปัญญาในการแปรรูป สร้างความแตกต่างและเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตรรวมทั้งส่งเสริมผลิตภัณฑ์เกษตรคุณภาพสูงของไทยสู่ตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ โดยส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดที่มีความหลากหลายด้วยการต่อยอดผลงานจากสถาบันวิจัยสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ การส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาพัฒนาต่อยอดสินค้าเกษตรขั้นต้นให้เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าสูง การส่งเสริมการใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรเพื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่

รวมทั้งการสนับสนุนการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในการสร้างสรรค์บรรจุภัณฑ์อัจฉริยะ เพื่อป้องกันการปลอมปน การควบคุมคุณภาพและความปลอดภัย การติดตามผลิตภัณฑ์ในระหว่าง การขนส่งรวมถึงยืดอายุของอาหารและสินค้าเกษตรในบรรจุภัณฑ์ซึ่งช่วยเพิ่มมูลค่าทางการตลาด ให้แก่สินค้าพร้อมทั้งส่งเสริมการสร้างแบรนด์และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยี สารสนเทศรวมทั้งให้ความสำคัญในการสร้างเครื่องหมายการค้าและปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทาง ปัญญา

1.5) เกษตรอัจฉริยะ นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเป็น ฟาร์มอัจฉริยะเพื่อเพิ่มผลผลิตการเกษตรในเชิงมูลค่าและปริมาณต่อพื้นที่สูงสุดและเตรียมพร้อม รองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีการคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างสมดุลเกษตรอาหารและเกษตรพลังงาน โดยสร้างและนำเทคโนโลยี นวัตกรรมและวิทยาการสมัยใหม่มาใช้ในการเกษตร ใช้เทคโนโลยีเกษตรด้านความแม่นยำ เทคโนโลยี การผลิตพืชในโรงเรือนเพาะปลูกด้วยการใช้ระบบอัตโนมัติและเซ็นเซอร์อัจฉริยะ ติดตามการ เปลี่ยนแปลง ทั้งความชื้น แสงและอุณหภูมิภายในฟาร์มเพื่อให้ได้ผลผลิตตรงตามความต้องการ คุณภาพคงที่และสามารถวางแผนระบบการตลาดดีขึ้นรวมทั้งเทคโนโลยีการช่วยบันทึกข้อมูลสำคัญ และติดตามการบริหารจัดการภายในโรงเรือนและฟาร์ม การปรับเปลี่ยนการทำเกษตรกรรมให้ เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมรวมทั้งส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้แก่ เกษตรกรให้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาค เกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ระบบการผลิตทางการเกษตรให้ปลอดภัยต่อผู้ใช้ ตลอดจนพัฒนา ระบบประกันภัยทางการเกษตรที่ยั่งยืน เพื่อสนับสนุนและจูงใจให้เกษตรกรใช้เครื่องมือดังกล่าวบริหารจัดการ ความเสี่ยงในการทำเกษตรกรรมรวมถึงการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปังจัย การผลิต เทคโนโลยีการเกษตรใหม่ ๆ และการใช้วิทยาการด้านเทคโนโลยีชีวภาพ พันธุวิศวกรรม พัฒนาเทคโนโลยีทางการเกษตรที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ทั้งในเรื่องการปรับสภาพดิน การตรวจจับ สารเคมีตกค้าง การตรวจวินิจฉัยและรักษาโรคสัตว์และการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิต เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และคุณค่าทางโภชนาการ ลดการใช้สารเคมีในการเกษตรรวมทั้งยืดอายุการเก็บ เกี่ยวและการเก็บรักษาเพื่อยืดระยะเวลาการจำหน่ายผลผลิตและการส่งออก พร้อมทั้งการเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตด้วยเครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตรสำหรับระบบฟาร์มอัจฉริยะในประเทศ โดยยกระดับเทคโนโลยีการผลิตและเครื่องจักรกลการเกษตรให้สูงขึ้นด้วยการวิจัยและพัฒนา การสร้าง และกำหนดคุณภาพมาตรฐานของสินค้าเครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตรรวมทั้งส่งเสริมการ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ การประยุกต์ใช้ข้อมูลจากดาวเทียมและเชื่อมโยง ฐานข้อมูลจากการประยุกต์ใช้ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่าง

ยั่งยืนให้กับภาคเกษตร การสร้างฐานข้อมูลการเพาะปลูกระดับประเทศ การจัดการด้านชลประทาน ทะเลและชายฝั่งรวมทั้งการติดตามการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ

นอกจากนี้ภาคเกษตรยังเกี่ยวข้องในประเด็นอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต โดยอุตสาหกรรมและบริการไทยต้องพร้อมรับมือและสร้างโอกาสจากความท้าทายที่เกิดขึ้นจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ที่เป็นผลของการหล่อหลอมเทคโนโลยีดิจิทัล เทคโนโลยีชีวภาพและเทคโนโลยีทางกายภาพเข้าด้วยกัน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว เป็นวงกว้างและลึกซึ้งทั้งระบบอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงพื้นฐานโครงสร้างอุตสาหกรรมและบริการ โดยสร้างอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตที่ขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ประเทศพัฒนาแล้วด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีแห่งอนาคต เพิ่มบุคลากรที่มีทักษะและความรู้ตามความต้องการของตลาด สร้างระบบนิเวศอุตสาหกรรมและบริการที่เหมาะสมและสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอย่างยั่งยืน

สร้างประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อต่อยอดจากภาคเกษตรไทยและมุ่งสู่อุตสาหกรรมบนฐานชีวภาพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงพลังงานชีวมวล โดยการเพิ่มสัดส่วนอุตสาหกรรมชีวภาพที่มีมูลค่าเพิ่มสูง ได้แก่ ชีวเคมีภัณฑ์ วัสดุชีวภาพ อาหารเสริม เวชสำอาง วัคซีนชีวเภสัชภัณฑ์ และสารสกัดจากสมุนไพร การเพิ่มการผลิตและส่งเสริมการใช้พลาสติกชีวภาพ แปลงของเหลือทิ้งจากเกษตรและอุตสาหกรรมให้เป็นสารเคมีและพลังงานชีวภาพที่มีมูลค่าโดยใช้ประโยชน์จากวัสดุชีวมวลในการผลิตพลังงานไฟฟ้าอย่างคุ้มค่าเพื่อลดปัญหาโลกร้อนและสร้างรายได้แก่เกษตรกรเพิ่มมากขึ้น การเน้นการวิจัยและพัฒนาและนำผลงานวิจัยมาใช้ในเชิงพาณิชย์มากยิ่งขึ้น ตลอดจนให้ความสำคัญกับระบบนวัตกรรมแบบเปิดเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพได้เร็วขึ้น

ประเด็นการสร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวโดยรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของการท่องเที่ยวระดับโลกที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับและเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง มุ่งพัฒนาธุรกิจด้านการท่องเที่ยวให้มีมูลค่าสูงเพิ่มมากยิ่งขึ้นด้วยอัตลักษณ์และวัฒนธรรมไทยและใช้ประโยชน์จากข้อมูลและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างสรรค์คุณค่าทางเศรษฐกิจและความหลากหลายของการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับทิศทางและแนวโน้มของตลาดยุคใหม่โดยการสร้างและใช้ประโยชน์จากข้อมูลขนาดใหญ่รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการส่งเสริมการตลาด การดูแลความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวทุกกลุ่มรวมถึงคนพิการและผู้สูงอายุ การใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้เอื้อต่อผลิตภัณฑ์ชุมชนและเศรษฐกิจต่อเนื่องพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิมและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะโดยคำนึงถึงศักยภาพของแต่ละพื้นที่ การส่งเสริมการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบนิเวศ และทรัพยากรที่เอื้อต่อการเติบโตของการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพเพื่อกระจายโอกาสในการสร้างรายได้ไปสู่ชุมชนและเมืองอย่างทั่วถึงและยั่งยืนและพัฒนาการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไทยกับ

ประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเพื่อการเป็นแม่เหล็กดึงดูดนักท่องเที่ยวอย่างประทับใจตลอดการท่องเที่ยว จนเกิดการท่องเที่ยวซ้ำและแนะนำต่อโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงไทยเชื่อมโลก การพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

โครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงไทยเชื่อมโลก โครงสร้างพื้นฐานเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประเทศไทยในการก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจอาเซียนและเป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญของภูมิภาคเอเชีย ในยุคของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วและรุนแรง โครงสร้างพื้นฐานจะครอบคลุมถึงโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพในด้านโครงข่ายคมนาคม พื้นที่และเมือง รวมถึงเทคโนโลยี ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ เงินทุน บุคลากรและเชื่อมโยงประเทศไทยกับประชาคมโลก

การสร้างและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ และกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนและแก้ปัญหาความมั่นคงบริเวณชายแดน โดยการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้มีความพร้อมทางโครงสร้างพื้นฐานที่จะทำให้ไทยเป็นศูนย์กลางทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศรวมทั้งเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมและนวัตกรรม พัฒนาเมืองและส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมถึงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจตะวันออกเพื่อเชื่อมต่อการพัฒนาภาคตะวันออกและภาคอื่น ๆ ตลอดจนเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ทั้งทางด้านการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงจุดเด่นของแต่ละพื้นที่และการเสริมซึ่งกันและกันกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน พร้อมทั้งการจัดผังเมือง ระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ การอำนวยความสะดวกทางการค้าการลงทุนทั้งในด้านข้อมูล แรงงาน และกฎระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งมีมาตรการสนับสนุนให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมายที่มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมและมีมูลค่าเพิ่มสูง โดยตระหนักถึงความยั่งยืน

พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ โดยสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่ทั้งรายใหญ่ กลาง เล็ก วิสาหกิจเริ่มต้น วิสาหกิจชุมชนหรือวิสาหกิจเพื่อสังคมรวมทั้งเกษตรกร ให้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ที่มีทักษะและจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการแข่งขันและมีอัตลักษณ์ชัดเจน โดยมีนวัตกรรมใน 3 ด้าน คือ นวัตกรรมในการสร้างโมเดลธุรกิจ นวัตกรรมในเชิงสินค้าและบริการและนวัตกรรมในเชิงกระบวนการผลิตและบริการพร้อมทั้งเป็นนักการค้าที่เข้มแข็งที่จะนำไปสู่การสนับสนุนการเป็นชาติการค้า มีความสามารถในการเข้าถึงตลาดทั้งในและต่างประเทศ เป็นผู้ประกอบการที่ “ผลิตเก่ง ขายเก่ง” หรือ “ซื้อเป็น ขายเป็น” บริการเป็นเลิศสามารถขยายการค้าและการลงทุนไปต่างประเทศ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีธรรมาภิบาล

โดยสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการสร้างและใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมตลอดกระบวนการการผลิตและบริการ การจัดการและการตลาด สามารถบริหารจัดการธุรกิจและบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส โดยการสร้างและพัฒนาทักษะองค์ความรู้รอบ

ด้านที่จำเป็นต่อการประกอบธุรกิจในยุคใหม่ที่มีการแข่งขันสูงรวมทั้งทักษะในการวิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อการวางแผนธุรกิจและสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงทางธุรกิจได้ไปพร้อมกับการวางรากฐานการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบให้กับเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีทักษะและจิตวิญญาณในการประกอบการพร้อมทั้งการส่งเสริมผู้ประกอบการในการสร้างนวัตกรรมเพื่อสร้างความแตกต่างของสินค้าและบริการและนำไปสู่การพัฒนาต่อยอดด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจหรืออุตสาหกรรมอนาคตตลอดจนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงการสร้างทักษะพื้นฐานที่จำเป็นและความถนัดที่แตกต่างและหลากหลายของแรงงานโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและธุรกิจรูปแบบใหม่ในอนาคตและการสนับสนุนผู้ประกอบการในการสร้างและพัฒนาสินค้าและบริการให้มีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค และสามารถเชื่อมโยงการผลิตกับผู้ประกอบการรายใหญ่โดยสร้างระบบและกลไกที่ทำให้เกิดความเชื่อมโยงของห่วงโซ่มูลค่าเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการผลิต การขนส่งและโลจิสติกส์ เพื่อลดต้นทุนและให้ผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างสม่ำเสมอและการส่งเสริมการรวมกลุ่มให้เกิดคลัสเตอร์ที่เข้มแข็ง ผู้ประกอบการสามารถเกื้อหนุนและเชื่อมโยงกันทั้งในแนวตั้งและแนวนอนเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองในตลาดที่สูงขึ้นและลดต้นทุนการผลิตลง โดยการพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในกลุ่มของตน

ส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินของผู้ประกอบการ โดยการจัดหาแหล่งเงินทุนและสนับสนุนให้มีช่องทางทางการเงินที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินและการบริหารความเสี่ยง เพื่อตอบสนองความต้องการที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่ม การที่ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินด้วยต้นทุนที่เหมาะสม โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาช่วยเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน การพัฒนาระบบประเมินมูลค่าทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจในการขอสินเชื่อของผู้ประกอบการ และการมีระบบการประเมินความน่าเชื่อถือทางเครดิตและระบบการรู้จักลูกค้าที่สะดวกมากขึ้น โดยใช้ประโยชน์จากข้อมูลทั้งด้านการเงินและที่มีใช้การเงิน เพื่อเป็นข้อมูลบ่งชี้สถานะและประวัติด้านเครดิตประกอบการพิจารณาของสถาบันการเงินหรือตลาดทุน

สนับสนุนและสร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าสู่ตลาดทั้งในและต่างประเทศตามระดับศักยภาพการประกอบการ โดยการสนับสนุนผู้ประกอบการให้มีอัตลักษณ์และแบรนด์ที่เด่นชัดรวมทั้งพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าที่มีคุณภาพและมีความแตกต่างเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงตลาดต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตลาดต่างประเทศรวมทั้งแพลตฟอร์มในการแสดงผลงานของธุรกิจสร้างสรรค์ การให้ความสำคัญกับการผลิตโดยใช้ตลาดนำที่คำนึงถึงความต้องการของตลาดโดยเฉพาะตลาดที่มีมูลค่าสูง การสนับสนุนช่องทางตลาดและการชำระเงินรูปแบบใหม่ โดยการสร้างตลาดออนไลน์ แอปพลิเคชันและช่องทางใหม่รองรับไลฟ์สไตล์ของคนในอนาคต การสร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการ

สามารถเข้าถึงตลาดจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้มากขึ้นและการพัฒนาศูนย์กระจายสินค้าที่มีมาตรฐานในทุกภูมิภาคของไทยและพัฒนานวัตกรรมกระจายสินค้าโดยการพัฒนากระบวนการให้ทันสมัยด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมและธุรกิจในอนาคต

สร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเป็นข้อมูลที่ทันสมัยเพื่อการวางแผนธุรกิจ โดยการสร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและฐานข้อมูลขนาดใหญ่ผ่านระบบออนไลน์เพื่อต่อยอดพัฒนาธุรกิจเดิมและสร้างธุรกิจใหม่ การสร้างและพัฒนาศูนย์บริการข้อมูลผู้ประกอบการเพื่อเป็นช่องทางหลักในการให้ข้อมูลและคำปรึกษาแก่ผู้ประกอบการและเป็นแหล่งรวมที่ปรึกษาทางธุรกิจ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสร้างระบบเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐให้มีมาตรฐานเดียวกันรวมถึงฐานข้อมูลความรู้วิจัยและนวัตกรรมโดยเป็นข้อมูลที่มีความทันสมัย บูรณาการและต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์ในการสืบค้นต่อยอดในทุก ๆ ด้าน และการกำหนดนโยบายที่เหมาะสมต่อการพัฒนาผู้ประกอบการ การสนับสนุนการสร้างและพัฒนาแพลตฟอร์มกลางทั้งในด้านการผลิตการบริหารจัดการ การตลาดที่ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ร่วมกันในการวางแผนธุรกิจในอนาคตเพื่อลดต้นทุนของทั้งภาครัฐและเอกชนและการสนับสนุนให้เกิดพื้นที่ทำงานร่วม สำหรับผู้ประกอบการ เพื่อลดต้นทุนและเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนนวัตกรรมและเชื่อมต่อธุรกิจระหว่างกันอีกทางหนึ่ง

พัฒนาและบูรณาการกลไกภาครัฐเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยเน้นประเด็นการเริ่มต้นธุรกิจ การขออนุญาตต่าง ๆ การจดทะเบียนทรัพย์สิน กระบวนการขอและได้รับสินเชื่อ การคุ้มครองผู้ลงทุน การชำระภาษีและการค้าระหว่างประเทศรวมทั้งการพัฒนาระบบคุณภาพของชาติ ทั้งระบบมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ระบบมาตรฐานวิชา ระบบทดสอบและระบบรับรองคุณภาพให้มีประสิทธิภาพรองรับภาคการผลิตและบริการ รวมทั้งการสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านมาตรฐาน เช่น ศูนย์ทดสอบกลางสำหรับสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมและศูนย์ตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าและบริการในระดับสากล โดยให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการดำเนินการมากขึ้น พร้อมทั้งการสร้างระบบและศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการให้มีความเป็นอัจฉริยะ โดยบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษาและสถาบันวิชาการและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้และให้คำปรึกษาทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของภาคการผลิตและบริการทั้งในระดับส่วนกลางและชุมชนพร้อมทั้งการส่งเสริมการจัดการพัฒนาบุคลากรทางเทคโนโลยีขั้นสูงให้มีประสิทธิภาพและมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานและการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการทำธุรกิจอย่างเกื้อหนุนกันระหว่างผู้ประกอบการที่มีขนาดและศักยภาพต่างกัน โดยมีระบบจูงใจให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการพัฒนาร่วมกันตลอดจนผลักดันการเจรจาจัดทำความตกลงทางการค้าและความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ

2) ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายให้ประชาชนอยู่ดีกินดีและมีความสุข บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ มีตัวชี้วัดคือความสุขของประชากรไทย ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความพร้อมของกองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคงและการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง บทบาทและการยอมรับในด้านความมั่นคงของไทยในประชาคมระหว่างประเทศ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม โดยหน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนมีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง ประเทศไทยมีบทบาทด้านความมั่นคงเป็นที่ชื่นชมและได้รับการยอมรับโดยประชาคมระหว่างประเทศ การบริหารจัดการความมั่นคงมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ มีตัวชี้วัดคือความสุขของประชากรไทย ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความพร้อมของกองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคงและการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง บทบาทและการยอมรับในด้านความมั่นคงของไทยในประชาคมระหว่างประเทศ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์คือ การรักษาความสงบภายในประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติรวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม

3) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 สังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต มีตัวชี้วัดคือ การพัฒนาคุณภาพชีวิต สุขภาวะและความ เป็นอยู่ที่ดีของคนไทยผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาสังคมและ ครอบครัวยุคใหม่ ภาคเกษตรเกี่ยวข้องข้อในประเด็น การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มุ่งเน้นการ พัฒนาคณะคุณภาพในทุกช่วงวัย เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ มีทักษะความรู้ เป็นคนดี มีวินัย เรียนรู้ได้ด้วยตนเองในทุกช่วงวัย มีความรอบรู้ทางการเงิน มีความสามารถในการวางแผนชีวิต และการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยและความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมี คุณค่ารวมถึงการพัฒนาและปรับทัศนคติให้คนทุกช่วงวัยที่เคยกระทำผิดได้กลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้ อย่างสงบสุขและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ครอบคลุมทั้งด้านกาย ใจ สติปัญญาและสังคม มุ่งเน้นการเสริมสร้างการจัดการสุขภาวะในทุกรูปแบบ ที่นำไปสู่การมีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะที่ดีได้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมี ส่วนร่วมในการสร้างเสริมให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดีและมีทักษะด้านสุขภาวะที่เหมาะสม การสร้าง สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มุ่งเน้นการสร้างความรู้ดี มีสุขของครอบครัวยุคใหม่ การส่งเสริมบทบาทในการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ครอบครัวยุค

ชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การปลูกฝังและพัฒนาทักษะนอกห้องเรียนและการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

4) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ กระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศในทุกระดับ เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเองเพื่อสร้างสังคมคุณภาพ มีตัวชี้วัดคือ ความแตกต่างของรายได้และการเข้าถึงบริการภาครัฐระหว่างกลุ่มประชากร ความก้าวหน้าของการพัฒนาคน ความก้าวหน้าในการพัฒนาจังหวัดในการเป็นศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี คุณภาพชีวิตของประชากรสูงอายุ

ภาคเกษตรเกี่ยวข้องในประเด็นการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก พัฒนาการเกษตรให้เหมาะสมกับศักยภาพของเกษตรกร ฐานทรัพยากรและบริบทของพื้นที่และชุมชนท้องถิ่น โดยเน้นระบบการจัดการตนเองของเกษตรกรและการมีกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากเพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงฐานทรัพยากร การวิจัย ความรู้ ทั้งทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการผลิตและยกระดับเป็นผู้ประกอบการตลอดห่วงโซ่คุณค่าและเพิ่มช่องทางการตลาดและเชื่อมโยงการค้าด้วยเครือข่ายพันธมิตรและวิสาหกิจเพื่อสังคม กำหนดนโยบายและกติกากำหนดโอกาสของเกษตรกร พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นรวมถึงส่งเสริมการผลิตแปรรูปสินค้าให้มีเอกลักษณ์และการจัดการในภาคบริการที่เชื่อมโยงกับฐานทรัพยากรของชุมชน เพื่อยกระดับเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคการเกษตร

5) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายให้อนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมให้คนรุ่นต่อไปได้ใช้อย่างยั่งยืน มีสมดุลงreen และสร้างใหม่ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อลดผลกระทบทางลบจากการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจของประเทศ ใช้ประโยชน์และสร้างการเติบโตบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลภายในขีดความสามารถของระบบนิเวศ มีตัวชี้วัดคือพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมได้รับการฟื้นฟู การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ปริมาณก๊าซเรือนกระจก มูลค่าเศรษฐกิจฐานชีวภาพ ภาคเกษตรเกี่ยวข้องในประเด็นสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว มุ่งเน้นการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจให้เติบโตและมีความเป็นธรรมบนความสมดุลของฐานทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีด้วยเศรษฐกิจฐานชีวภาพ นำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิต เพิ่มความเป็นธรรมทางสังคม สามารถลดความเสี่ยงของผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและลดปัญหาความขาดแคลนของทรัพยากรลงได้ โดยมีเป้าหมายสู่สังคมที่มีระดับคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้นแต่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำลงผ่านแนวทางและมาตรการต่าง ๆ เช่น การบริโภคและการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เพิ่มพื้นที่สีเขียวและป่าไม้ รักษาฐานทรัพยากรสัตว์ป่าและความหลากหลายทางชีวภาพ ส่งเสริมให้สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทรและเสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติ

ประเด็นการสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล มุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับการสร้างการเติบโตของประเทศจากกิจกรรมทางทะเลที่หลากหลายควบคู่ไปกับการดูแลฐานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งหมดภายใต้อำนาจและสิทธิประโยชน์ของประเทศที่พึงมีพึงได้เพื่อความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมโดยมุ่งเน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องทะเลที่ถูกต้องและเพียงพอ เพิ่มมูลค่าของ เศรษฐกิจฐานชีวภาพทางทะเล ปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ พัฒนาและเพิ่มสัดส่วนกิจกรรมทางทะเลที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ มุ่งเน้นลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและสร้างสังคมคาร์บอนต่ำ ปรับปรุงการบริหารจัดการภัยพิบัติทั้งระบบและการสร้างขีดความสามารถของประชาชนในการรับมือและปรับตัวเพื่อลดความสูญเสียและเสียหายจากภัยธรรมชาติและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พร้อมทั้งสนับสนุนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงานและเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นพัฒนาระบบจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อให้เกิดความมั่นคง เพิ่มผลิตผลในเรื่องการจัดการและการใช้น้ำทุกภาคส่วน ดูแลภัยพิบัติจากน้ำทั้งระบบ พัฒนาความมั่นคงทางพลังงานอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เน้นส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกที่คำนึงถึงการพัฒนาอย่างเหมาะสมให้มีประสิทธิภาพ เพิ่มศักยภาพและการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด พัฒนาความมั่นคงการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้เป็นฐานการผลิตอาหารที่มั่นคงและปลอดภัยและเป็นฐานการผลิตที่มีผลิตภาพ

6) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ **มีเป้าหมายให้ภาครัฐมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม** ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส ภาครัฐมีขนาดที่เล็กลง พร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความโปร่งใส ปลอดภัย จริตและประพฤติมิชอบ กระบวนการยุติธรรมเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมของประเทศ มีตัวชี้วัดคือ ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของภาครัฐ ประสิทธิภาพของการบริการภาครัฐ ระดับความโปร่งใส การทุจริตประพฤติมิชอบ ความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรม ภาคเกษตรเกี่ยวข้องในประเด็นภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการและให้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ มีระบบการบริหารจัดการที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพเป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สร้างประโยชน์สุขแก่ประชาชน บริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ

และทุกพื้นที่ โดยอาศัยข้อมูลขนาดใหญ่รวมทั้งมีระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานทั้งในระดับยุทธศาสตร์ การกิจและพื้นที่เพื่อนำไปสู่การกำหนดประเด็นการพัฒนา การจัดทำนโยบาย และการติดตามประเมินผลที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ภาครัฐมีขนาดเล็กลง เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ พร้อมทั้งมีการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นให้มีความชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนกันรวมทั้งมีการถ่ายโอนภารกิจที่สำคัญและการกระจายอำนาจในระดับที่เหมาะสมเพื่อให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้มแข็ง

ภาครัฐมีความทันสมัย ทันการเปลี่ยนแปลงและมีขีดสมรรถนะสูง สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เทียบได้กับมาตรฐานสากล สามารถรองรับกับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่มีความหลากหลายซับซ้อนมากขึ้นและทันการเปลี่ยนแปลงในอนาคต บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่นและเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติหน้าที่และขับเคลื่อนภารกิจยุทธศาสตร์ชาติ โดยภาครัฐมีกำลังคนที่เหมาะสมทั้งปริมาณและคุณภาพ มีระบบบริหารจัดการและพัฒนาบุคลากรให้สามารถสนองความต้องการในการปฏิบัติงาน มีความก้าวหน้าในอาชีพ สามารถจูงใจให้คนดีคนเก่งทำงานในภาครัฐ มีระบบการพัฒนาขีดความสามารถบุคลากรภาครัฐให้มีสมรรถนะใหม่ ๆ สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงบริบทการพัฒนา มีการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม การปรับเปลี่ยนแนวคิดให้การปฏิบัติราชการเป็นมืออาชีพ มีจิตบริการ ทำงานในเชิงรุกและมองไปข้างหน้า สามารถบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคส่วนอื่นได้อย่างเป็นรูปธรรม มีความโปร่งใส ปลอดภัยทุจริตและประพฤติมิชอบ ทุกภาคส่วนร่วมต่อต้านการทุจริต มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับโดยเฉพาะการสร้างวัฒนธรรมแยกแยะประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมของบุคลากรภาครัฐให้เกิดขึ้นรวมทั้งสร้างจิตสำนึกและค่านิยมให้ทุกภาคส่วนตื่นตัวและละอายต่อการทุจริตประพฤติมิชอบทุกรูปแบบพร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคีองค์กรภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ชุมชน ประชาชนและภาคีต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการสอดส่อง เฝ้าระวัง ให้ข้อมูล แจ้งเบาะแสการทุจริตและตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนอื่น ๆ โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ กฎหมาย กฎ ระเบียบ มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น ทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการพัฒนา การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่นำไปสู่ความเหลื่อมล้ำด้านต่าง ๆ เอื้อต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

2.4.2 แผนระดับที่ 2

1) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ โดยแผนแม่บทที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1.1) **แผนแม่บทเกษตร** เป็นแผนแม่บทหลักของภาคเกษตร มีเป้าหมายให้ **ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในสาขาเกษตรเพิ่มขึ้นและผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น** มีตัวชี้วัดคือ อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตร (เฉลี่ยร้อยละ) และ อัตราผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตร (เฉลี่ยร้อยละ) โดยให้ความสำคัญกับการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร ทั้งพืช ปศุสัตว์และประมง เพื่อสร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกร ในระยะ 20 ปี ที่เน้นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตในภาคเกษตรไปสู่สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงโดยอาศัยการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากอัตลักษณ์ในแต่ละพื้นที่และความหลากหลายทางชีวภาพในการแปรรูปสร้างมูลค่า ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพสูงหรือการใช้ในการจัดการฟาร์ม ประกอบด้วย 6 แผนย่อย ได้แก่

1.1.1) **แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น** พัฒนาและต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นซึ่งครอบคลุมสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะพื้นที่ สินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย สินค้าศิลปาชีพ สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์รวมถึงสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และพืชผลเกษตรและผลไม้เขตร้อน โดยการนำจุดเด่นของอัตลักษณ์พื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาใช้ในการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มสูงรวมทั้งสินค้าที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ซึ่งมีความโดดเด่นจากทำเลที่ตั้งในเขตร้อนและความหลากหลายของผลผลิตทางการเกษตรของไทยในแต่ละพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์และนำมาผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

มีแนวทางพัฒนาโดย

- ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรมและเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์เพื่อให้มีสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นออกสู่ตลาดสม่ำเสมอรวมถึงสินค้าเกษตรนอกฤดูกาลตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

- ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

- สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้านวมทั้งการสร้างแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่นและสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นตลอดจนใช้ประโยชน์จากเอกลักษณ์แต่ละพื้นที่ในการเชื่อมโยงไปสู่ภาคการ

ผลิตภัณฑ์ เช่น การท่องเที่ยวและบริการและส่งเสริมการบริโภคสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ในระดับประเทศและเพื่อการส่งออกไปยังตลาดโลก

1.1.2) แผนย่อยเกษตรปลอดภัย

ผลจากกฎกติกาการค้าระหว่างประเทศและกระแสการบริโภคที่ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยอาหารทำให้การผลิตสินค้าเกษตรต้องมีการปรับตัวให้เข้าสู่ระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยของอาหารเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีต่อสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่ที่มีคุณภาพและความปลอดภัย

มีแนวทางการพัฒนาโดย

- สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งจากการลด ละ เลิกการใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย ตลอดจนส่งเสริมการผลิตในระบบ เกษตรกรรมยั่งยืน อาทิ เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ และวนเกษตร เป็นต้น เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่มีการปนเปื้อนของสารเคมีอันตรายในสินค้าเกษตรและอาหารและสร้างความปลอดภัยและมั่นคงด้านอาหารในระดับครัวเรือน

- พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจาก สถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่างๆ รวมถึงการพัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร ตลอดจนพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

- ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่นรวมถึงผู้ประกอบการให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน ทั้งมาตรฐานที่เป็นขั้นพื้นฐานตามหลักการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตรและพัฒนาต่อยอดไปจนถึงมาตรฐานขั้นสูง เช่น มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ตลอดจนส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้าพร้อมทั้งดูแลการผลิตอาหารภายใต้มาตรฐานความปลอดภัยและการคุ้มครองผู้บริโภคและการค้าระดับสากล

สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัยเพื่อสุขภาพและโภชนาการที่เหมาะสมและการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้านเพื่อต่อยอดสู่เกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์ควบคู่กับการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ

1.1.3) แผนย่อยเกษตรชีวภาพ

การพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากเกษตรชีวภาพซึ่งครอบคลุมการทำเกษตรที่อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติเกษตรชีวภาพ ปลอดภัยและคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เพื่ออนุรักษ์พันธุ์และผลิตอาหารที่ปลอดภัยจากสารพิษและเกษตรอินทรีย์ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากความ

หลากหลายทางชีวภาพในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรด้วยกระบวนการทางชีวภาพเพื่อนำไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง

มีแนวทางการพัฒนาโดย

- สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์เพื่อนำไปสู่การผลิตและขยายผลเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูปและการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ

- ยกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็กบน ฐานทรัพยากรชีวภาพ ตลอดจนมีการใช้ฐานจากการทำเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งเป็นระบบการผลิตที่ คำนึงถึงระบบนิเวศ สภาพแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อใช้ประโยชน์และต่อยอดไปสู่ สินค้าเกษตรชีวภาพตลอดจนสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ใน อุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้องกับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของ สภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้า ประเภทโภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ประเภทเวชสำอางและผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอางรวมถึงการสร้าง มูลค่าเพิ่มจากผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

- ส่งเสริมการทำการตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จาก เกษตร ชีวภาพ ตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย โดยใช้โอกาสจากความต้องการ ของผู้บริโภคในปัจจุบันที่หันมาใส่ใจสุขภาพและการรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งตลาดภายในประเทศและ ต่างประเทศ

1.1.4) แผนย่อยเกษตรแปรรูป

การสร้างมูลค่าโดยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตร ตลอดห่วงโซ่อุปทานเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรตลอดจนมีการสนับสนุนต่อยอดไปสู่สินค้า เกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะและผลิตภัณฑ์คุณภาพสูง

มีแนวทางการพัฒนาโดย

- ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่ กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ใหม่ที่มีมูลค่าสูงโดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตตลอดห่วงโซ่ อุปทานให้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

- ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมรวมถึงองค์ความรู้และ ภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่างและเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และ

สินค้าเกษตรรวมทั้งการผลักดันเทคโนโลยีและนวัตกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะและผลิตภัณฑ์คุณภาพสูงที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์

- สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป อาทิ บรรจุภัณฑ์อัจฉริยะควบคุมคุณภาพและความปลอดภัย ติดตามผลิตภัณฑ์ระหว่างขนส่งและยืดอายุของอาหารและสินค้าเกษตรในบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้า ส่งเสริมการสร้างตราสินค้าและขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศรวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

1.1.5) แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ

การพัฒนาศักยภาพการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยอาศัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการใช้และการเข้าถึงเทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีดิจิทัลและระบบข้อมูลสำหรับวางแผนการผลิตเพื่อพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะที่สามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้พัฒนาไปสู่รูปแบบฟาร์มอัจฉริยะ

มีแนวทางการพัฒนาโดย

- ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตรรวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรแห่งอนาคต อาทิ เกษตรแม่นยำ เกษตรในร่ม และเกษตรแนวตั้งเพื่อนำมาใช้ในกระบวนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการเกษตรทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพตลอดจนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและทดแทนแรงงานภาคเกษตรที่ลดลงและเข้าสู่สังคมสูงอายุ

- พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมรวมถึงองค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาด ต่าง ๆ ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัลฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่างๆเพื่อการวางแผนการเกษตรและพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน สนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะโดยการถ่ายทอดและสนับสนุนให้เข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีแก่เกษตรกรในราคาที่สามารถเข้าถึงได้ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดเพื่อเพิ่มผลผลิตการผลิตเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในเชิงมูลค่าและปริมาณต่อพื้นที่สูงสุดและทดแทนการผลิตดั้งเดิม

1.1.6) แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเกษตรกรและภาคเกษตรมีการปรับตัวไปสู่กระบวนการผลิตที่มีคุณภาพ มาตรฐานและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์เพื่อให้มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็งจึงต้องมีการสนับสนุนส่งเสริมระบบนิเวศของภาคเกษตรในด้านต่างๆ

มีแนวทางการพัฒนาโดย

- เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญเพื่อสนับสนุนการสร้างมูลค่าและความมั่นคงอาหาร อาทิ ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ การคุ้มครองที่ดินทางการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตรเพื่อนำมาวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรและนำไปสู่การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก

- สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน โดยสร้างความมั่นคงด้านอาหารและโภชนาการให้เกิดขึ้นในระดับครัวเรือน ชุมชน ท้องถิ่นและประเทศ สนับสนุนให้ชุมชนทำการเกษตรของท้องถิ่นเพื่อเป็นแหล่งอาหารของชุมชน ลดการพึ่งพาอาหารจากภายนอก ส่งเสริมการทำเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ครัวเรือนสามารถพึ่งพาตนเองได้และเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่างๆ รวมถึงการดูแลโภชนาการของประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชนเพื่อให้สามารถเข้าถึงอาหารอย่างเพียงพอและเหมาะสมรวมทั้งการมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง การติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหารและผลกระทบ

- พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูลอุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรมและข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตรรวมทั้งการพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัยและกลไกการจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน อาทิ เสถียรภาพราคาสินค้า ภาวะเปียบ การค้าระหว่างประเทศ ภัยพิบัติธรรมชาติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความมั่นคงอาหาร โดยกำหนดมาตรการรองรับมาตรการเตือนภัย มาตรการการปรับตัว ระบบสำรองอาหารในภาวะวิกฤตและการประกันความเสี่ยงให้ทันกับสถานการณ์รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

- ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์รวมถึงเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์รวมทั้ง สนับสนุนการขยายเครือข่ายธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์และสนับสนุนให้มีโอกาสใน

การเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้นเพื่อยกระดับการพัฒนาเกษตรกรไปสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีความเข้มแข็งตลอดจนการให้มีกลไกในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง

- วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐานรวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่างๆ เพื่อรองรับการพัฒนาการสร้างความมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ทั้งในส่วนของปัจจัยการผลิต เทคโนโลยีการเกษตร เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตรรวมถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ที่รองรับกับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงพาณิชย์ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้าน การผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัลและข้อมูลสารสนเทศ โดยใช้ประโยชน์จากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการผลิตและยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

- พัฒนาคูณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ยกระดับการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภครวมทั้งจัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็วและมีราคาเหมาะสมรวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่างๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่าง ๆ โดยการใช้สื่อแบบดั้งเดิมและบนอินเทอร์เน็ตทั้งในและต่างประเทศ การจัดนิทรรศการและงานแสดงสินค้า การรณรงค์ ให้ความรู้ความเข้าใจถึงคุณค่าหรือเรื่องราวของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์และการสร้างตราสินค้าไทยให้เป็นที่ยอมรับระดับสากลรวมทั้งสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมและแนวคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ บรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงาม โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อการใช้งาน ความต้องการของผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนยกระดับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาทั้งในและต่างประเทศตลอดห่วงโซ่การผลิต

- อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการค้า รวมทั้งการพัฒนาด้านโลจิสติกส์การเกษตร เพื่อลดการสูญเสียระหว่างการขนส่ง ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการส่งสินค้าตลอดจนเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพ สินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

1.2) แผนแม่บทอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต

การพัฒนาและยกระดับอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตจะเป็นแรงขับเคลื่อนให้เกิดการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มจากประสิทธิภาพมาเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มจากเทคโนโลยีและนวัตกรรมซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจของไทยขยายตัวอย่างต่อเนื่องท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีและโครงสร้างประชากรของไทย แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศไปสู่อุตสาหกรรมอนาคต การพัฒนาเป็นองค์รวมและการสร้างระบบนิเวศให้อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต โดยในระยะแรกจะเน้นการสร้างรากฐานของอุตสาหกรรมและบริการและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาของอุตสาหกรรมและบริการ ทั้งด้านบุคลากร การสร้างนวัตกรรม การปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบต่าง ๆ และการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ในขณะเดียวกันต้องพัฒนาต่อยอดจากฐานอุตสาหกรรมและบริการเดิมที่มีความเข้มแข็งและสร้างโอกาสให้ทุกอุตสาหกรรมในการปรับตัวและสร้างศักยภาพใหม่ในระยะต่อไปจะเป็นการสนับสนุนให้อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตได้เติบโตเป็นเสาหลักของเศรษฐกิจไทย สร้างมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมของตนเอง ลดการพึ่งพาเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากต่างประเทศและเป็นผู้นำของอุตสาหกรรมและบริการที่ประเทศไทยมีศักยภาพในระดับภูมิภาคและระดับโลก ซึ่งประกอบด้วย 6 แผนย่อย ดังนี้

1.2.1) อุตสาหกรรมชีวภาพ ส่งเสริมและสร้างเศรษฐกิจฐานชีวภาพอุบัติใหม่ทั้งระบบแบบครบวงจร โดยให้ความสำคัญกับการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัตถุดิบชีวภาพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา อุตสาหกรรมชีวภาพอย่างบูรณาการตลอดทั้งห่วงโซ่มูลค่า พร้อมทั้งส่งเสริมการลงทุนวิจัยและพัฒนา การสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยและส่งเสริมการนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์ ตลอดจนฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวมทั้งพัฒนาและส่งเสริมการค้าทั้งภายในและระหว่างประเทศรวมถึงธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ

1.2.2) อุตสาหกรรมและบริการการแพทย์ครบวงจร เน้นการพัฒนาแบบบูรณาการควบคู่กับอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาและนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในทางการแพทย์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพในทุกมิติและสร้างอุตสาหกรรมการแพทย์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงเพื่อรองรับความต้องการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผลิตและพัฒนาบุคลากรทางด้านสุขภาพให้มีศักยภาพด้านเทคโนโลยี มีทักษะความชำนาญมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ ทั้งด้านบุคลากรผลิตภัณฑ์และบริการทางการแพทย์และขยายช่องทางตลาดทั้งในและต่างประเทศเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อให้ไทยเป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรมและบริการสุขภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจที่ผสมผสานความเชี่ยวชาญทั้งในการแพทย์แผนปัจจุบันและการแพทย์แผนไทย

1.2.3) อุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูลและปัญญาประดิษฐ์ต้องส่งเสริมให้มีการวิจัย พัฒนาและสร้างนวัตกรรมทางอุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูลและปัญญาประดิษฐ์เพื่อเพิ่ม ศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ พัฒนา ผู้ประกอบการและบุคลากรทั้งด้านการผลิตและผู้ใช้ สร้างความตระหนักรู้และสนับสนุนการลงทุนเพื่อ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันตามระดับความพร้อมของผู้ประกอบการ ขยายช่องทางการตลาด ทั้งในและต่างประเทศ ลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและระบบนิเวศที่จำเป็นและส่งเสริมการลงทุนทั้งใน และต่างประเทศ

1.2.4) อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการพัฒนาระบบคมนาคม ผลักดันการเปลี่ยนผ่าน อุตสาหกรรมยานยนต์ทั้งระบบไปสู่อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าอัจฉริยะ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการสาย การบินของประเทศ พัฒนาขีดความสามารถในการขนส่งผู้โดยสารและสินค้ารวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการ พัฒนาอุตสาหกรรมซ่อมบำรุงและผลิตชิ้นส่วนอากาศยาน ตลอดจนสนับสนุนให้มีกลไกในการส่งเสริม ให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมระบบรางและอุตสาหกรรมสนับสนุนภายในประเทศและรองรับระบบ คมนาคมในอนาคต

1.2.5) อุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศ สร้างและพัฒนาบุคลากรสำหรับอุตสาหกรรม ความมั่นคงของประเทศและสนับสนุนการนำเข้าผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ ส่งเสริมให้เกิดการวิจัย พัฒนาและสร้างนวัตกรรมเพื่อลดการพึ่งพาจากต่างประเทศ สนับสนุนผู้ประกอบการตามระดับ ความสามารถของผู้ประกอบการและสร้างเครือข่ายและคลัสเตอร์ของอุตสาหกรรมความมั่นคงของ ประเทศและเชื่อมโยงกับห่วงโซ่มูลค่าระดับโลก ส่งเสริมให้มีการลงทุนเพื่อสร้างฐานการผลิตของ อุตสาหกรรมความมั่นคงในประเทศ สร้างระบบนิเวศสนับสนุนและเปิดโอกาสในการแสวงหาช่องทาง การตลาดใหม่ๆจากในประเทศและต่างประเทศ

1.2.6) การพัฒนาระบบนิเวศอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต สนับสนุนการเพิ่มผลิต ภาพการผลิตของอุตสาหกรรมและบริการไทยตลอดห่วงโซ่มูลค่า มีการคาดการณ์เทคโนโลยีในอนาคต สำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์สำหรับภาคเกษตร อุตสาหกรรมและบริการของประเทศ กำหนด แนวทางการผลิตและพัฒนาบุคลากรโดยเชื่อมโยงภาคการศึกษาภาคอุตสาหกรรมและบริการให้ ตอบสนองความต้องการของตลาดและจัดให้มีแผนพัฒนากำลังแรงงานทั้งประเทศในทุกระดับ กำหนดโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูลที่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ สนับสนุนให้มี ข้อมูลเปิดเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรม ส่งเสริมให้เกิดธรรมาภิบาลข้อมูลขึ้นใน องค์กรต่าง ๆ ในสังคมและส่งเสริมให้มีการจัดเก็บข้อมูลของภาครัฐอย่างบูรณาการตลอดจน พัฒนาการให้บริการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญามีประสิทธิภาพ

1.3) แผนแม่บทท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นกลไกหลักในการช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยในปี 2560 การท่องเที่ยวของไทยสามารถสร้างรายได้กว่า 2.75 ล้านล้านบาทและมีขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวอยู่ในอันดับที่ 34 จาก 136 ประเทศ อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามสภาวะการณ์โลกและพฤติกรรมของผู้บริโภค อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยจึงต้องมีการปรับตัวตามกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงไปและวางแผนการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดเพื่อรักษาและพัฒนาขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวของประเทศ แผนแม่บทท่องเที่ยวประกอบด้วย 6 แผนย่อย ได้แก่

1.3.1) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม

การสร้างสรรค์คุณค่าสินค้าและบริการการท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นการใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม ผสานกับจุดแข็งในด้านความหลากหลายทางทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตเพื่อสร้างคุณค่าให้กับสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวที่ตอบสนองพฤติกรรมความต้องการนักท่องเที่ยวและสร้างทางเลือกของประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว

1.3.2) การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ

ส่งเสริมให้ไทยเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจครอบคลุมการจัดประชุมและนิทรรศการ การจัดงานแสดงสินค้า การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นรางวัล การจัดการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ การท่องเที่ยวเชิงกีฬารวมถึงการพักผ่อนระหว่างหรือหลังการประกอบธุรกิจหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นการดึงดูดกลุ่มนักเดินทางเพื่อธุรกิจและนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ อีกทั้งส่งเสริมให้การจัดงานธุรกิจและกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการสนับสนุนการพัฒนากลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ โดยเป็นเวทีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมและนวัตกรรมและเป็นเวทีเจรจาการค้าและการลงทุนของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมาย

1.3.3) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงามและแพทย์แผนไทย

พัฒนาและยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงามและแพทย์แผนไทย ทั้งสินค้า บริการ บุคลากร ผู้ประกอบการและแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่คุณค่าการท่องเที่ยว มุ่งเน้นการสร้างแตกต่างและเอกลักษณ์จากการให้บริการตามแบบอย่างความเป็นไทยที่โดดเด่นในระดับสากลร่วมกับการใช้องค์ความรู้และภูมิปัญญาไทยที่พัฒนาต่อยอดกับความคิดสร้างสรรค์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงามและแพทย์แผนไทย

1.3.4) การท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ

ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางน้ำให้เป็นทางเลือกหนึ่งของการท่องเที่ยวไทยซึ่งถือเป็นแหล่งสร้างรายได้ใหม่ให้กับประเทศ โดยคำนึงถึงความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชน การท่องเที่ยวทางน้ำจะครอบคลุมการท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่งและการท่องเที่ยวในลุ่มน้ำสำคัญ โดยการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวทางน้ำให้ได้มาตรฐาน สร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงบริบทของพื้นที่และชุมชนในพื้นที่

1.3.5) การท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค

ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวภายในภูมิภาคอาเซียนโดยใช้ประโยชน์จากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์แผนการลงทุนพัฒนาโครงข่ายคมนาคมทั้งทางถนน ทางราง ทางน้ำและทางอากาศและกรอบความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวภายในประเทศ อนุภูมิภาคและอาเซียนเข้าด้วยกันบนฐานอัตลักษณ์เดียวกันเพื่อส่งเสริมให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวร่วมกัน

1.3.6) การพัฒนาระบบนิเวศการท่องเที่ยว

ระบบนิเวศที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเป็นแนวทางการพัฒนาปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวและการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย

1.4) แผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์และดิจิทัล

เป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญประการหนึ่งในการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศเนื่องจากจะช่วยให้เกิดการพัฒนาต่อยอดจากฐานทรัพยากรและกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ซึ่งจะกระตุ้นให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในส่วนภูมิภาค ยกกระดับผลิตภาพของภาคการผลิตและบริการ ลดต้นทุนการผลิตและบริการที่แข่งขันได้ในระดับสากล สนับสนุนให้เกิดความเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาคและภูมิภาคอย่างเป็นระบบรวมถึงช่วยสร้างบรรยากาศทางเศรษฐกิจของประเทศที่เหมาะสมแก่การค้า การลงทุนตลอดจนสามารถรองรับการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติและปรับตัวได้ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมในอนาคต อย่างไรก็ตามเพื่อให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศสามารถสนับสนุนการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่มีรายได้สูงที่มีความสามารถในการแข่งขันได้อย่างยั่งยืน จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐควบคู่ไปด้วย

1.5) แผนแม่บทผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่

การขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะ 20 ปีข้างหน้า จำเป็นต้องสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการไทยให้เป็น “ผู้ประกอบการยุคใหม่” ที่ก้าวทันและใช้ประโยชน์ จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนธุรกิจ โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เนื่องจากการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการมีบทบาทสำคัญต่อการกระตุ้นให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตและความเข้มแข็งของผู้ประกอบการจะช่วยให้ประเทศสามารถแข่งขันในระดับเวทีการค้าโลกได้ โดยผู้ประกอบการยุคใหม่จะต้องมีทักษะแห่งอนาคตที่มีความพร้อมทางด้านทัศนคติ ทักษะความสามารถและความรู้สำหรับการรับมือกับการแข่งขันที่จะรุนแรงขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีได้ ดังนั้น แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่จะเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมผู้ประกอบการยุคใหม่ให้เติบโตอย่างเข้มแข็งและเป็นกลไกสำคัญในการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย ประกอบด้วย 4 แผนย่อย ได้แก่

1.5.1) การสร้างความเข้มแข็งผู้ประกอบการอัจฉริยะ โดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการรวมทั้งพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นและความถนัดที่แตกต่างและหลากหลายของแรงงานโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและพัฒนาผู้ประกอบการในทุกกระดับให้มีจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการ ขับเคลื่อนธุรกิจด้วยเทคโนโลยีนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาเพิ่มมูลค่าธุรกิจตลอดจนส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายของผู้ประกอบการ

1.5.2) การสร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน จัดหาแหล่งเงินทุนและพัฒนาช่องทาง การเข้าถึงแหล่ง เงินทุนรูปแบบใหม่ ๆ พัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินและการบริหารความเสี่ยง พัฒนาระบบประเมินมูลค่าทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจ พัฒนาระบบการประเมินความน่าเชื่อถือทางเครดิตและระบบการรู้จักลูกค้าที่สะดวกมากขึ้นรวมทั้งสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินด้วยต้นทุนที่เหมาะสม

1.5.3) การสร้างโอกาสเข้าถึงตลาด โดยสนับสนุนผู้ประกอบการให้มีอัตลักษณ์และตราสินค้าที่เด่นชัด ให้ความสำคัญกับการผลิตโดยใช้ตลาดนำที่คำนึงถึงความต้องการของตลาด โดยเฉพาะตลาดที่มีมูลค่าสูง ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในการขยายช่องทางการตลาดทั้งในและต่างประเทศ สร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงตลาดจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้มากขึ้น มีแผนกลยุทธ์การเข้าถึงตลาดใหญ่ที่มีศักยภาพสำหรับสินค้าและบริการของไทย ตลอดจนสร้างและพัฒนาตลาดในประเทศสำหรับสินค้าที่มีคุณภาพ มาตรฐาน รวมทั้งตลาดสินค้าสำหรับกลุ่มเฉพาะ

1.5.4) การสร้างระบบนิเวศน์ที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ พัฒนาปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจโดยการพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้สถิติผลการวิจัยและพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญา การตลาดและนวัตกรรมให้เป็นระบบที่เป็นปัจจุบัน บูรณาการและต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลในการสร้างโอกาสให้ภาคธุรกิจรวมถึงสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษาและสถาบันวิชาการทั้งในและระหว่างประเทศในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการร่วมกัน ยกกระดับบริการและโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพให้เอื้อต่อการประกอบธุรกิจและการพัฒนานวัตกรรมและประยุกต์ใช้ทั้งในภาครัฐและเอกชน

1.6) แผนแม่บทเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นการพัฒนาเขตเศรษฐกิจของประเทศไทยเพื่อส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกรวมทั้งให้สิทธิพิเศษบางประการในการดำเนินกิจการต่างๆ เช่น การประกอบอุตสาหกรรม การพาณิชย์กรรม การบริการหรือกิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์แก่เศรษฐกิจของประเทศเพื่อดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติและยกระดับรายได้ของประชากรในประเทศ โดยพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ เพื่อให้เศรษฐกิจและการค้าในพื้นที่มีความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้นอีกทั้งยังส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคและสร้างรายได้ให้กับประชาชนในแต่ละพื้นที่ เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นกลไกสำคัญที่จะเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของไทยซึ่งแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นเขตเศรษฐกิจพิเศษประกอบด้วย การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้และการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจะเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สำคัญและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมการเพิ่มผลิตภาพและสร้างมูลค่าเพิ่มรวมทั้งการปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการในปัจจุบันไปสู่ภาคการผลิตและบริการแห่งอนาคตที่มีศักยภาพ

1.7) แผนแม่บทการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วที่ขับเคลื่อนโดยภูมิปัญญาและนวัตกรรมในอีก 20 ปีข้างหน้า อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานและวัยเด็กที่ลดลงและประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจะเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ มีความท้าทายเพิ่มมากขึ้นทั้งในส่วนของเสถียรภาพทางการเงินของประเทศในการจัดสวัสดิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้น การลงทุนและการออม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ความมั่นคงทางสังคม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนซึ่งจะเป็นประเด็นท้าทายต่อการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นประเทศพัฒนา แล้ว โดยปัจจุบันโครงสร้างประชากรไทยกำลังเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมสูงวัยและจะเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์ในช่วงปี 2564 ซึ่งทำให้ประชากร

วัยแรงงานจะมีจำนวนสูงสุดและเริ่มลดลงอย่างต่อเนื่องส่งผลกระทบต่อศักยภาพการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว นอกจากนี้อัตราการเจริญพันธุ์รวมของประชากรไทยในปี 2561 อยู่ที่ 1.58 ซึ่งต่ำกว่าระดับทดแทน นอกจากนี้กลุ่มวัยต่าง ๆ ยังคงมีปัญหาและความท้าทายในแต่ละกลุ่ม อาทิ โภชนาการในกลุ่มเด็กปฐมวัย ความสามารถทางเขาว์ปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มวัยรุ่น ผลผลิตภาพแรงงานต่ำในกลุ่มวัยแรงงานและปัญหาสุขภาพของกลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยจำเป็นต้องมุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์สร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทยซึ่งเป็นหน่วยที่ย่อยที่สุดเพื่อให้สามารถเป็นพลังในการขับเคลื่อนช่วยเหลือสังคม พัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดีเก่งและมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่ง “คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้ง กาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ครอบคลุมและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มีธรรมาภิบาล โอบอ้อมอารีมีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติมีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในโลกอนาคต สามารถใช้ภาษาไทยได้ดี มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 รวมทั้ง อนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สูการเป็นคนไทยที่มีทักษะสูงเป็นนักพัฒนาเทคโนโลยีระดับสูง และนวัตกรรม นวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง” แผนแม่บทประเด็นศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ได้กำหนดแผนย่อยไว้ 5 แผนย่อย เพื่อพัฒนาและยกระดับทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เต็มศักยภาพและเหมาะสม ได้แก่ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน และการส่งเสริมศักยภาพวัยผู้สูงอายุ

1.8) แผนแม่บทเศรษฐกิจฐานราก

มีเป้าหมายเพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานรากและเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเอง ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน มีคุณธรรมและเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ในพื้นที่ เกิดการสร้างอาชีพและกระจายรายได้และลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและไม่เสมอภาคจากระดับชุมชน โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นเศรษฐกิจฐานราก ประกอบด้วยแผนย่อย 2 แผน ได้แก่

1.8.1) การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ โดยการเพิ่มพูนองค์ความรู้และทักษะในการเป็น ผู้ประกอบการธุรกิจของเกษตรกร แรงงานทั่วไปและกลุ่มประชากรที่มีรายได้น้อยและไม่มั่นคงให้เป็นผู้ประกอบการผ่านการสนับสนุนการช่วยเหลือทางวิชาการต่าง ๆ เพื่อยกระดับองค์ความรู้และทักษะที่สำคัญ และจำเป็นในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเพื่อยกระดับและ

เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและก่อให้เกิดการสร้างรายได้ได้ด้วยตนเองรวมถึงการบริหารจัดการหนี้สินครอบคลุมทั้งหนี้ในระบบและนอกระบบ เพื่อการแก้ไขปัญหาหนี้สินอย่างยั่งยืนและการใช้ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมมายกระดับห่วงโซ่อุปทานให้เป็นห่วงโซ่คุณค่าที่สามารถก่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชนได้อย่างเป็นธรรม

1.8.2) การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก เน้นส่งเสริมการรวมกลุ่มในรูปแบบที่มีโครงสร้างกระจายรายได้ ทั้งวิสาหกิจชุมชน สหกรณ์และวิสาหกิจเพื่อสังคม การพัฒนาช่องทางการตลาดและเครือข่ายเพื่อให้เกิดการจัดการกลไกการตลาดครบวงจรในรูปแบบการค้าที่เป็นธรรม รวมถึงการมีกติกาให้เกิดโครงสร้างกระจายรายได้ให้กับเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรมการส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งทุนและทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็น และการบริหารจัดการกลไกต่าง ๆ เพื่อให้เศรษฐกิจชุมชนมีทุน ในการพัฒนาการค้าและยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ

1.9) แผนแม่บทการเติบโตอย่างยั่งยืน

ที่ผ่านมามาฐานทรัพยากรทางธรรมชาติของประเทศไทยถูกนำไปใช้ในการพัฒนาจำนวนมาก ก่อให้เกิด ความเสื่อมโทรมอย่างต่อเนื่อง พื้นที่ป่าไม้ลดลง ทรัพยากรดินและน้ำเสื่อมโทรม ความหลากหลายทางชีวภาพถูกคุกคามส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและต้นทุนทางเศรษฐกิจ ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศมีความผันผวนและรุนแรงมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงต้องกำหนดทิศทางการพัฒนาที่สนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แผนแม่บทประเด็นการเติบโตอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการเติบโตอย่างยั่งยืนบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการเติบโตที่เน้นหลักของการใช้ประโยชน์ การอนุรักษ์ รักษา ฟื้นฟูและสร้างใหม่ ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินความพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วนในสังคม ยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล มีเสถียรภาพและยั่งยืน โดยกำหนดแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งหมด 5 แผนย่อย ได้แก่ การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตาม มาตรฐานสากลและการยกระดับกระบวนการกำหนดอนาคตประเทศ

1.10) แผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

ทรัพยากรน้ำเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญสำหรับการดำรงชีพของมนุษย์ซึ่งถูกใช้เพื่อกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ทั้งเพื่อการบริโภคและอุปโภคเกษตรกรรม อุตสาหกรรมรวมถึงเพื่อปรับสมดุลของระบบนิเวศ ที่ผ่านมามีภาพรวมความต้องการใช้น้ำในประเทศ มีจำนวน 151,750 ล้านลูกบาศก์เมตร ขณะที่ศักยภาพของการเข้าถึงแหล่งน้ำของภาคส่วนต่าง ๆ มีจำนวน 102,140 ล้านลูกบาศก์เมตร นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีความต้องการใช้น้ำเพิ่มขึ้นในอนาคตจากการขยายตัวของเมืองและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยขาดการคำนึงถึงศักยภาพของกลุ่มน้ำและการใช้น้ำเพื่อการผลิตและอุปโภคอย่างไม่มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะภาคการเกษตรประกอบกับการบริหารจัดการน้ำทั้งในมิติเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวน้ำแล้งหรือน้ำท่วมยังขาดกลไกในการบูรณาการระหว่างหน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขและบรรเทาปัญหาได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพส่งผลให้เกิดความเสียหายจำนวนมากต่อภาคการผลิตและประชาชนรวมถึงระบบนิเวศอย่างกว้างขวางจากสถานการณ์และเงื่อนไขการใช้น้ำดังกล่าว ประเทศไทยจึงต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบรวมทั้งการพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ ดังนั้นแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบจึงมุ่งเน้นการกำหนดเป้าหมายและแนวทางพัฒนาระบบจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อให้เกิดความมั่นคงเพิ่มผลิตผลในเรื่องการจัดการและการใช้น้ำทุกภาคส่วน โดยมีแนวทางพัฒนาประกอบด้วยแผนย่อย 3 แผน ได้แก่ การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ การเพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่าและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากลและการอนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ

1.11) แผนแม่บทการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย 6 แผนย่อย ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านองค์ความรู้พื้นฐาน ด้านปัจจัยสนับสนุนในการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

2) แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านที่เกี่ยวข้องหลักคือ **ด้านเศรษฐกิจโดยปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นเกษตรมูลค่าสูง รวมผลิตรวมจำหน่าย ขยายพื้นที่ชลประทาน พัฒนาคลัสเตอร์พันธุ์พืชพันธุ์สัตว์และส่งเสริมให้มีความหลากหลายทางชีวภาพ พัฒนาสหกรณ์การเกษตร สร้างผู้ประกอบการเกษตร ส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูล เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรไปสู่อุตสาหกรรมอาหารและเศรษฐกิจชีวภาพตามแนวทาง BCG**

ปรับโครงสร้างจากเกษตรแบบดั้งเดิมพัฒนาไปสู่เกษตรสมัยใหม่ที่มีมูลค่าสูง (High Value Added) โดยนำองค์ความรู้การวิจัยพัฒนา นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการทำเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) และเกษตรแบบแม่นยำ (Precision Farming) เพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลิต

ภาพและประสิทธิภาพการผลิตรวมถึงพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหารและต่อยอดการพัฒนาไปสู่เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) ที่มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยเน้นการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงซึ่งจะสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับห่วงโซ่มูลค่าภาคเกษตร เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ที่คำนึงถึงการนำวัสดุต่าง ๆ กลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุดภายใต้เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล มั่นคงและเติบโตได้อย่างยั่งยืนเพื่อสนับสนุนให้เกิดเศรษฐกิจ BCG ที่สามารถแข่งขันได้ในระดับโลกตลอดจนยังจะเป็นการกระจายรายได้สู่เกษตรกรอย่างทั่วถึงอันจะเป็นการช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้อีกทางหนึ่งด้วย ดังนั้น การพัฒนาภาคเกษตรไปสู่เป้าหมายเกษตรมูลค่าสูง (High Value Added) จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาตลอดห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) ทั้งกระบวนการตั้งแต่ต้นทาง กลางทางและปลายทางโดยใช้การตลาดนำการผลิต

โดยมีประเด็นสำคัญที่ต้องขับเคลื่อนในการปฏิรูปด้านการสร้างเกษตรมูลค่าสูง ดังนี้

2.1) ปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการทำเกษตรมูลค่าต่ำและไม่เหมาะสมกับพื้นที่ไปสู่การปลูกพืชเลี้ยงปศุสัตว์และประมงที่มีมูลค่าสูงสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและเหมาะสมกับพื้นที่รวมทั้งขยายผลพื้นที่การทำเกษตรมูลค่าสูงที่ประสบความสำเร็จให้มีการขยายเติบโตออกไปมากขึ้น

2.2) สนับสนุนการทำเกษตรแบบรวมผลผลิตและรวมจำหน่าย (เกษตรแปลงใหญ่ หรือสหกรณ์) ตามความเหมาะสมกับศักยภาพของเกษตรกร กล่าวคือ พัฒนาเกษตรกรรายเล็กให้สามารถพึ่งตนเองได้ พัฒนาเกษตรกรรายกลางให้เข้มแข็งก้าวไปเป็นผู้ประกอบการเกษตรและพัฒนาเกษตรกรรายใหญ่ให้มีประสิทธิภาพ สามารถแข่งขันได้ในระดับโลก โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาดังนี้ การตลาดนำการผลิต โดยการผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพสูงจะเป็นไปตามความต้องการของตลาดหรือนำด้วยการตลาดรวมถึงการสร้างอุปสงค์ใหม่ๆ การทำเกษตรสมัยใหม่ทั้งเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) และเกษตรแม่นยำ (Precision Farming) การทำเกษตรยึดหลัก 3 ข้อ คือ คุณภาพสูง ประสิทธิภาพสูงและต้นทุนต่ำ การทำเกษตรที่มีมาตรฐานความปลอดภัย (Sanitary and Phytosanitary Measures : SPS) การพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา การปลูกพืช ปศุสัตว์ และประมงเสริมรายได้

2.3) ขยายพื้นที่ชลประทานให้เกษตรกรมีน้ำใช้สำหรับการผลิตสินค้าเกษตร อย่างเหมาะสมเพียงพอ ทั่วถึงและเป็นธรรมรวมทั้งพัฒนาเกษตรกรให้ใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4) พัฒนาคัสเตอร์พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และส่งเสริมให้มีความหลากหลายทางชีวภาพการเกษตร (Agricultural Biodiversity) โดยร่วมมือกับมหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ

ด้าน เพื่อให้เกษตรกรมีพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์คุณภาพดี มีความหลากหลายและเพียงพอกับความ ต้องการใช้ในการทำการเกษตรมูลค่าสูง

2.5) พัฒนาสหกรณ์การเกษตรให้มีความเข้มแข็งและส่งเสริมให้เกิดผู้ให้บริการด้านการจัดการเกษตรสมัยใหม่ (Service Provider) อย่างครบวงจร เพื่อให้มีบทบาทในการช่วยเหลือเกษตรกรในการทำการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ

2.6) สร้างผู้ประกอบการเกษตร (Smart Farmer) โดยพัฒนาเกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีองค์ความรู้ มีการใช้เทคโนโลยีและการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ มาตรฐานและความปลอดภัย รวมถึงดำเนินธุรกิจอย่างทันสมัยสามารถเชื่อมโยงการผลิตกับตลาดและสร้างตราสินค้าที่เชื่อถือได้ให้กับสินค้าเกษตร

2.7) ส่งเสริมเกษตรกรให้สามารถเข้าถึงข้อมูล Big Data ด้านการเกษตร และใช้ประโยชน์จากดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อให้เกษตรกรมีองค์ความรู้ (Knowledge) และข้อมูล (Data) สำหรับประกอบการตัดสินใจทำการเกษตรและเชื่อมโยงตลาดให้กับผู้ผลิตทั้งออนไลน์และออฟไลน์ รวมถึงการนำ Digital Content มาใช้ในการสื่อสาร สร้างการรับรู้และปรับเปลี่ยนทัศนคติในการพัฒนาสู่เกษตรสมัยใหม่

2.8) เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรไปสู่อุตสาหกรรมอาหารและเศรษฐกิจชีวภาพตามแนวทาง BCG โดยใช้วัตถุดิบต้นทางจากทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสนับสนุน Value chain ภายในประเทศรวมถึงนำนวัตกรรมมาช่วยเพิ่มมูลค่าเป็นผลิตภัณฑ์อาหารมูลค่าสูงซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดโลก อาทิ เกษตรพลังงานเพื่อสร้างทางเลือก อาหารเพื่อสุขภาพ ส่วนประกอบของอาหาร (Food Ingredients) อาหารที่มีประโยชน์เฉพาะ (Functional Food) อาหารเสริมและอาหารที่มีผลในเชิงการรักษา เป็นต้น

3) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 โดยเกี่ยวข้องในหมวดหมู่ที่ 1 ไทย เป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมุ่งเป้าเพื่อยกระดับการผลิตและเพิ่มมูลค่า ส่งเสริมการขยายตัวของตลาดสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ขยายผลรูปแบบเกษตรยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำ ส่งเสริมตลาดกลางและตลาดออนไลน์ สนับสนุนระบบประกันภัยและมาตรฐานสินค้าเกษตร พัฒนาการผลิตที่ลดต้นทุนและเพิ่มมูลค่าผลผลิต ส่งเสริมให้เกษตรกรมีที่ทำกินและรักษาพื้นที่เกษตรกรรม พัฒนาฐานข้อมูลและการใช้ประโยชน์ข้อมูลการเกษตร พัฒนาระบบการจัดการเพื่อความมั่นคงทางอาหารยกระดับขีดความสามารถของเกษตรกร พัฒนากลไกเพื่อเชื่อมโยงภาคีต่างๆของภาคเกษตร นอกจากนี้ยังมีด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค ไทยมี

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูงและสามารถแข่งขันได้ ไทยมีเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ประกอบด้วย 12 กลยุทธ์ ดังนี้

3.1) ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมุ่งเป้า เพื่อให้เกิดการยกระดับกระบวนการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยสนับสนุนการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตและแปรรูปแบบมุ่งเป้า โดยการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนเพื่อให้เกิดการนางานวิจัยไปประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมของตลาด ส่งเสริมและขยายผลงานวิจัยจากหน่วยงานวิจัย มหาวิทยาลัยและสถาบันอาชีวศึกษา ภาคเอกชนและองค์กรเกษตรกรที่มีส่วนในการพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยและสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างผู้พัฒนาเทคโนโลยีและผู้ใช้งาน

3.2) ส่งเสริมการผลิตและการขยายตัวของตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปที่มีมูลค่าเพิ่มสูง อาทิ ผลผลิตเกษตรปลอดภัย สมุนไพรแปรรูป อาหารทางการแพทย์ อาหารทางเลือก อาหารฟังก์ชัน พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ โปรตีนจากพืชและแมลง โดยส่งเสริมให้มีการพัฒนาและทำธุรกิจผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปมูลค่าเพิ่มสูงที่มีศักยภาพทางการตลาดในอนาคต โดยให้มีการจัดทำแผนที่นำทางสำหรับการพัฒนาและส่งเสริมผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปมูลค่าเพิ่มสูงรายผลิตภัณฑ์อย่างครบวงจร เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ กำหนดแผนที่นำทางในการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตและใช้ผลิตภัณฑ์ชีวภาพที่ผลิตจากวัตถุดิบทางการเกษตร ของเหลือทิ้งจากกระบวนการผลิตภาคเกษตรและผลพลอยได้อื่น อาทิ พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ ปุ๋ยชีวภาพ วัคซีน สารชีวภัณฑ์ คาร์บอนเครดิตและคาร์บอนซิงก์รวมถึงการผลักดันไปสู่การปฏิบัติ ส่งเสริมให้เกษตรกรประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรมกระบวนการผลิตที่หลากหลายรวมทั้งการใช้คลังข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรในการวิเคราะห์ วางแผนพัฒนาผลผลิตและประสิทธิภาพการผลิตรวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของตลาด ส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกพืชในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมไปสู่การผลิตสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มสูง รมรงค์และส่งเสริมให้ผู้บริโภคมีการตระหนักเลือกใช้และบริโภคสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปที่ปลอดภัย มีคุณภาพสูงและได้มาตรฐาน เพื่อกระตุ้นให้เกิดตลาดสินค้าคุณภาพในวงกว้างอย่างทั่วถึง ส่งเสริมและสนับสนุนให้ส่วนราชการมีการใช้สินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปที่ได้คุณภาพ อาทิ ผลผลิตจากการเกษตรสำหรับใช้ในโรงพยาบาล โรงเรียน และเรือนจำ อาหารทางการแพทย์ ตลอดจนให้มีการพัฒนาและจัดทำข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรแปรรูป

3.3) ขยายผลรูปแบบเกษตรยั่งยืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีมูลค่าเพิ่มสูงจากแบบอย่างความสำเร็จในประเทศ เช่น เกษตรตามโมเดลเศรษฐกิจ BCG เกษตรปลอดภัย วนเกษตร เกษตรอินทรีย์ ท่องเที่ยวเกษตร ประมงพื้นบ้าน การทำประมงถูกกฎหมาย การปฏิบัติต่อแรงงานที่

ถูกต้อง เป็นต้น โดยส่งเสริมการทำเกษตรยั่งยืนที่ตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่อาศัยธรรมชาติเป็นพื้นฐาน ผ่านการดำเนินการปกป้องจัดการอย่างยั่งยืนและฟื้นฟูธรรมชาติหรือระบบนิเวศที่เปลี่ยนไป เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของมนุษย์และเป็นประโยชน์ต่อความหลากหลายทางชีวภาพ อาทิ การปลูกป่าเศรษฐกิจการทำเกษตร การลดการเผาตอซัง การทำประมงถูกกฎหมาย และการปฏิบัติต่อแรงงานที่ถูกต้อง สนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็น เพื่อให้เกิดการขยายผลรูปแบบเกษตรกรรม เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีมูลค่าเพิ่มสูง อาทิ สารชีวภัณฑ์ ปุ๋ยชีวภาพ พร้อมทั้งให้มีการจัดเก็บข้อมูลปริมาณการผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการบริหาร อนุรักษ์ เพาะพันธุ์ เพาะเลี้ยง พื้นที่ป่าชายเลน ชายฝั่ง น้ำตื้น น้ำลึกและประมงพื้นบ้านเพื่อเพิ่มปริมาณสัตว์น้ำ ขยายผลแบบอย่างความสำเร็จในการบริหารจัดการเพื่อผลิตสินค้าเกษตร ให้สอดคล้องกับทรัพยากรของชุมชนที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ ยกตัวอย่างเช่น ชุมชนเพชรน้ำหนึ่ง ที่มีการจัดรูปที่ดินและพื้นที่เกษตร การจัดการน้ำและการจัดการกระบวนการผลิต สามารถเป็นต้นแบบของการจัดการที่ดี

3.4) พัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มีความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานรวมทั้งการใช้น้ำซ้ำ โดยส่งเสริมและผลักดันการเพิ่มพื้นที่ป่าต้นน้ำ/ป่าเศรษฐกิจที่สามารถสร้างรายได้ในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชรวมทั้งเพิ่มปริมาณน้ำตามธรรมชาติให้มีน้ำเพียงพอต่อการใช้ทั้งระบบ เร่งพัฒนาและฟื้นฟูระบบชลประทานและการกระจายน้ำในพื้นที่เขตชลประทานและพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งน้ำนอกเขตชลประทานโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมถึงการจัดการตะกอนที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มแหล่งเก็บกักน้ำให้สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินการให้มีการจัดการตะกอนอย่างเหมาะสม ตั้งแต่การมีระบบดักตะกอน การลดการชะล้างพังทลายของตะกอนในลำน้ำด้วยการปลูกพืชคลุมดินหรือพืชป้องกันกัดเซาะตลิ่ง เพื่อเพิ่มปริมาณและแหล่งเก็บกักน้ำให้สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บริหารจัดการและวางแผนการใช้น้ำอย่างเป็นระบบและสมดุล ตลอดจนพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้น้ำที่มีประสิทธิภาพ อาทิ การใช้น้ำซ้ำ

3.5) ส่งเสริมให้เอกชนลงทุนพัฒนาตลาดกลางและตลาดออนไลน์สินค้าเกษตร รวมถึงสินค้ากลุ่มปศุสัตว์และประมง โดยพัฒนาปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อและจูงใจให้เอกชนลงทุนและพัฒนาตลาดกลางภูมิภาค/ตลาดในชุมชน ผลักดันให้มีการจัดเก็บข้อมูลราคาสินค้าเกษตรเปรียบเทียบระหว่างตลาดภูมิภาคและตลาดส่วนกลางอย่างต่อเนื่อง พัฒนาความรู้และทักษะให้เกษตรกรสามารถซื้อขายผลผลิตผ่านตลาดออนไลน์สินค้าเกษตร เช่น พืช ประมง และปศุสัตว์ เป็นต้น

3.6) สนับสนุนระบบประกันภัยและรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปที่เกษตรกรเข้าถึงได้ โดยเพิ่มประสิทธิภาพของระบบประกันภัยสินค้าเกษตรให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับรูปแบบการผลิตสินค้าเกษตร ดำเนินการให้มีการปรับลดต้นทุนการทำธุรกรรมของเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการขอรับรองมาตรฐานต่าง ๆ ตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน เพื่อเพิ่ม

โอกาสการเข้าถึงและจูงใจให้เกษตรกร มีการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพได้มาตรฐานมากยิ่งขึ้น สนับสนุนบทบาทของเอกชนในการเชื่อมโยงผลผลิตของเกษตรกรที่ได้มาตรฐานเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตรสร้างมูลค่า เจริญหรือทาข้อตกลงให้มาตรฐานสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ของไทย เป็นที่ยอมรับในต่างประเทศ เร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศรวมถึงกระบวนการทดสอบคุณภาพที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

3.7) พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการฟาร์มและกิจกรรมหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มมูลค่าผลผลิตของเกษตรกร โดยสนับสนุนบทบาทสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน) ในฐานะหน่วยธุรกิจของเกษตรกร ให้ทำหน้าที่สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการฟาร์ม กิจกรรมหลังการเก็บเกี่ยวและกระบวนการนำส่งผลผลิตจนถึงลูกค้าปลายทาง เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตของเกษตรกร พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการรวบรวมและขนส่งสินค้าเกษตร เพื่อเชื่อมโยงผลผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตร พัฒนาให้มีการจัดเก็บข้อมูลความสูญเสียในกระบวนการผลิตของภาคเกษตร (Farm Loss) สำหรับใช้เป็นฐานในการวัดในอนาคต

3.8) ส่งเสริมให้เกษตรกรมีที่ทำกินและรักษาพื้นที่เกษตรกรรมที่เหมาะสมไว้เป็นฐานการผลิตการเกษตร โดยสนับสนุนและส่งเสริมการจัดสรรที่ดินทำกินให้กับเกษตรกรอย่างเป็นระบบผ่านกลไกที่มีอยู่ อาทิ การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) และการจัดสรรที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.) คุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมที่มีศักยภาพและขยายโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกรให้มากขึ้นรวมถึงการกำหนดเขตการใช้พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม

3.9) การพัฒนาฐานข้อมูลและคลังข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรรวมทั้งผลักดันให้มีการใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยพัฒนาระบบคลังข้อมูลด้านเกษตรให้เชื่อมโยงกันและเป็นข้อมูลเปิดเพื่อเป็นฐานสำหรับนำไปใช้งานประยุกต์ต่อยอดในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรและการสร้างมูลค่าเพิ่มต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับด้านทรัพยากรธรรมชาติ (อาทิ น้ำ ดิน ป่า ทะเล) ด้านการเกษตร เช่น ความเหมาะสมของพื้นที่ในการผลิตสินค้าเกษตร ทะเบียนเกษตรกร เป็นต้น ด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ อาทิ แนวโน้มราคาสินค้าเกษตร แหล่งรับซื้อ ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม พัฒนาแพลตฟอร์มและแอปพลิเคชันสำหรับการเข้าถึงคลังข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้มีการใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรในการจำแนกรูปแบบการผลิตและสมรรถนะของเกษตรกร เพื่อให้การจัดทำแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาภาคเกษตรรวมถึงมาตรการต่าง ๆ มีความเหมาะสมกับสมรรถนะเกษตรกรและศักยภาพของพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน

3.10) การพัฒนาให้เกิดระบบการบริหารจัดการเพื่อความมั่นคงทางด้านอาหาร

โดยส่งเสริมให้ชุมชนสามารถเข้าถึงความมั่นคงอาหารทั้งด้านปริมาณและโภชนาการครบถ้วนรวมถึงระบบสำรองอาหารให้มีรูปแบบที่หลากหลาย ปลอดภัย เพียงพอและการสนับสนุนให้เกิดพื้นที่ต้นแบบด้านการสำรองอาหารของชุมชน เตรียมการบริหารจัดการการกระจายสินค้าเกษตรและอาหารในภาวะวิกฤต

3.11) การยกระดับขีดความสามารถของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้และทักษะในการบริหารจัดการฟาร์มและการดำเนินธุรกิจการเกษตรในยุคดิจิทัล เพื่อยกระดับความสามารถเกษตรกรไปสู่การเป็นเกษตรกรอัจฉริยะที่มีศักยภาพสูงในการพัฒนากระบวนการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และความต้องการของตลาดได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ยกระดับความความเข้มแข็งและความสามารถในการดำเนินธุรกิจเพิ่มมูลค่าของสหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนรวมทั้งสนับสนุนบทบาทภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาทั้งระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาในพื้นที่ในการเป็นผู้ให้บริการผู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีและที่ปรึกษาทางธุรกิจ เพื่อเชื่อมโยงข้อมูล องค์ความรู้และเทคโนโลยีกับการปรับเปลี่ยนและต่อยอดธุรกิจการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการพัฒนาสหกรณ์ให้สอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงและเอื้อกับการสร้างความเข้มแข็งของสหกรณ์ อาทิ การปรับปรุงระบบการจัดทำบัญชีและการตรวจสอบทางการเงินให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว โปร่งใสและเป็นอิสระเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ทันสถานการณ์และสร้างความเชื่อมั่นของสมาชิกและประชาชนต่อระบบสหกรณ์

3.12) การพัฒนากลไกเพื่อเชื่อมโยงภาคีต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ส่วนราชการ กลุ่มเกษตรกรและนักวิชาการในพื้นที่ในการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในการพัฒนาภาคเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทานโดยสนับสนุนบทบาทองค์กรหรือสภาเกษตรกรในกลไกความร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการในแต่ละจังหวัดเพื่อเชื่อมโยงการผลิตของเกษตรกรและการดำเนินธุรกิจการเกษตรของสถาบันเกษตรกรในพื้นที่ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ ความต้องการของภาคเอกชนในระดับจังหวัด การดำเนินภารกิจของส่วนราชการระดับจังหวัดและความเชี่ยวชาญของสถาบันการศึกษาในพื้นที่เพื่อสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการแบ่งปันข้อมูล องค์ความรู้ ทักษะและผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมและเหมาะสมกับบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบ ส่งเสริมบทบาทภาคเอกชนในการเป็นหุ้นส่วนเศรษฐกิจกับสถาบันเกษตรกรและเกษตรกรในรูปแบบธุรกิจต่างๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการยกระดับประสิทธิภาพกระบวนการผลิตให้มีความสอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด โดยมีการแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

4) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงทางอาหารและน้ำ การรักษาความมั่นคงด้านพลังงาน การรักษาความมั่นคงด้านทรัพยากรทาง

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การรักษาความมั่นคงทางทะเล การรักษาคุณภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ

2.4.3) แผนระดับที่ 3

1) ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 -2579) กำหนดวิสัยทัศน์ **เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน** มีเป้าประสงค์ให้เกษตรกรหลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลาง (รายได้ประชาชาติต่อหัว มากกว่า 13,000 ดอลลาร์สหรัฐฯหรือประมาณ 390,000 บาท/คน/ปี ในปี 2579) โดยเกษตรกรมีความสามารถในอาชีพตนเอง สถาบันเกษตรกรมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ สินค้าเกษตรมีคุณภาพมาตรฐานตรงความต้องการของตลาด พื้นที่เกษตรและภาคเกษตรมีศักยภาพ

มีแนวทางการพัฒนา ได้แก่

1.1) สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เสริมสร้างความรู้ ทัศนคติและความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรรม บริหารจัดการแรงงานภาคเกษตรโดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

1.2) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานสินค้าและส่งเสริมการเกษตรตลอดโซ่อุปทานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

1.3) เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมโดยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนเกษตรให้สอดคล้องกับไทยแลนด์ 4.0 บริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเกษตรและพัฒนาผลงานวิจัยด้านการเกษตรนำไปสู่การผลิตนวัตกรรมเชิงพาณิชย์

1.4) บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืนและฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรให้สมดุลและยั่งยืน

1.5) พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ โดยพัฒนาบุคลากรเป็น Smart Officer และ Smart Researcher เชื่อมโยงระบบการทำงานของทุกหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการเกษตร

2) ร่างแผนปฏิบัติการด้านเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ.2566 – 2570 กำหนดวิสัยทัศน์ **เกษตรไทยสู่เกษตรมูลค่าสูง เกษตรกรมีรายได้สูง มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ** มีเป้าหมายผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรและเกษตรแปรรูปเพิ่มขึ้น ดัชนีความผูกพันของเกษตรกรเพิ่มขึ้น รายได้เงินสดสุทธิต่อครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น ทรัพยากรการเกษตรได้รับการฟื้นฟูและใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลดลง กำหนดตัวชี้วัด อัตราการ

ขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรและเกษตรแปรรูปเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 4.5 ต่อปี ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ 90 ภายในปี 2570 รายได้เงินสดสุทธิต่อครัวเรือนเกษตร ไม่ต่ำกว่า 537,000 บาทต่อครัวเรือน ภายในปี 2570 พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้นจำนวน 2,528,590 ไร่ ภายในปี 2570 พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนไม่น้อยกว่า 10 ล้านไร่ ภายในปี 2570 การปล่อยก๊าซเรือนกระจกของภาคเกษตรลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 เมื่อเทียบเคียงกับปริมาณก๊าซเรือนกระจกปกติที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ภายในปี 2570

มีแนวทางการพัฒนา ได้แก่

2.1) ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการเกษตรแห่งอนาคต ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง โดย

- เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะผู้ประกอบการแห่งอนาคต โดยเสริมสร้างองค์ความรู้สมัยใหม่และพัฒนาทักษะให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตร การผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพและมีแนวโน้มเติบโตที่ดีในอนาคต

- ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยและยกระดับสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) ให้เป็น “ผู้ประกอบการยุคใหม่” ที่ก้าวหน้าและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างมูลค่าให้กับสินค้าเกษตรและบริการ

- ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมุ่งเน้นสร้างองค์ความรู้และแรงจูงใจให้ลูกหลานเกษตรกร เกษตรกรรุ่นใหม่ หรือคนรุ่นใหม่ที่สนใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมให้ เข้ามาทำการเกษตรเพิ่มมากขึ้นและสามารถพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรที่มีศักยภาพ

- สร้างและพัฒนากำลังคนคุณภาพในภาคเกษตร โดยมุ่งพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ผู้ประกอบการและเกษตรกร เพื่อให้มีความรู้ความสามารถรอบด้านและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มีทักษะที่จำเป็นเพื่อรองรับการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคเกษตรและการผลิตที่เกี่ยวข้องในอนาคต

- สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพรวมทั้งจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือแก้ปัญหาหนี้สินและการถูกฟ้องร้องดำเนินคดีของเกษตรกร

2.2) เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร โดย

- ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน โดยพัฒนาและจัดหายปัจจัยการผลิตให้มีคุณภาพและมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร รวมทั้งสนับสนุนองค์ความรู้ในการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างถูกวิธีและมีความเหมาะสม

- พัฒนาและยกระดับการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ส่งเสริมการผลิต การแปรรูปและการบริการที่มีคุณภาพ มาตรฐานและความปลอดภัยตลอดโซ่อุปทาน ด้วยการปรับโครงสร้างการผลิตจากผลิตมากแต่สร้างรายได้น้อย (More for Less) ไปสู่การผลิตน้อยแต่สร้างรายได้มาก (Less for More) สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร โดยอาศัยข้อได้เปรียบด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่สามารถพัฒนาต่อยอดโครงสร้างธุรกิจการเกษตรด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มเน้นเกษตรคุณภาพสูงและขับเคลื่อนการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

- ยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรและพัฒนาาระบบตรวจสอบย้อนกลับ สร้างความเข้าใจให้กับผู้ผลิตถึงแหล่งที่มา ชนิด ปริมาณ คุณภาพตลอดจนการเก็บรักษาวัตถุดิบก่อนเข้าสู่กระบวนการแปรรูปเพื่อให้วัตถุดิบที่เข้าสู่กระบวนการผลิตมีคุณภาพ มาตรฐานและปลอดภัยต่อผู้บริโภค

- ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอนาคต พัฒนาและต่อยอดจากอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพในกลุ่มอาหาร เกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพมาเป็นวัตถุดิบตั้งต้นสำหรับการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องและอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มเติบโตดีในอนาคตให้เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าสูง พัฒนาการเกษตรในเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยเฉพาะพื้นที่ที่เป็นพื้นที่อุตสาหกรรมแห่งอนาคตซึ่งเป็นแหล่งรองรับวัตถุดิบทางการเกษตรที่สำคัญรวมทั้งขยายผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเกษตรสมัยใหม่ตลอดจนยกระดับผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่มด้วยนวัตกรรมและการตลาด

- สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ และมีความปลอดภัยเพื่อให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคเกิดความตระหนักในการทำการเกษตรที่มีคุณภาพและปลอดภัยรวมทั้งความสำคัญของกระบวนการผลิตที่ดีตลอดโซ่อุปทาน

- ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถี เป็นการพัฒนาสนับสนุนให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเองให้เข้มแข็ง โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.3) เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร โดย

- ส่งเสริมการผลิตและบริโภคสินค้าเกษตรที่รักษาระบบนิเวศและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน ให้เกิดการเข้าถึงอาหารที่มีอย่างเพียงพอสำหรับการบริโภค อาหารมีความปลอดภัยและมีคุณค่าทางโภชนาการเหมาะสม รักษาความสมดุลของระบบนิเวศและความคงอยู่ของฐานทรัพยากรอาหารทางธรรมชาติของประเทศ

- ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้อง เหมาะสมและมีความปลอดภัยโดยบริหารจัดการการใช้สารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล รวมทั้งส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตรโดยลด ละ เลิกการใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย และส่งเสริมการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องปลอดภัย

- ส่งเสริมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ (Zero Waste) โดยการบริหารจัดการของเสีย/ขยะจากฟาร์ม/แปลงเกษตรอย่างเป็นระบบ หดุดการเผาเพื่อ ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วยการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

- สร้างความสมดุลในการใช้ทรัพยากรทางการเกษตร พัฒนากลไกทางเศรษฐศาสตร์ รวมถึงการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางการเกษตรและทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน สนับสนุนการเข้าถึงที่ดิน ทรัพยากรและปัจจัยการผลิต โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีที่ดินทำกินด้วยการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาสและการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน การจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อให้เกิดความสมดุลทั้งด้านการจัดหา การใช้ การอนุรักษ์และการจัดการในภาวะวิกฤตเพื่อบริหารจัดการน้ำและเพิ่มประสิทธิภาพแหล่งน้ำ

- ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยส่งเสริมการหยุดการเผาในพื้นที่การเกษตร การลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และก๊าซเรือนกระจกจากกระบวนการผลิตในภาคเกษตร

2.4) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเกษตร โดย

- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์เกษตร เพื่ออำนวยความสะดวกและเอื้อต่อการบริหารจัดการสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ตลอดโซ่อุปทานอย่างมีประสิทธิภาพ

- สร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงทางการเกษตร ส่งเสริมการทำเกษตรพันธสัญญาที่เป็นธรรมเพื่อสร้างความไว้วางใจ ความเชื่อมั่นและความร่วมมือทำให้เกษตรกรเกิดความเข้มแข็งและสามารถแข่งขันในตลาดการค้าเสรีได้ ส่งเสริมการทำประกันภัยสินค้าเกษตรเพื่อให้เกษตรกรได้รับความคุ้มครองความเสียหายหรือความสูญเสียของพืชผลทางการเกษตรที่เกิดจากภัยพิบัติทางธรรมชาติธรรมชาติ ภัยศัตรูพืชและโรคระบาดซึ่งจะช่วยสร้างเสถียรภาพทางรายได้และความมั่นคงในอาชีพให้แก่เกษตรกร

- ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ โดยส่งเสริมการวิจัยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร เช่น สินค้าที่มีแนวโน้มเติบโตในอนาคต อาทิ อาหารทางการแพทย์ อาหารสุขภาพ ยาและเวชภัณฑ์ อาหารฟังก์ชัน

- ส่งเสริมและพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร โดยมุ่งส่งเสริมการขับเคลื่อนการประกอบธุรกิจการค้าสินค้าเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการส่งเสริมและเพิ่มโอกาสการขยายตลาดสินค้าเกษตรไทยทั้งในและต่างประเทศ

- พัฒนาระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ด้านการเกษตร โดยส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตร (Big Data) ที่มีมาตรฐานและครบวงจรตลอดโซ่อุปทาน ตั้งแต่การผลิตจนถึงการตลาด จัดทำข้อมูลให้เป็นเอกภาพจากฐานข้อมูลเดียวกัน (Single Big Data)
- ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร โดยส่งเสริมการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้ภาคเกษตร

3) ร่างกรอบแผนพัฒนาภาค พ.ศ.2566 – 2570 (ภาคตะวันออก) กำหนดวิสัยทัศน์ **ภาคตะวันออกเป็นฐานเศรษฐกิจสีเขียวชั้นนำของอาเซียนควบคู่กับคุณภาพการดำรงชีวิตของประชาชนที่ดี** มีเป้าหมายมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจให้เกิดการขยายตัว อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนและเกิดการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ควบคู่กับคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ดี โดยมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกขยายตัวเพิ่มขึ้นและสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ในการกระจายรายได้ของภาคตะวันออกลดลงโดย

- 3.1) พัฒนาอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและเป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภาคตะวันออกอย่างยั่งยืน
- 3.2) พัฒนาการเกษตรคุณภาพและผลตอบแทนสูงเชื่อมโยงสู่การผลิตอาหารปลอดภัย การผลิตพลังงานทดแทนและพืชสมุนไพรทางการแพทย์
- 3.3) รักษาและยกระดับการท่องเที่ยวคุณภาพในแหล่งท่องเที่ยวหลักและแหล่งท่องเที่ยวทางเลือกรวมทั้งการพัฒนาธุรกิจเกี่ยวเนื่องที่เน้นคุณค่า อัตลักษณ์ ความยั่งยืนและเหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย
- 3.4) พัฒนาเมืองและพื้นที่ชนบทให้มีความทันสมัยและน่าอยู่ พร้อมทั้งยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกช่วงวัยรักษาและยกระดับพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนประเทศกัมพูชาให้มีมูลค่าสูง มีความมั่นคงและเป็นประตูเชื่อมโยงการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้านเสริม สร้างความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการเพิ่มประสิทธิภาพการรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

4) แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง) พ.ศ.2560 – 2570 กำหนดวิสัยทัศน์ **เศรษฐกิจชั้นนำ พัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน บนพื้นฐานสังคมเป็นสุข** มีเป้าหมายผลิตภัณฑั่มวลรวมกลุ่มจังหวัดเพิ่มขึ้น ผลิตภัณฑั่มวลรวมภาคอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดเพิ่มขึ้น โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเพิ่มขึ้น ผลิตภัณฑั่มวลรวมภาคการเกษตรของกลุ่มจังหวัดเพิ่มขึ้น รายได้จากการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดเพิ่มขึ้น แหล่งท่องเที่ยวและโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น จำนวนพื้นที่สีเขียวได้รับการฟื้นฟูและพัฒนาเพิ่มขึ้น ปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนและสัตว์ป่าใน

พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 ลดลง ปริมาณขยะที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งลดลง ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index – HAI) เพิ่มขึ้น โดยมีแนวทางการพัฒนาโดยพัฒนาพื้นที่เพื่อส่งเสริมการค้า การลงทุนอุตสาหกรรม มุ่งสู่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกที่ดีและทันสมัย พัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐาน และมีมูลค่าสูง ส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในทุกช่วงวัยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงปลอดภัยและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต

โดยประเด็นการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานและมีมูลค่าสูง มีแนวทางการพัฒนาโดย พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านแหล่งน้ำและระบบการบริหารจัดการน้ำ เพื่อส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร ส่งเสริม พัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าให้สินค้าเกษตรมีมูลค่าสูงและปลอดภัยได้มาตรฐาน ส่งเสริมการตลาดและเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อประชาสัมพันธ์เพิ่มช่องทางจำหน่ายส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมในการผลิตและแปรรูปสินค้าทางการเกษตร ส่งเสริมการศึกษา วิจัยและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตร

ประเด็นการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีแนวทางการพัฒนาโดยอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ ทรัพยากรทางทะเลและพื้นที่ชายฝั่งให้มีความอุดมสมบูรณ์ เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ป้องกันและแก้ไขปัญหาสัตว์ป่าออกมารบกวนประชาชน ปรับปรุงพื้นที่แหล่งอาหารสำหรับสัตว์ป่า ส่งเสริมการบริหารจัดการขยะทั้งบนบกและในทะเล ป้องกันการกัดเซาะแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ส่งเสริมการศึกษาและวิจัยเพื่ออนุรักษ์ ฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5) แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2566 – 2570 กำหนดวิสัยทัศน์ เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ประชาชนมีรายได้ดี คุณภาพชีวิตดี รักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพให้มีคุณภาพที่ดี ด้วยการใช้ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มีเป้าหมายเพิ่มอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำของสังคม สร้างความยั่งยืนของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพึ่งพาตนเอง มีแนวทางการพัฒนาโดย สร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์ พัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ยกกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน เสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง

6) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร ระยะที่ 1 พ.ศ.2562 – 2570 กำหนดวิสัยทัศน์ **ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารอนาคตแห่งอาเซียนควบคู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก** มีเป้าหมายไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารอนาคตของอาเซียน ประเทศไทยเป็น 1 ใน 10 ของประเทศผู้ส่งออกอาหารของโลก ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) อาหารของไทยเพิ่มขึ้นเป็น 1.42 ล้านล้านบาท ก่อให้เกิดรายได้ในธุรกิจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมอาหารเพิ่มขึ้น 4.5 ล้านล้านบาท หรือ เพิ่มขึ้นร้อยละ 7 ต่อปี เกิดการลงทุนใหม่ในอุตสาหกรรมอาหารภายในประเทศสะสม 0.48 ล้านล้านบาท หรือ เพิ่มขึ้นร้อยละ 7 ต่อปี มีแนวทางการพัฒนาโดยยกระดับความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ Global Supply Chain โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ตลอดจน New warriors ที่เป็นทั้ง Startup และ Scale up เพิ่มประสิทธิภาพการใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพเพื่อผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูง มีคุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยเพื่อการบริโภคในประเทศและส่งออก ผลักดันการลงทุนด้านวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านเกษตรและอาหาร โดยให้ความสำคัญกับผู้ประกอบการที่เป็น SMEs เพื่อนำไปสู่การผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพมาตรฐานและมีมูลค่าสูง เป็นที่ต้องการของตลาดและผู้บริโภค เพิ่มมูลค่าและผลิตภาพการผลิต (Productivity) ให้กับสินค้าอาหารโดยใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมและการออกแบบบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดการจัดให้มีระบบการบริหารวัตถุดิบต้นน้ำเพื่อการยกระดับเกษตรกรและการแก้ปัญหาการล้นตลาดและส่งผลให้การแปรรูปมีความแน่นอนในด้านปริมาณและคุณภาพตลอดจนการพัฒนาอุตสาหกรรมตลอดห่วงโซ่ตั้งแต่วัตถุดิบ การผลิตและการตลาดรวมทั้งการปรับปรุง/แก้ไขกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหาร ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีการพัฒนาทั้งระบบสนับสนุนให้เกิดปัจจัยเอื้อเพื่อให้เกิดการลงทุนในประเทศ เช่น World FoodValley ซึ่งประกอบด้วย พื้นที่นิคมอุตสาหกรรม โรงงานต้นแบบ One Stop Services & Incubation Center และ Food Academy และโครงการเมืองนวัตกรรมอาหาร (Food Innopolis) ของรัฐบาลที่มอบหมายให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมดำเนินการร่วมกับกระทรวงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ตลอดจนอำนวยความสะดวกต่อการขอรับสิทธิประโยชน์เพื่อส่งเสริมการลงทุนสนับสนุนการสร้างเศรษฐกิจฐานความรู้เพื่อรองรับ Digital Economy โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการพัฒนากำลังคนในอุตสาหกรรมและพัฒนาระบบเพื่อเป็นช่องทางการตลาดดิจิทัลผลิตภัณฑ์เป้าหมาย ได้แก่ สินค้าโภคภัณฑ์ เช่น ข้าวและธัญพืช ไข่ กุ้ง ปลา สับปะรด ข้าวโพดหวาน น้ำตาลและมันสำปะหลัง ในรูปแบบอาหารพร้อมรับประทาน / อาหารอินทรีย์ / เครื่องดื่มสุขภาพ รวมถึงสินค้าที่มีบรรจุภัณฑ์ทันสมัย / บรรจุภัณฑ์ฉลาด รวมถึงอาหารที่ยกระดับด้วยการคัดแยกเกรดสินค้าอนาคต เช่น อาหารสุขภาพและอาหารฟังก์ชัน ผลิตภัณฑ์อาหารจากเทคโนโลยีชีวภาพ

อาหารฮาลาล อาหารใหม่ อาหารและวัตถุดิบเพื่อผลิตอาหารคุณภาพสูงและธุรกิจเกี่ยวเนื่องเพื่อสนับสนุนนวัตกรรมอาหาร อาทิ บรรจุภัณฑ์อาหาร และเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนนวัตกรรมอาหาร เป็นต้น

7) กรอบยุทธศาสตร์การจัดการด้านอาหารของประเทศไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2561 – 2580) กำหนดวิสัยทัศน์ ประเทศไทยมีความมั่นคงด้านอาหารและโภชนาการ เป็นแหล่งอาหารที่มีคุณภาพสูง ปลอดภัยและมีคุณค่าทางโภชนาการเพื่อชาวไทยและชาวโลกอย่างยั่งยืน ประเด็นการพัฒนาประกอบด้วย

7.1) ด้านความมั่นคงอาหาร ได้แก่ เร่งรัดปฏิรูปการถือครองที่ดินและการคุ้มครองพื้นที่การเกษตร จัดการทรัพยากรน้ำและที่ดินเพื่อการเกษตรและป่าชุมชน พัฒนานโยบายการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรเพื่อความมั่นคงด้านอาหารและโภชนาการและเกื้อหนุนความมั่นคงด้านพลังงาน พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตอาหาร สร้างแรงจูงใจการทำเกษตรและเพิ่มจำนวนเกษตรกรรุ่นใหม่ ส่งเสริมการเข้าถึงอาหารในระดับท้องถิ่น ชุมชนและครัวเรือน ปรับปรุงและพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านสินค้าเกษตรและอาหารเพื่อรองรับสถานการณ์ความมั่นคงด้านอาหารทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติ สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน ชุมชนและภาคประชาชนและภาคประชาชนในการรักษาความมั่นคงด้านอาหาร วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมตลอดห่วงโซ่อาหาร

7.2) ด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร ได้แก่ สร้างมาตรฐานด้านความปลอดภัยอาหารให้เป็นมาตรฐานเดียวและส่งเสริมการบังคับใช้ พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรขั้นต้นให้มีคุณภาพสูง ปลอดภัยและคุณค่าทางโภชนาการเพิ่มขึ้น เสริมสร้างความเข้มแข็งภาคการผลิตในระดับชุมชนและท้องถิ่นเพื่อป้องกันการสูญเสียและเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตด้วยคุณภาพพรีเมียม เสริมสร้างความเข้มแข็งภาคการผลิตในระดับอุตสาหกรรมทุกระดับไปสู่อุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ส่งเสริมการค้าและการตลาดผลิตภัณฑ์มาตรฐานทั้งที่มาจากการผลิตในระดับชุมชนและอุตสาหกรรม เสริมสร้างความเข้มแข็งในการควบคุมคุณภาพและความปลอดภัยของอาหารของประเทศ

7.3) ด้านอาหารศึกษา โดยส่งเสริมพฤติกรรมกรบริโภคที่เหมาะสมตามบริบทของบุคคลและชุมชนเพื่อโภชนาการและสุขภาวะที่ดี ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในเรื่องอาหารศึกษา สนับสนุนให้มีการวิจัยที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ด้านอาหาร โภชนาการและสุขภาพได้ ให้มีการจัดการองค์ความรู้ในเรื่องอาหารศึกษาและเผยแพร่ความรู้ทุกระดับอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ผู้ผลิตอาหารและชุมชนมีความรู้ด้านอาหารศึกษาอย่างเหมาะสม

7.4) ด้านการบริหารจัดการ โดยปรับปรุงและเสริมความเข้มแข็งโครงสร้างองค์กรในห่วงโซ่ พัฒนาและปรับปรุงกฎหมายในห่วงโซ่ การพัฒนาฐานข้อมูลและการจัดการ

8) ร่างแผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ. 2566 – 2570 กำหนดวิสัยทัศน์ **ประเทศไทย เป็นผู้นำของภูมิภาคอาเซียน ในการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ สร้างมูลค่า บนพื้นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี 2570** โดยส่งเสริมการวิจัย พัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรมและฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์ พัฒนาศักยภาพการผลิตและการบริหารจัดการตลอด โซ่อุปทานเกษตรอินทรีย์ พัฒนาการตลาดและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับ เกษตรอินทรีย์

9) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ภาคการเกษตร พ.ศ. 2566 – 2570 กำหนดวิสัยทัศน์ **ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์เกษตรของภูมิภาคอาเซียน** โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร สถาบันเกษตรกรและผู้ประกอบการในการบริหารจัดการโลจิสติกส์เกษตร พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการอำนวยความสะดวกด้านโลจิสติกส์เกษตร ส่งเสริมการนำเทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ในการขับเคลื่อนโลจิสติกส์ภาคการเกษตร

10) นโยบายผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

10.1) นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562 ประกอบด้วย นโยบายหลัก 12 ด้านและนโยบายเร่งด่วน 12 เรื่อง โดยมีนโยบายหลักที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ การสร้างบทบาทของไทยในเวทีโลก การพัฒนา เศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและการกระจายความ เจริญสู่ภูมิภาค การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษา สิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน การปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบและกระบวนการยุติธรรม นโยบายเร่งด่วน ได้แก่ การแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตของประชาชน มาตรการเศรษฐกิจ การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนา นวัตกรรม ยกระดับศักยภาพแรงงาน การวางรากฐานระบบเศรษฐกิจของประเทศสู่อนาคต เตรียมคน ไทยสู่ศตวรรษที่ 21 การแก้ไขปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่าย ราชการประจำ การแก้ไขปัญหายาเสพติดและสร้างความสงบสุขในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ การพัฒนา ระบบการให้บริการประชาชน การจัดเตรียมมาตรการรองรับภัยแล้งและอุทกภัย

10.2) นโยบายของรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ดร.เฉลิมชัย ศรีอ่อน) ได้แก่

10.2.1) ตลาดนำการผลิต โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประสาน ความร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภา หอการค้าแห่งประเทศไทย Lazada Shopee Alibaba สถาบันวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 เพื่อเพิ่ม ช่องทางการตลาดให้มีความหลากหลาย ทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์และออฟไลน์ รวมถึงการจัด กิจกรรมจับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจเกษตรทั้งผลผลิตและสินค้าเกษตรแปรรูป

เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เกษตรชุมชนที่เชื่อมโยงกับตลาดชุมชนหรือตลาดเกษตรกร อีกทั้งส่งเสริมระบบเกษตรพันธสัญญา เพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ โดยมีความร่วมมือด้านการตลาดที่สำคัญ ได้แก่

- ความร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์ ในการสร้างกลไกความร่วมมือให้เกิดการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรมระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงพาณิชย์ ให้เกิดการขับเคลื่อนภายใต้ยุทธศาสตร์ตลาดการผลิต ผ่านคณะทำงานร่วมของทั้ง 2 กระทรวง โดยการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อน ได้แก่ การสร้างและใช้ข้อมูลจากฐานเดียวกัน (Single Big Data) จัดทำ Dashboard สินค้าเกษตร การสร้างแพลตฟอร์มกลาง “เกษตรผลิตพาณิชย์ตลาด” โดยคัดเลือกกลุ่มสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ และ วิสาหกิจชุมชนเป็นกลุ่มนำร่อง ในการออกแบบจัดทำแพลตฟอร์มกลาง การสร้างความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ มาตรฐานความปลอดภัย และการตรวจสอบย้อนกลับ และ (4) การพัฒนาคนและผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของตลาด

- ความร่วมมือกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย โดยพัฒนาเกษตรแม่นยำสู่ธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรม ในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดหวาน และมะเขือเทศ ร่วมกับบริษัทผู้รับซื้อในเครือข่ายสภาอุตสาหกรรม เป็นการดำเนินงานที่เน้นให้เกษตรกรรวมกลุ่มเป็นแปลงใหญ่ ด้วยกระบวนการจัดการที่ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น สนับสนุนแผนการตลาดที่ชัดเจนของอุตสาหกรรม ทั้งด้านปริมาณ คุณภาพ และช่วงเวลาการรับซื้อ ทั้งนี้ พื้นที่เป้าหมาย คือ พื้นที่เกษตรกรรมที่ผลิตสินค้าตามเป้าหมายของอุตสาหกรรมที่ห่างจากแหล่งรับซื้อผลผลิตในรัศมีไม่เกิน 100 กิโลเมตร เพื่อลดภาระต้นทุนการจัดการด้านโลจิสติกส์

- การพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มโอกาสและการรับรู้ความต้องการของตลาด โดยการพัฒนาช่องทางเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ การจัดทำร้านค้าออนไลน์ให้กับสินค้าเกษตรด้วยการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ พัฒนาระบบเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานอย่างต่อเนื่องและการพัฒนาต่อยอดระบบเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้การใช้งานของเกษตรกร เช่น การ Live จำหน่ายสินค้าทาง Facebook รวมถึงการเชื่อมโยงระบบจัดเก็บและขนส่งสินค้า ตลอดจนการเชื่อมโยงเครือข่าย/คลังสตอร์ให้แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยการพัฒนากลไกเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

10.2.2) เทคโนโลยีเกษตร 4.0 เพื่อการพัฒนาภาคเกษตรกรรมโดยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมตลอดโซ่อุปทานและโซ่คุณค่า (Supply-Value Chain) ตั้งแต่การผลิต การแปรรูปจนถึงการตลาด โดย

- พัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อเป็นต้นแบบเกษตรอัจฉริยะให้กับเกษตรกรรวมถึงเป็นกลไกส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีการเกษตรผ่านการรวมกลุ่ม

- พัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC) เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตร การประดิษฐ์ นวัตกรรม รวมทั้งเครื่องจักรกลเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ของแต่ละจังหวัด โดยเชื่อมโยงการทำงานกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อยกระดับสู่การทำเกษตรสมัยใหม่ เกษตรแบบแม่นยำ (Precision Agriculture) และเกษตรอัจฉริยะ

- พัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และส่งเสริมสถาบันเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ให้เป็นผู้ให้บริการทางการเกษตร (Agricultural Service Providers : ASP) เพื่อยกระดับการให้บริการทางการเกษตร และเป็นช่องทางในการเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรสมัยใหม่ได้อย่างครบวงจร

10.2.3) 3'S คือ "Safety" ความปลอดภัยของอาหาร "Security" ความมั่นคงมังคัง ของภาคการเกษตรและอาหาร และ "Sustainability" ความยั่งยืนของภาคการเกษตร โดย

- Safety เน้นสินค้าเกษตรและอาหารของไทยมีความปลอดภัย เชื่อมั่นในระบบที่มีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) มาตรฐานสินค้าเกษตรของไทยเป็นไปตามมาตรฐานสากลและมั่นใจว่าสินค้าเกษตรและอาหารของไทยผลิตด้วยความปลอดภัยทั้งระบบ เพื่อผู้บริโภคภายในประเทศและส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ

- Security เน้น 4 ด้าน ได้แก่ (1) Food Security ไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารที่สำคัญของโลก สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารได้เพียงพอและสามารถผลิตเลี้ยงคนทั่วโลกได้โดยมีตัวอย่างสินค้าดาวเด่นของไทย อาทิ ข้าว มันสำปะหลัง ไข่ สินค้าประมง (2) Health Security ไทยมีมาตรการควบคุม ป้องกันการระบาดของโรคที่เข้มงวด (3) Biosecurity ไทยมีระบบควบคุม/ป้องกันโรคระบาดในสัตว์และพืชรวมทั้งศัตรูพืช การนำแอปพลิเคชัน e-Smart Plus มาใช้ในการประเมินความเสี่ยงฟาร์มสุกรแบบ Realtimeสำหรับโรค African Swine Fever (ASF) และ (4) Farmer Security เน้นการเสริมสร้างเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง ส่งเสริมเกษตรพอเพียง และ Smart Farmer, Young Smart Farmer เพื่อให้ภาคเกษตรมีความมั่นคง

- Sustainability ระบบการทำเกษตรของไทยเน้นความยั่งยืน เช่น เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติและวนเกษตร การลด ละ เลิกการใช้สารเคมี ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง มีการนำเทคโนโลยีฝนหลวงมาใช้ประโยชน์ มีการจัดสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกร ให้มีความสำคัญกับความยั่งยืนของดิน การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มขีดความสามารถในการ

แข่งขันและมีการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบรวมถึงการขับเคลื่อนโดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว (Bio - Circular - Green Economy :BCG Economy) และ SDGs ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร

10.2.4) การบริหารเชิงรุกแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วน โดย

- การบูรณาการเพื่อพัฒนาฐานข้อมูล Big Data ในการใช้ประโยชน์และเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อการบริหารและสนับสนุนข้อมูลที่ดีแก่เกษตรกรสำหรับการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสมรวมถึงตรวจสอบศักยภาพพื้นที่โดยบูรณาการ จัดทาระบบแผนที่ เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) สำหรับเป็นเครื่องมือในการวางแผนบริหารจัดการ สินค้าเกษตรที่สำคัญที่คำนึงถึงความเหมาะสมด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจสำหรับการเชื่อมโยงข้อมูล และช่วยให้เกษตรกรมีข้อมูลที่ดีโดยมีการรวบรวมข้อมูลและการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับ ภาคเกษตรให้ครอบคลุมทุกด้านทั้งสินค้าการตลาดและทรัพยากรและครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 77 จังหวัด เพื่อบริหารจัดการสินค้าเกษตรและทรัพยากรทางการเกษตร นำไปใช้วางแผนการผลิตอย่างเป็นระบบ รวมถึงการรับรู้ความต้องการคุณภาพและปริมาณของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

- สร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในด้านการพัฒนาการเกษตร การนำจุดแข็ง หรือศักยภาพของแต่ละภาคส่วนมาร่วมมือกันเพื่อพัฒนาภาคเกษตรตลอดโซ่อุปทาน เช่น ความร่วมมือด้านการตลาด ร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้า แห่งประเทศไทย แพลตฟอร์มตลาดออนไลน์ต่างๆ เพื่อเชื่อมโยงด้านการตลาดให้มีความหลากหลาย ใช้ในการซื้อขายได้จริง

10.2.5) เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวศาสตร์พระราชา โดยน้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร ได้แก่ โครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เกษตรทฤษฎีใหม่และโครงการหลวงด้วยการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่าน กลุ่มเกษตรกร เครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและพึ่งพาตนเอง ได้

โดยมีแนวทาง 15 ด้าน ประกอบด้วย

- การเพิ่มช่องทางตลาดให้หลากหลายทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์ (แพลตฟอร์ม รายสินค้าเพื่อรองรับ New Normal) ตลาดออฟไลน์ โมเดิร์นเทรด (Modern Trade) ไร่โมบาย ตลาดสด ตลาดชุมชน คาราวานสินค้า เกษตรพันธสัญญาและเคาน์เตอร์เทรด จัดกิจกรรมจับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจ โดยร่วมมืออย่างเข้มข้นกับกระทรวงพาณิชย์ภายใต้โมเดล “เกษตร -พาณิชย์ทันสมัย”

- การสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรและเศรษฐกิจฐานราก โดยส่งเสริมให้ เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและ

สถาบันเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีอำนาจต่อรองในการซื้อขายผลผลิต ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เกษตรชุมชน เชื่อมโยงกับตลาดชุมชน/ตลาดเกษตรกร ตลาดสีเขียว (Green Market) และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนภายในชุมชนรวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้สามารถช่วยเหลือสมาชิกเกษตรกรเอื้อให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่ทั้งสังคมชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้เข้มแข็งและยั่งยืน

- การส่งเสริมสถาบันเกษตรกร ผู้ประกอบการ และ Start Up เป็นหน่วยธุรกิจให้บริการทางการเกษตร (Agricultural Service Providers : ASP) เพื่อยกระดับสู่การให้บริการทางการเกษตร เช่น เทคโนโลยีในการดูแลรักษา รถจักรกลในการเตรียมดินและการเก็บเกี่ยว สำหรับให้บริการแก่พี่น้องเกษตรกรแบบครบวงจร

- การส่งเสริมเกษตรกรพันธสัญญา (Contract Farming) เพื่อสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพการผลิตอย่างยั่งยืนระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการและร่วมกันยกระดับคุณภาพผลผลิตและแก้ปัญหาผลผลิตล้นตลาด

- การพัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC) เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตร โดยเชื่อมโยงการทำงานกับ ศพก. เพื่อยกระดับสู่การทำเกษตรสมัยใหม่และเกษตรแบบแม่นยำ (Precision Agriculture)

- การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการเกษตรเพื่อตอบสนองต่อโซ่อุปทานที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะการค้าสินค้าเกษตรออนไลน์ที่ขยายตัวต่อเนื่อง เพื่อรักษาคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีความสดใหม่และถึงมือผู้บริโภคอย่างรวดเร็วรวมถึงพัฒนาระบบเชื่อมโยงทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งออกและนำเข้าสินค้าเกษตร

- การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ มีการกระจายน้ำอย่างเหมาะสมและทั่วถึงรวมทั้งพัฒนาแหล่งน้ำในไร่นาของเกษตรกรและชุมชน เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำเพียงพอสำหรับใช้ในการอุปโภค บริโภคและทำการเกษตรตลอดจนป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย

- การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้ตรงตามศักยภาพของที่ดินและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดมากที่สุด โดยกำหนดเขตความเหมาะสมในการทำการเกษตรในแต่ละพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตสูงสุดผ่านข้อมูล Agri – Map

- การส่งเสริมศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อบ่มเพาะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการและการตลาดแก่เกษตรกรรวมทั้งให้บริการทางวิชาการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรต้นแบบเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่

- การประกันภัยพืชผลให้ความคุ้มครองความเสียหายหรือความสูญเสียต่อพืชผลที่เอาประกันภัย ซึ่งเกิดจากภัยต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ลมพายุ ลูกเห็บตก เป็นต้น ซึ่งจะช่วยสร้างเสถียรภาพทางรายได้และความมั่นคงในอาชีพให้แก่เกษตรกรรวมถึงการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกรที่ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างทันที่

- การส่งเสริมเกษตรกรที่ยั่งยืนเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกรได้แก่เกษตรกรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติและวนเกษตร ด้วยการลด ละ เลิกการใช้สารเคมี ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและมีการพัฒนาอาหารของไทยให้เป็นรูปแบบอาหารที่ปลอดภัยและมีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการสินค้าเกษตรปลอดภัยใน 5 ร ได้แก่ โรงเรียน โรงแรม โรงพยาบาล เรือนจำ และร้านอาหาร

- การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น สร้างแบรนด์ให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าจากความหลากหลายทางชีวภาพเช่น สมุนไพร แมลงเศรษฐกิจ ส่งเสริมสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพทางการตลาดในอนาคต ทั้งสินค้าอาหารอนาคต(Future Food) และสินค้าเกษตรที่ตอบสนองผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม (Functional Food) รวมทั้งสินค้าเกษตรเพื่อพลังงานและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

- การวิจัยและพัฒนา เพื่อตอบสนองการพัฒนาภาคเกษตรของประเทศไทยบนพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรและผู้บริโภค

- การพัฒนาฐานข้อมูล Big Data ในการใช้ประโยชน์และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนกับหน่วยงาน ต่าง ๆ เพื่อการบริหารและช่วยให้เกษตรกรมีข้อมูลที่ดีและเพียงพอต่อการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อการผลิตและการจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

- การประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมันและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

10.3) แนวทางการขับเคลื่อนของปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ดร.ทองเปลว อ่อนจันทร์) เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2564 มีแนวทางดำเนินงาน 3 ด้าน ดังนี้

10.3.1) ภารกิจเร่งด่วนเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และนโยบายให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย เร่งรัดงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของกระทรวง ขยายพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรฐานราก ยกกระดับศักยภาพแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่ ผลักดันการสร้างเกษตรมูลค่าสูง พัฒนาช่องทางเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ ผลักดันการพัฒนา Big Data อย่างเป็นรูปธรรม ยกกระดับ ศพก. ศูนย์พัฒนา Smart Farmer ครบ

วงจร ปรับปรุงกลไกและคณะทำงานขับเคลื่อนระดับพื้นที่ มอบหมายรองปลัดกระทรวงดูแลการขับเคลื่อนระดับพื้นที่ ปรับปรุงระบบประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบให้ทันสมัยเข้าถึงเกษตรกร

10.3.2) ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้เกษตรกร ประกอบด้วย การแก้ไขปัญหาให้เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร การรับเรื่องราวร้องทุกข์และการเยี่ยมเยียนพี่น้องเกษตรกร การแก้ไขปัญหาหนี้สินให้เกษตรกร

10.3.3) วางรากฐานการทำงานของกระทรวงรองรับความปกติใหม่ (New Normal) ประกอบด้วย สร้างเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพที่ชัดเจนและพัฒนา Smart Officer ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสร้างความตระหนักในวัฒนธรรมองค์กร ค่านิยมร่วมและสร้างอัตลักษณ์ของกระทรวง รวมทั้งยกระดับสวัสดิการเพื่อคนกระทรวง กำหนดตัวชี้วัดร่วมเพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนบูรณาการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ปรับปรุงโครงสร้างอำนาจหน้าที่และบทบาทของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงให้สอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวและแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรของประเทศ สร้างเอกภาพในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวง สร้างหอบังคับการ (Control Tower) เพื่อตรวจสอบ ติดตาม การบริหารแผนงานและงบประมาณของกระทรวงทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัดให้เป็นแผนหลักด้านการเกษตรของกระทรวงในจังหวัด เพื่อบูรณาการงบประมาณและสร้างแนวร่วมการพัฒนาให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงและผู้ตรวจราชการกรมเป็นผู้นำการเพิ่มประสิทธิภาพ การปฏิบัติราชการในพื้นที่ ผลักดันการศึกษาวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรทุกด้าน

นอกจากนี้พิจารณากรอบในระดับโลก คือ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDG ภาคเกษตรเกี่ยวข้องกับหลักกับ เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร ยกระดับโภชนาการและส่งเสริม เกษตรกรรมที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 3 สร้างหลักประกันการมีสุขภาพที่ดีและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกช่วงวัย เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุมและยั่งยืน การจ้างงาน เต็มที่และมีผลิตภาพและการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน เป้าหมายที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 14 อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 15 ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่าง ยั่งยืน ในส่วนของต่อสู่การกลายเป็นทะเลทรายหยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นฟูสภาพ กลับมาใหม่และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลทั่วไป

3.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 ประกอบด้วย จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และ จังหวัดระยอง ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกของประเทศไทย มีเนื้อที่ทั้งหมด 13,266 ตารางกิโลเมตร หรือ 8,291,250 ไร่ มีอาณาเขต ติดต่อกับภูมิภาคต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับจังหวัดนครนายก และจังหวัดปราจีนบุรี

ทิศใต้และทิศตะวันตก ติดกับจังหวัดปทุมธานี กรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ และอ่าวไทย ซึ่งมีแนวชายฝั่งทะเลยาว 288 กิโลเมตร (แยกเป็นจังหวัดฉะเชิงเทรา 12 กิโลเมตร จังหวัดชลบุรี 172 กิโลเมตร และจังหวัดระยอง 104 กิโลเมตร)

ทิศตะวันออก ติดกับจังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสระแก้ว และจังหวัดจันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา มีการเชื่อมโยงการเดินทางและการขนส่งทางถนนใกล้กรุงเทพมหานคร มากที่สุดคิดเป็นระยะทาง คือ ประมาณ 75 กิโลเมตร รองลงมาคือ จังหวัดชลบุรี 81 กิโลเมตร และจังหวัดระยอง 179 กิโลเมตร ตามลำดับ

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงที่ตั้งกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1

ที่มา : แผนพัฒนาภูมิภาคตะวันออก 1 (พ.ศ.2566 – 2560),กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์
กลุ่มภาคตะวันออก 1

3.2 การแบ่งเขตการปกครอง

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 30 อำเภอ 244 ตำบล 2,020 หมู่บ้าน ในส่วนการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 3 แห่ง เทศบาลนคร 3 แห่ง เทศบาลเมือง 13 แห่ง เทศบาลตำบล 97 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 160 แห่ง และรูปแบบการปกครองพิเศษ 1 แห่ง

ตารางที่ 3.1 การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	อบจ.	เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.	การปกครองพิเศษ
ชลบุรี	11	92	713	1	2	10	35	50	1
ระยอง	8	58	441	1	1	2	27	37	-
ฉะเชิงเทรา	11	93	892	1	-	1	33	74	-
ตะวันออกเฉียงเหนือ 1	30	244	2,020	3	3	13	97	160	1

ที่มา : แผนพัฒนาภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 (พ.ศ.2566 – 2560),กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1

3.3 ลักษณะภูมิประเทศ สามารถจำแนกสภาพพื้นที่ตามลักษณะของพื้นที่ตามลักษณะของพื้นที่ ดังนี้

3.3.1.ภูเขาเนินสูงและป่าไม้ พื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางตั้งแต่ 150 เมตรขึ้นไป ได้แก่ พื้นที่เทือกเขาอีกส่วนหนึ่งทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ของทิวเขาสอยดาว ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทราต่อเนื่องจังหวัดสระแก้ว

3.3.2 ที่ราบสลับภูเขา พื้นที่ที่เป็นที่ราบสลับภูเขาอยู่บริเวณตอนเหนือของกลุ่มจังหวัดในพื้นที่ด้านตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดฉะเชิงเทราและต่อเนื่องถึงตอนกลางของกลุ่มจังหวัดในพื้นที่จังหวัดชลบุรีและจังหวัดระยอง มีที่ราบลูกคลื่นสลับเนินเขาเตี้ยๆ

3.3.3 ที่ราบลุ่มน้ำ พื้นที่ตอนเหนือของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 เป็นที่ราบลุ่มน้ำปราจีนบุรีและลุ่มน้ำบางปะกง มีลำคลองหลายสายที่มีต้นกำเนิดจากบริเวณเทือกเขาสูง ก่อกำเนิดเป็นลำน้ำสายหลักของพื้นที่ลำน้ำที่สำคัญได้แก่ แม่น้ำปราจีนบุรี แม่น้ำนครนายก คลองท่าลาด คลองหลวงและแม่น้ำบางปะกงซึ่งรวบรวมน้ำระบายออกสู่ทะเลที่อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ทางตอนกลางของกลุ่มจังหวัดเป็นที่ราบลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออกเฉียงเหนือมีต้นน้ำที่เทือกเขาสอยดาวในจังหวัดจันทบุรีและเนินเขาเล็กๆ ได้แก่ ลุ่มแม่น้ำระยอง แม่น้ำประแสร์ แม่น้ำพังราด ในจังหวัดระยองลำน้ำ

สายเล็ก ๆ ในจังหวัดชลบุรี เป็นต้น ทางตอนล่างเป็นที่ราบแคบ ๆ เกิดจากตะกอนน้ำเค็มน้ำกร่อยและตะกอนแม่น้ำทับถมกัน

3.3.4 ที่ราบชายฝั่งทะเล กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 อยู่ติดกับชายฝั่งทะเลจึงทำให้มีที่ราบชายฝั่งทะเลซึ่งเป็นที่ราบแคบ ๆ เกิดจากการกัดเซาะและการทับถมของแม่น้ำสายสั้น ๆ ไหลลงสู่อ่าวไทย ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกและมีพื้นที่บางส่วนที่เป็นที่ตั้งฐานทัพเรือ บริเวณชายฝั่งทะเลนั้นมีลักษณะกว้างเป็นอ่าวเล็ก เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของอ่าวไทย เช่น อ่าวพัทยา อ่าวเกลือแก้ว เป็นต้น ลักษณะทางภูมิประเทศนั้น มีเกาะมากมาย ซึ่งเกิดจากทรุดตัวของเปลือกโลกทำให้เกิดน้ำขังส่วนที่ยังสูงอยู่จึงเป็นเกาะ โดยที่ราบชายฝั่งทะเลบริเวณ ฝั่งทะเลของจังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนใหญ่เป็นทรายปนโคลนตะกอน เนื่องจากมีแม่น้ำสายหลัก พัดพาโคลนตะกอนออกสู่ทะเล ฝั่งทะเลของจังหวัดชลบุรีมีลักษณะวกโค้งไปมา ทำให้เกิดเป็นอ่าวต่าง ๆ คั่นออกจากกันด้วยแหลมขนาดเล็ก อ่าวบางแห่งเป็นทรายปนโคลน และบางแห่งก็เป็นทรายล้วน ๆ และฝั่งทะเลจังหวัดระยอง มีความยาว 99 กิโลเมตร เป็นฝั่งทะเลที่มีทรายปนโคลนเป็นส่วนมาก เนื่องจากมีแม่น้ำหลายสายพัดพาโคลนตะกอนออกสู่ทะเล

3.3.5 เกาะต่าง ๆ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 มีเกาะมากกว่า 50 เกาะ อยู่ห่างจากชายฝั่งตั้งแต่ 2 – 40 กิโลเมตร เกาะที่สำคัญในจังหวัดชลบุรี ได้แก่ เกาะสีชัง เกาะล้าน เกาะไผ่ เกาะคราม เกาะแสมสาร จังหวัดระยอง ได้แก่ เกาะมันนอก เกาะมันใน เกาะเสม็ด

3.4 ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะอากาศเป็นแบบร้อนชื้น มีช่วงฤดูแล้งสลับฤดูฝนอย่างชัดเจน อิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะทำให้อากาศแห้งแล้งตั้งแต่เดือนธันวาคมถึงเดือนมีนาคมและฝนเริ่มตกตั้งแต่เดือนเมษายนถึงเดือนตุลาคม ปริมาณฝนเพิ่มขึ้นตามลำดับ โดยปริมาณฝน รวมเกิน 60 มิลลิเมตรใน 8 เดือนและฝนตกชุกที่สุดในเดือนสิงหาคม โดยในปี 2564 จังหวัดระยองมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยมากที่สุด 1,860 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตกเฉลี่ย 139 วัน อุณหภูมิเฉลี่ย 28.0 องศาเซลเซียส รองลงมาเป็นจังหวัดชลบุรีมี ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,648 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตกเฉลี่ย 116 วัน และอุณหภูมิเฉลี่ย 28.3 องศาเซลเซียส จังหวัดฉะเชิงเทรา ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,456 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตกเฉลี่ย 141 วัน และอุณหภูมิเฉลี่ย 27.2 องศาเซลเซียส

ตารางที่ 3.2 จำนวนวันฝนตกเฉลี่ย ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยและอุณหภูมิตเฉลี่ย ปี 2564

จังหวัด	อุณหภูมิตเฉลี่ย (องศาเซลเซียส)	จำนวนวันฝนตกเฉลี่ย (วัน)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย (มิลลิเมตร)
ชลบุรี	28.3	116	1,648
ระยอง	28.0	139	1,860
ฉะเชิงเทรา	27.2	141	1,456

ที่มา : สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปี 2564,สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

3.5 จำนวนประชากร

ในปี พ.ศ. 2563 ประชากรผู้มีสัญชาติไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 3,029,127 คน ประกอบด้วย จังหวัดชลบุรี 1,566,885 คน จังหวัดระยอง 741,524,คน จังหวัดฉะเชิงเทรา 720,718 คน โดยประชากรอยู่ในวัยแรงงาน (อายุ 15 - 60 ปี) มากที่สุด จำนวน 1,994,323 คน คิดเป็นร้อยละ 65.84 ของจำนวนประชากรทั้งหมด รองลงมา เป็นประชากรวัยเด็ก (อายุ 0 - 14 ปี) จำนวน 541,051 คน คิดเป็นร้อยละ 17.86 และเป็นประชากรในวัยสูงอายุ (อายุ 60 ปี ขึ้นไป) จำนวน 442,967 คน คิดเป็นร้อยละ 14.62 โดยประชากรในวัยแรงงานส่วนใหญ่อยู่ในสาขาอุตสาหกรรมการผลิตมากที่สุด ร้อยละ 32.84 รองลงมาคือ สาขาขายส่ง ขายปลีกและซ่อมแซมยานยนต์ สาขาเกษตรกรรม และสาขาบริการ โรงแรมและร้านอาหาร คิดเป็นร้อยละ 16.94 13.76 10.48 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.3 – 3.5)

ตารางที่ 3.3 จำนวนประชากรปี 2563

หน่วย : คน

รายการ	จำนวน ประชากร	ชาย	หญิง
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3,029,127	1,481,625	1,547,502
ชลบุรี	1,566,885	763,983	802,902
ระยอง	741,524	364,200	377,324
ฉะเชิงเทรา	720,718	353,442	367,276

ที่มา : แผนพัฒนาภูมิภาคจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 (พ.ศ.2566 – 2560),กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ 3.4 จำนวนประชากรจำแนกตามช่วงอายุ ปี 2563

รายการ	จำนวนประชากร	ร้อยละ
จำนวนประชากร	3,029,127	100.00
วัยเด็ก(0 – 14 ปี)	541,051	17.86
วัยแรงงาน (15 – 60 ปี)	1,994,323	65.84
วัยสูงอายุ(60 ขึ้นไป)	442,967	14.62
จำแนกอายุไม่ได้	50,786	1.68

ที่มา : แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 (พ.ศ.2566 – 2560),กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1

ตารางที่ 3.5 การใช้แรงงานของประชากรวัยแรงงาน ปี 2563

หน่วย : คน

การใช้แรงงาน	จำนวน	ร้อยละ
วัยแรงงาน (อายุ 15 - 60 ปี)	1,994,323	100.00
เกษตรกรรม	274,360	13.76
อุตสาหกรรมการผลิต	655,023	32.84
ขายส่ง ขายปลีกและซ่อมแซมยานยนต์	337,797	16.94
บริการ โรงแรมและร้านอาหาร	209,085	10.48
ขนส่งและโกดังสินค้า	104,897	5.26
ก่อสร้าง	104,375	5.26
ราชการ	64,160	3.22
การศึกษา	47,571	2.39
อื่นๆ	197,055	9.88

ที่มา : แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 (พ.ศ.2566 – 2560),กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1

3.6 แหล่งน้ำ

3.6.1 แหล่งน้ำผิวดิน ปริมาณน้ำธรรมชาติในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 มีแหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญจากแม่น้ำลำธาร ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาตอนกลางและตอนเหนือของพื้นที่ ลำน้ำส่วนใหญ่เป็นลำน้ำสายสั้นๆ ไหลจากเหนือลงใต้ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปีของแต่ละลุ่มน้ำอยู่ระหว่าง 1,180 มิลลิเมตรถึง 2,000 มิลลิเมตรต่อปี ซึ่งมีปริมาณค่อนข้างสูง แต่ลักษณะการกระจายของฝนไม่สม่ำเสมอ ฝนที่ตกในพื้นที่จะแปรเป็นปริมาณน้ำผิวดินเฉลี่ยเพียง 14,300 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปีหรือคิดเป็นร้อยละ 39.59 ของปริมาณน้ำฝน โดยปริมาณน้ำฝนร้อยละ 60.41 ซึมลงสู่ใต้ดิน ไหลลงทะเลและระเหยไปในอากาศ

1) แหล่งน้ำธรรมชาติ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 มีแม่น้ำลำธาร หลายสาขาสามารถแบ่งเขตลุ่มน้ำตามพื้นที่บริหารจัดการเป็น 3 ลุ่มน้ำ ดังนี้

- ลุ่มน้ำปราจีนบุรี ได้แก่ คลองพระสะทึง แม่น้ำพระปรัง แม่น้ำปราจีนบุรีสายหลักมีพื้นที่รับน้ำรวม 338.79 ตารางกิโลเมตร

- ลุ่มน้ำบางปะกง ได้แก่ แม่น้ำนครนายก คลองท่าลาด คลองหลวง แม่น้ำบางปะกงสายหลัก มีพื้นที่รับน้ำรวม 6,173.63 ตารางกิโลเมตร

- ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ พื้นที่ในเขตจังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง ตะวันตก คลองใหญ่ จังหวัดระยองตะวันออกเฉียงเหนือ แม่น้ำประแสร์ แม่น้ำพังราด มีพื้นที่รับน้ำรวม 6,254.33 ตารางกิโลเมตร

2) ปริมาณน้ำเก็บกัก ปริมาณน้ำที่สามารถเก็บกักได้ในแต่ละปีจากความจุของแหล่งกักเก็บน้ำที่มีการก่อสร้างแล้วเสร็จในปัจจุบัน ทั้งที่เป็นโครงการชลประทานขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ของกรมชลประทาน และโครงการพัฒนาแหล่งน้ำของหน่วยงานอื่น ๆ เช่น กรมทรัพยากรน้ำ เป็นต้น โดยปัจจุบัน ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 มีความสามารถในการเก็บกักน้ำได้ประมาณ 1,200 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ 8.39 ของปริมาณน้ำในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 เท่านั้น

แหล่งน้ำของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 มีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ 4 อ่าง ขนาดกลาง 14 อ่าง ขนาดเล็ก 107 อ่าง ฝ่ายคอนกรีต 306 แห่ง ทำนบ 28 แห่ง สระหนองบึง 235 แห่ง คูคลอง 761 ล่อบาดาล 1478 บ่อ และบ่อน้ำตื้น 3847 บ่อ

3.6.2 แหล่งน้ำบาดาล กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 มีบ่อน้ำบาดาลจำนวน 7,479 บ่อ ส่วนใหญ่ขุดเจาะขึ้นเพื่อใช้น้ำในการผลิตประปาหมู่บ้าน และเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน สำหรับกิจกรรมทางการเกษตรอุตสาหกรรม ประมง และปศุสัตว์มีอยู่บ้างแต่ไม่มากนัก

ความต้องการใช้น้ำมีจำนวน 4,723.29 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี จำแนกเป็น ความต้องการใช้น้ำเพื่อเกษตรกรรม จำนวน 4,076.39 ลูกบาศก์เมตร รองลงมาเป็นความต้องการใช้น้ำเพื่ออุตสาหกรรม จำนวน 402.55 ลูกบาศก์เมตร เพื่ออุปโภคบริโภค 114.95 ลูกบาศก์เมตร เพื่อรักษาระบบนิเวศน์ 100.31 ลูกบาศก์เมตร เพื่อการบริการ 16.38 ลูกบาศก์เมตร เพื่อการปศุสัตว์ 7.36 ลูกบาศก์เมตร เพื่อการท่องเที่ยว 5.35 ลูกบาศก์เมตร (ตารางที่ 3.6)

ตารางที่ 3.6 ความต้องการใช้น้ำ

ลำดับ	ความต้องการใช้น้ำ	ปริมาณความต้องการใช้น้ำ (ล้าน ลบ.ม./ปี)
1	เพื่อการเกษตร	4,076.39
2	เพื่ออุตสาหกรรม	402.55
3	เพื่ออุปโภคบริโภค	114.95
4	เพื่อรักษาระบบนิเวศน์	100.31
5	เพื่อการบริการ	16.38
6	เพื่อการปศุสัตว์	7.36
7	เพื่อการท่องเที่ยว	5.35
	รวม	4,723.29

ที่มา : แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 (พ.ศ.2566 – 2560),กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1

3.7 ลักษณะการถือครองที่ดิน การใช้พื้นที่ทางการเกษตรและสินค้าเกษตรที่สำคัญ

พื้นที่ทางการเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 มีจำนวน 5,442,428 ไร่ ประกอบด้วยพื้นที่ทางการเกษตรของจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 1,888,985 ไร่ จังหวัดระยอง จำนวน 1,855,922ไร่ และจังหวัดชลบุรี จำนวน 1,697,521 ไร่ ลักษณะการถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่รับจ้าง/ชายฝาก/ได้ทำฟรี คิดเป็นร้อยละ 45.67 รองลงมาเป็นพื้นที่เช่า ร้อยละ 30.16 และพื้นที่ของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 24.17 (ตารางที่ 3.7)

ตารางที่ 3.7 ลักษณะการถือครองที่ดิน ปี 2564

รายการ	พื้นที่ทางการเกษตร	ของตนเอง	เช่า	รับจ้าง/ขายฝาก/ ได้ทำฟรี
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1				
จำนวน(ไร่)	5,442,428	1,315,290	1,641,661	2,485,477
ร้อยละ	100.00	24.17	30.16	45.67
ชลบุรี				
จำนวน(ไร่)	1,697,521	350,884	785,044	561,593
ร้อยละ	100.00	20.67	46.25	33.08
ระยอง				
จำนวน(ไร่)	1,855,922	852,870	297,573	705,478
ร้อยละ	100.00	45.95	16.03	38.01
ฉะเชิงเทรา				
จำนวน(ไร่)	1,888,985	111,536	559,044	1,218,406
ร้อยละ	100.00	5.90	29.29	64.50

ที่มา : สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปี 2564,สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

การใช้พื้นที่ทางการเกษตรส่วนใหญ่เป็นที่ไม่ผลไม่ยืนต้น จำนวน 2,403,510 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 44.16ของพื้นที่ทางการเกษตรของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 รองลงมาเป็นพื้นที่พืชไร่ ร้อยละ 26.28 พื้นที่ปลูกข้าว ร้อยละ 16.38 ผัก/ไม้ดอกไม้ประดับ ร้อยละ 8.01 และอื่นๆร้อยละ 12.37(ตารางที่ 3.8)

ตารางที่ 3.8 การใช้พื้นที่ทางการเกษตร ปี 2564

รายการ	พื้นที่ทางการเกษตร	ข้าว	พืชไร่	ไม้ผล/ไม้ยืนต้น	ผัก/ไม้ดอกไม้ประดับ	อื่นๆ
ภาคตะวันออก 1						
จำนวน(ไร่)	5,442,428	891,604	1,430,123	2,403,510	44,030	673,161
ร้อยละ	100.00	16.38	26.28	44.16	8.01	12.37
ชลบุรี						
จำนวน(ไร่)	1,697,521	97,677	652,492	700,933	21,435	224,984
ร้อยละ	100.00	5.75	38.44	41.29	1.26	13.25
ระยอง						
จำนวน(ไร่)	1,855,922	30,516	256,934	1,435,722	2,472	130,278
ร้อยละ	100.00	1.64	13.84	77.36	0.13	7.02
ฉะเชิงเทรา						
จำนวน(ไร่)	1,888,985	763,411	520,697	266,855	20,123	317,899
ร้อยละ	100.00	40.41	27.56	14.13	4.07	16.83

ที่มา : สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปี 2564,สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

การปลูกพืชที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา มีพื้นที่ปลูก 933,596 ไร่ ผลผลิต 190,049 ตัน ข้าวนาปี พื้นที่ปลูก 692,693 ไร่ ผลผลิต 418,408 ตัน ข้าวนาปรัง พื้นที่ปลูก 448,540 ไร่ ผลผลิต 220,651 ตัน มันสำปะหลัง 236,671 ไร่ ผลผลิต 863,146 ตัน ปาล์มน้ำมัน พื้นที่ 177,371 ไร่ ผลผลิต 454,382 ตัน ทุเรียน พื้นที่ 68,898 ไร่ ผลผลิต 120,361 ตัน สับปะรด 50,178 ไร่ ผลผลิต 297,219 ตัน มะพร้าวผลแก่ พื้นที่ 35,727 ไร่ ผลผลิต 24,593 ตัน มังคุด พื้นที่ 26,395 ไร่ ผลผลิต 13,030 ตัน (ตารางที่ 3.9)

การเลี้ยงปศุสัตว์ที่สำคัญ ได้แก่ ไก่เนื้อ จำนวน 35,596,792 ตัว ไก่ไข่ 10,372,218 ตัว เป็ดเนื้อ 1,601,529 ตัว สุกร 1,066,633 ตัว เป็ดไข่ 362,322 ตัว โคเนื้อ 54,072 ตัว โคนม 1,919 ตัว (ตารางที่ 3.10)

การทำประมงที่สำคัญ ได้แก่ กุ้งทะเล ผลิต 18,423.837 ตัน ปลาน้ำจืด ผลิต 8,272.204 ตัน หอยทะเล ผลิต 6,151.400 ตัน กุ้งน้ำจืด ผลิต 349.480 ตัน ปลาสวยงาม 61.559 ตัน (ตารางที่ 3.11)

ตารางที่ 3.9 การปลูกพืชที่สำคัญปี 2564

รายการ	ภาค ตะวันออก 1	ชลบุรี	ระยอง	ฉะเชิงเทรา
1.ข้าวนาปี				
พื้นที่ (ไร่)	692,693	70,022	10,611	612,060
ผลิต(ตัน)	418,408	31,524	5,244	381,640
2. ข้าวนาปรัง				
พื้นที่ (ไร่)	448,540	41,320	3,600	403,620
ผลิต(ตัน)	220,651	23,460	1,692	195,499
3.มันสำปะหลัง				
พื้นที่ (ไร่)	236,671	-	22,413	214,258
ผลิต(ตัน)	863,146	-	95,031	768,115
4.สับปะรด				
พื้นที่ (ไร่)	50,178	19,266	23,517	7,395
ผลิต(ตัน)	297,219	118,988	138,756	39,475
5.ยางพารา				
พื้นที่ (ไร่)	933,596	207,396	549,092	177,108
ผลิต(ตัน)	190,049	44,383	112,015	33,651
6.ปาล์มน้ำมัน				
พื้นที่ (ไร่)	177,371	109,776	31,952	35,643
ผลิต(ตัน)	454,382	314,729	78,027	61,626
7.มะพร้าวผลแก่				
พื้นที่ (ไร่)	35,727	27,668	1,883	6,176
ผลิต(ตัน)	24,593	20,170	1,156	3,267

ที่มา : สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปี 2564,สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 3.9 พืชที่สำคัญ(ต่อ)

รายการ	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1	ชลบุรี	ระยอง	ฉะเชิงเทรา
8.ทุเรียน				
พื้นที่ (ไร่)	68,898	343	68,555	-
ผลผลิต(ตัน)	120,361	281	120,080	-
9.มังคุด				
พื้นที่ (ไร่)	26,395	674	25,721	-
ผลผลิต(ตัน)	13,030	306	12,724	-
10.เงาะ				
พื้นที่ (ไร่)	4,528	31	4,497	-
ผลผลิต(ตัน)	5,374	24	5,350	-
11.ลองกอง				
พื้นที่ (ไร่)	2,895	31	2,864	-
ผลผลิต(ตัน)	1,425	13	1,412	-
12.ลำไย				
พื้นที่ (ไร่)	7,448	799	2,946	3,703
ผลผลิต(ตัน)	5,327	539	1,877	2,911

ที่มา : สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปี 2564,สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 3.10 สินค้าปศุสัตว์ที่สำคัญ

หน่วย : ตัว

รายการ	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1	ชลบุรี	ระยอง	ฉะเชิงเทรา
1.ไก่เนื้อ	35,596,792	27,376,954	4,087,299	4,132,539
2.ไก่ไข่	10,372,218	3,005,315	313,763	7,053,140
3.เป็ดเนื้อ	1,601,529	149,740	437,295	1,014,494
4.เป็ดไข่	362,322	150,826	33,256	178,240
5.สุกร	1,066,633	520,798	209,413	336,422
6.โคนม	1,919	1,740	-	179
7.โคเนื้อ	54,072	17,387	16,974	19,711

ที่มา : แผนพัฒนาภูมิภาคจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 (พ.ศ.2566 – 2560),กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1

ตารางที่ 3.11 สินค้าประมงที่สำคัญ

รายการ	กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1	ชลบุรี	ระยอง	ฉะเชิงเทรา
1.กุ้งทะเล	18,423.837	950.654	9.433	17,463.750
2.กุ้งน้ำจืด	349.480	349.480	-	-
3.ปลาน้ำจืด	8,272.204	9.704	-	8,262.500
4.หอยทะเล	6,151.400	3,206.400	-	2,255.000
5.ปลาสวยงาม	61.559	61.559	-	-

- ที่มา
1. ข้อมูลพื้นฐานสนับสนุนการตรวจราชการจังหวัดชลบุรี
 2. ข้อมูลพื้นฐานสนับสนุนการตรวจราชการจังหวัดระยอง
 3. ข้อมูลพื้นฐานสนับสนุนการตรวจราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา

3.8 การคมนาคมขนส่ง

3.8.1 ทางบก

1) ทางถนน

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 มีระบบโครงข่ายถนน 12 สายทาง ดังนี้

1.1) เส้นทางเชื่อมโยงสู่กรุงเทพมหานคร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 หรือถนนสุขุมวิทเลียบชายฝั่งทะเล หรือชลบุรีสายเก่าเป็นทางหลวงแผ่นดินชนิด 2-4 ช่องจราจร เป็นสายหลักเชื่อมโยงภาคกลางกับภาคตะวันออก เริ่มจากบางนา ผ่านจังหวัดสมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี (สัตหีบ) ระยอง(แกลง) จันทบุรี ตราด ระยะทางประมาณ 385 กิโลเมตร

- ทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองหมายเลข 7 เป็นทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองสายแรกของประเทศไทย มีระยะทางยาวประมาณ 126 กิโลเมตร เริ่มต้นจากกรุงเทพมหานครที่ถนนศรีนครินทร์มีแนวทางตัดใหม่ไปทิศตะวันออกไปบรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 36 (เมืองพัทยา-ระยอง) ที่จังหวัดชลบุรี โดยแบ่งการก่อสร้างออกเป็น 13 ตอน ออกแบบและก่อสร้างเป็นทางหลวงพิเศษไม่มีทางเชื่อมควบคุมการเข้า-ออก ทางสายนี้เป็นโครงข่ายทางหลวงที่มีความสำคัญในการพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งกับพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก แก้ไขปัญหาการจราจรติดขัดคับคั่งในถนนสุขุมวิท และทางหลวงสายบางนา-บางปะกง และเป็นทางเชื่อมเข้าสู่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

- ทางพิเศษบูรพาวิถี เป็นทางยกระดับขนาด 6 ช่องจราจร มีแนวสายทางเริ่มที่ปลายทางพิเศษเฉลิมมหานคร เส้นทางมุ่งไปทางทิศตะวันออก ผ่านอำเภอบางปะกง แล้วไปสิ้นสุดที่ อำเภอเมืองชลบุรี ระยะทางรวม 55 กิโลเมตร ทางพิเศษสายนี้มีทางแยกไปสู่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 304 เริ่มต้นจากอนุสาวรีย์หลักสี่ เขตบางเขนกรุงเทพ ฯ ผ่านมีนบุรีถึงฉะเชิงเทรา ระยะทางประมาณ 75 กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 เริ่มจากสถานีขนส่งเอกมัยผ่านสมุทรปราการถึง ฉะเชิงเทรา ระยะทางประมาณ 100 กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 จากสี่แยกบางนา แยกเข้าทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 314 (สายบางปะกง - ฉะเชิงเทรา) ถึงฉะเชิงเทรา ระยะทางประมาณ 90 กิโลเมตร

1.2) เส้นทางเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มจังหวัด

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 344 เป็นทางหลวงแผ่นดินชนิด 4 ช่องจราจรตลอดสายเชื่อมต่อเส้นทางสายหลักหมายเลข 3 และทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง หมายเลข 7 ที่จังหวัดชลบุรีเชื่อมจังหวัดชลบุรีกับจังหวัดระยองไปสู่จังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด เริ่มต้นแยกจากทางหลวงหมายเลข 3 บริเวณอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี และจุดเชื่อมต่อกับทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง บรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 ที่แยกภิบาลพัฒนา หรือแยกแก่ง อำเภอกาบัง จังหวัดระยอง ระยะทางรวม 126 กิโลเมตรปัจจุบันทางหลวงเส้นนี้เป็นถนนสายหลักสายหนึ่งที่ใช้เพื่อขนส่งผลผลิตทางการเกษตรทางภาคตะวันออกเนื่องจากอยู่นอกเขตนิคมอุตสาหกรรม

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 315 สายฉะเชิงเทรา – อำเภอ พนม นิคม – อำเภอบ้านนาทอง -จังหวัดชลบุรี ระยะทางประมาณ 49 กิโลเมตร

- ทางหลวงสายสามแยกหนองปลาตะเพียน อำเภอบางคล้า - สัตหีบ ระยะทาง ประมาณ 147 กิโลเมตร

1.3) เส้นทางเชื่อมโยงระหว่างกองทัพเรือ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และจังหวัดระยองทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 331 เป็นทางหลวงแผ่นดินชนิด 2-4 ช่องจราจร เริ่มจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 304 (ฉะเชิงเทรา-กบินทร์บุรี) ที่อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทราผ่านอำเภอแปลงยาว เข้าสู่จังหวัดชลบุรี ตั้งแต่อำเภอพนมสนิกม อำเภอบ่อทอง อำเภอบ้านบึง แยกเข้านิคมอุตสาหกรรมบ้านทอง อำเภอศรีราชา และผ่านอำเภอบางละมุง ตัดกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 36 (แยกกระทิงลาย-ระยอง สิ้นสุดที่ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท ที่ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี รวมระยะทาง 134 กิโลเมตร

1.4) เส้นทางเชื่อมโยงท่าเรือ และแหล่งอุตสาหกรรม

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3241 เส้นทางสู่ท่าเรือศรีราชาฮาร์เบอร์ และท่าเรือแหลมฉบัง ท่าเรือแหลมฉบังเชื่อมต่อกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 31 ผ่านอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยองและเชื่อมต่อกับท่าเรือมาบตาพุดโดยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 36

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3138 ท่าเรือมาบตาพุด ผ่านอำเภอบ้านค่าย อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง บรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 331 ที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

1.5) เส้นทางเชื่อมโยงชายแดนภาคตะวันออก ไปยังประเทศกัมพูชาและเวียดนาม ทางสายฉะเชิงเทรา - ปราจีนบุรี ระยะทางประมาณ 72 กิโลเมตร เพื่อไปสู่จังหวัดสระแก้ว และชายแดนไทย - กัมพูชาที่อำเภออรัญประเทศ

1.6) เส้นทางเชื่อมโยงชายแดนฝั่งตะวันตก (เมียนมาร์) ทางหลวงเอเชียสาย 123 (AH123) ถนนเครือข่ายทางหลวงสายเอเชีย ประเภทสายรอง เริ่มต้นจากพรมแดนพม่าที่ช่องทางผ่านแดน จังหวัดกาญจนบุรี ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3512 3445 3229 และ 323 (ถนนแสงชูโต) ถึงสามแยกกระบี่ จังหวัดราชบุรี แยกซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) ผ่านจังหวัดนครปฐม ถึงทางแยกต่างระดับนครชัยศรี แยกซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 338 (ถนนบรมราชชนนี) ถึงกรุงเทพมหานคร จากนั้นเริ่มต้นที่ทางหลวงพิเศษหมายเลข 7 (ถนนกรุงเทพ ฯ ชลบุรี หรือมอเตอร์เวย์) ถึงทางแยกต่างระดับโป่ง ตำบลโป่ง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี แยกซ้ายไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 36 ถึงแยกปลวกเหตุ ตำบลเชิงเนิน อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

1.7) เส้นทางเชื่อมโยงท่าเรือสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- ทางหลวงเอเชียสาย 19 (AH19) ถนนเครือข่ายทางหลวงสายเอเชีย ประเภทสายรอง เริ่มต้นจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทางหลวงเอเชียสาย 12 (AH12) บริเวณทางแยกต่างระดับนครราชสีมา (สามแยกปักธงชัย ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 304 ถึง อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จากนั้นตรงไปถึงแยกพนมสารคาม อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 331 แยกขวาที่ทางแยกต่างระดับ มาบเอียง ถึงทางแยกต่างระดับแหลมฉบังของทางหลวงพิเศษหมายเลข ตอนชลบุรี-พัทยา อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ถึงทางแยกต่างระดับบางพระเข้าสู่ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 361 ตอนเลี้ยวเมืองชลบุรีถึงทางแยกต่างระดับหนองไม้แดง ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี แยกขวาไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 34 (ถนนบางนา-บางปะกง) ถึงกรุงเทพมหานครที่แยกบางนาซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของถนนบางนา - บางปะกง ระยะทาง 458 กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 23 สายฉะเชิงเทรา - นครราชสีมา ระยะทาง ประมาณ 233 กิโลเมตร

2) ทางรถไฟ

2.1) ระบบโครงข่ายรถไฟในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 เริ่มจากกรุงเทพ ฯ - จังหวัดฉะเชิงเทรา - จังหวัดชลบุรี นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง ไปสิ้นสุดที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง ทั้งนี้เพื่อรองรับการขนส่งสินค้าจากท่าเรือน้ำลึกสัตหีบ ท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังและขนส่งสินค้าจากท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด โดยมีโครงการสร้างทางรถไฟเชื่อมต่อ 2 สาย คือ

- ทางรถไฟสายศรีราชา - แหลมฉบัง เป็นเส้นทางรถไฟที่แยกจากรถไฟสาย ฉะเชิงเทรา สัตหีบ ที่บริเวณอำเภอศรีราชา มุ่งเข้าสู่ท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง มี ระยะทางยาวทั้งหมด 9.7 กิโลเมตร
- ทางรถไฟสายสัตหีบ - มาบตาพุด เป็นเส้นทางรถไฟที่แยกจากรถไฟสาย ฉะเชิงเทรา - สัตหีบที่สถานีเขาชีจรรย์ (ก่อนถึงสถานีรถไฟพลูตาหลวง 4 กิโลเมตร) ผ่านนิคมอุตสาหกรรมมาบตา พุด และแยกเข้าสู่ ท่าเรือน้ำลึกมาบตาพุด คิดเป็นระยะทางยาวทั้งหมด 24.07 กิโลเมตร

ภาพที่ 2 โครงข่ายทางรถไฟสายตะวันออก

ที่มา : แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 (พ.ศ.2566 – 2560),กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่ม ภาคตะวันออก 1

2.2) โครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน

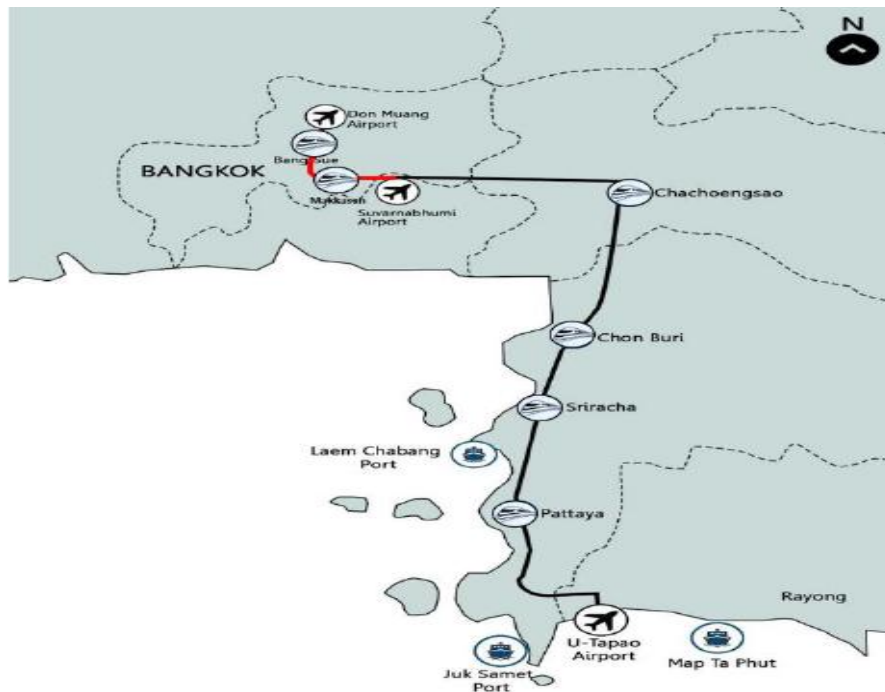
เป็นโครงการที่ใช้โครงสร้างและแนวเส้นทางการเดินทางเดิมของระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน แอร์พอร์ตลิงค์ (Airport Rail Link) ที่เปิดให้บริการอยู่ในปัจจุบัน เป็นทางรถไฟขนาด 1.435 เมตร (Standard Gauge) ส่วนต่อขยาย 2 ช่วงจากสถานีพญาไทไปยังสนามบินดอนเมือง และจากสถานีลาดกระบังไปยังสนามบินอู่ตะเภา พร้อมเชื่อมต่อเข้าออกสนามบิน โดยใช้เขตทางเดิมของการรถไฟ ฯ เป็นส่วนใหญ่รวมระยะทาง 220 กิโลเมตร มีผู้เดินรถรายเดียวกัน ซึ่งรถไฟความเร็วสูง มีความเร็ว สูงสุด 250 กิโลเมตร/ชั่วโมง เชื่อมกรุงเทพฯ กับพื้นที่อีอีซี ภายในระยะเวลาไม่เกิน 60 นาที ประกอบ ไปด้วยสถานีรถไฟความเร็วสูงจำนวน 9 สถานี ได้แก่ สถานีดอนเมือง สถานีกลางบางซื่อ สถานี มัถกะสัน สถานีสุวรรณภูมิ สถานีฉะเชิงเทรา สถานีชลบุรี สถานีศรีราชา สถานีพัทยา สถานีอู่ตะเภา โครงสร้างทางวิ่งของโครงการ ประกอบไปด้วยทางวิ่งโครงการรถไฟฟ้าแอร์พอร์ตเรลลิงค์ปัจจุบัน (ARL)

ระยะทางประมาณ 29 กิโลเมตร และทางวิ่งที่ต้องก่อสร้างใหม่ประมาณ 191 กิโลเมตร โดยเบื้องต้น จำแนกลักษณะรูปแบบโครงสร้างทางวิ่งทั้งโครงการเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ทางวิ่งยกระดับระยะทางประมาณ 181 กิโลเมตร ทางวิ่งระดับดินระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตรและทางวิ่งใต้ดินระยะทางประมาณ 8 กิโลเมตร

ทั้งนี้ แนวเส้นทางโครงการผ่านพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง ใช้แนวเส้นทางระบบขนส่งมวลชนทางรางของโครงการเดิม และมีการออกแบบใหม่เฉพาะบริเวณเชื่อมต่อเข้าสนามบินสุวรรณภูมิ (ขาออก) และสนามบินอู่ตะเภา (ขาเข้า)

โดยแนวเส้นทางโครงการประกอบด้วย 3 โครงการ คือ

- โครงการระบบขนส่งทางรถไฟเชื่อมต่ออากาศยานสุวรรณภูมิและสถานีรับส่งผู้โดยสารอากาศยานในเมือง (Suvarnabhumi Airport Link and City Air Terminal: ARL)
- โครงการระบบรถไฟเชื่อมต่ออากาศยานสุวรรณภูมิ ส่วนต่อขยาย ช่วงดอนเมือง – บางซื่อ อยุธยา (ARL Extension)
- โครงการรถไฟความเร็วสูง สายกรุงเทพ – ระยอง

ภาพที่ 3 แนวเส้นทางโครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อมสามสนามบิน

ที่มา : แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 (พ.ศ.2566 – 2560),กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มภาคตะวันออก 1

3.8.2 ทางน้ำ

การคมนาคมขนส่งทางน้ำในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ส่วนมากจะเกี่ยวกับการขนส่งสินค้า การประมง การเดินเรือ และการท่องเที่ยวทางทะเล ประเภทของท่าเรือ ได้แก่ ท่าเทียบเรือ เส้นทางเดินเรือ จำนวนเรือ เรือประมง เรือท่องเที่ยว เทียวเรือ และจำนวนผู้โดยสาร ตารางที่ 3.12 ท่าเทียบเรือ เส้นทางเดินเรือ เทียวเรือและจำนวนผู้โดยสาร ปี พ.ศ. 2562

จังหวัด	ท่าเทียบเรือ (แห่ง)	เส้นทางเดินเรือ (เส้นทาง)	จำนวนเรือ (ลำ)	เที่ยวเรือ (เที่ยว/ปี)	ผู้โดยสาร (คน/ปี)
ชลบุรี	2	5	103	94,633	7,437,227
ระยอง	7	5	200	54,409	1,629,844
ฉะเชิงเทรา	10	11	33	13,906	144,850
ตะวันออกเฉียงเหนือ 1	19	21	336	162,948	9,211,921

ที่มา : แผนพัฒนาภูมิภาคจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 (พ.ศ.2566 – 2560),กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1

1) ท่าเทียบเรือที่สำคัญ ได้แก่ ท่าเทียบเรือแหลมฉบัง และท่าเทียบเรือมาบตาพุด โดยท่าเทียบเรือแหลมฉบัง เป็นท่าเรือหลักในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา และ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี มีพื้นที่ขนาด 8,752 ไร่ ประกอบด้วยท่าเทียบเรือที่เปิด ให้บริการแล้ว ดังนี้ ท่าเทียบเรือตู้สินค้า 11 ท่า ท่าเทียบเรือขนส่งรถยนต์ (Ro/Ro) 3 ท่า ท่าเทียบเรือ อเนกประสงค์ 3 ท่า ท่าเทียบเรือสินค้าทั่วไป 1 ท่า และอู่ต่อและซ่อมเรือ 1 ท่า ปัจจุบันได้มีการพัฒนา ท่าเรือแหลมฉบังมาแล้วในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 และอยู่ในระหว่างการขยายท่าเทียบเรือในระยะที่ 3 ส่วนท่าเทียบเรือมาบตาพุดนั้น ตั้งอยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง มีเนื้อที่ประมาณ 1000 ไร่ โดยเป็นท่าเรืออุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีความสามารถในการขนถ่ายก๊าซธรรมชาติ และสินค้าเหลว ในปริมาณ 16 ล้านตันต่อปี ปัจจุบันมีผู้ประกอบการ จำนวน 12 ราย เป็นผู้ให้บริการท่าเทียบเรือเฉพาะกิจ จำนวน 9 ราย และผู้ให้บริการท่าเทียบเรือสาธารณะ จำนวน 3 ราย โดยในปัจจุบันมีการใช้งานเต็มศักยภาพแล้ว และมีโครงการพัฒนาท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะที่ 3 โดยให้เอกชนเข้าร่วมทุน เป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) เพื่อรองรับการขนถ่าย ก๊าซธรรมชาติและวัตถุดิบเหลวสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมี

2) แม่น้ำบางปะกงเป็นสายสำคัญที่สุดของจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งไหลผ่านพื้นที่ตอนกลาง ของจังหวัด ตั้งแต่อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบางคล้า อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอบ้านโพธิ์ และไหลลงสู่อ่าวไทยที่อำเภอบางปะกง จึงเป็นแม่น้ำที่ใช้ประโยชน์ด้านคมนาคมที่สำคัญที่สุด นอกจากจะใช้เพื่อการคมนาคมติดต่อระหว่างพื้นที่ภายในจังหวัดแล้ว ยังใช้เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าเกษตรที่สำคัญ อาทิ ผลผลิตถั่วลิสงมันสำปะหลัง ข้าวข้าวโพด จากบริเวณไซโลปากแม่น้ำบางปะกง ไปถ่ายลงเรือขนาดใหญ่ที่เกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี เพื่อส่งเป็น สินค้าออกไปต่างประเทศ

3.8.3 ทางอากาศ

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 มีสนามบิน ได้แก่ ได้แก่ สนามบินอู่ตะเภา เป็นสนามบินนานาชาติ ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลพลลา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง พื้นที่กว่า 6,500 ไร่ ในเขตส่งเสริมเมืองการบิน ภาคตะวันออก ห่างจากจังหวัดระยองประมาณ 30 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 190 กิโลเมตร โดยมีสายการบินให้บริการ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และกำลังพัฒนาเพื่อยกระดับไปสู่ "สนามบินนานาชาติเชิงพาณิชย์หลัก แห่งที่ 3" เชื่อมสนามบินดอนเมืองและสุวรรณภูมิ ด้วยรถไฟความเร็วสูง ทำให้ทั้ง 3 สนามบินสามารถรองรับผู้โดยสารรวมกันได้มากถึง 200 ล้านคนต่อปี ซึ่งจะทำให้เกิดศูนย์กลางการพัฒนาธุรกิจเป้าหมาย โดยเฉพาะการเป็น "ศูนย์กลางอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และ Logistics & Aviation" รวมถึงการเป็นศูนย์กลางของ "มหานครการบินภาคตะวันออก" ที่จะครอบคลุมการพัฒนาพื้นที่เมือง ประมาณ 30 กิโลเมตร โดยรอบสนามบิน (พญาถึงระยอง) ซึ่งเป็นการสานต่อเจตนารมณ์การพัฒนาอีสเทิร์นซีบอร์ดที่ต้องการให้เกิดเป็นเมืองท่าและเมืองธุรกิจสำคัญของประเทศไทย โดยเข้าเชื่อมโยงเป็นส่วนขยายของกรุงเทพ ฯ และปริมณฑลไปทางตะวันออก ที่สามารถเชื่อมโยงกันได้สะดวกทั้งทางน้ำ ทางบกและทางอากาศ เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการบินและประตูเศรษฐกิจสู่เอเชีย

3.9 สภาพเศรษฐกิจ

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด ในปี 2562 จำนวน 2,439,557 ล้านบาท มากเป็นอันดับ 1 ในจำนวน 18 กลุ่มจังหวัด โดยจังหวัดชลบุรีมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสูงเป็นอันดับ 1 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 จำนวน 1,059,797 ล้านบาท (สูงเป็นอันดับ 2 ของประเทศ) รองลงมาคือจังหวัดระยอง จำนวน 993,978 ล้านบาท (สูงเป็นอันดับ 3 ของประเทศ) และจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 385,783 ล้านบาท (สูงเป็นอันดับ 8 ของประเทศ) ผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัดส่วนใหญ่ มาจากภาคนอกเกษตร จำนวน 2,375,126 ล้านบาท คิดเป็น

สัดส่วนร้อยละ 97.36 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด และมาจากภาคเกษตร จำนวน 64,431 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.64

จังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 มีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัวสูงเป็นอันดับ 1 2 และ 5 ของประเทศ โดยจังหวัดระยอง มีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว 988,748 บาทต่อคนต่อปี สูงเป็นอันดับ 1 ของประเทศ จังหวัดชลบุรี มีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว 571,234 บาทต่อคนต่อปี สูงเป็นอันดับ 3 ของประเทศ และจังหวัดฉะเชิงเทรา มีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว 459,005 บาทต่อคนต่อปี สูงเป็นอันดับ 5 ของประเทศ

ตารางที่ 3.13 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดปี 2562

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	กลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออก 1	ชลบุรี	ระยอง	ฉะเชิงเทรา
ผลิตภัณฑ์มวลรวม	2,439,557	1,059,797	993,977	385,782
นอกเกษตร	2,375,126	1,041,586 (98.30)	967,392 (97.30)	24,148 (94.90)
ในเกษตร	64,430	18,211 (1.7)	26,585 (2.7)	19,634 (5.1)
รายได้ต่อหัว	659,115 บาท/คน/ปี	571,234 บาท/คน/ปี	988,748 บาท/คน/ปี	459,005 บาท/คน/ปี

หมายเหตุ : ค่าในวงเล็บเป็นค่าร้อยละ

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ,2565

3.9.1 จังหวัดชลบุรี

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี ของจังหวัดชลบุรี ปี 2562 มีมูลค่า 1,059,797 ล้านบาท ประกอบด้วยภาคเกษตรมูลค่า 18,211 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด และภาคนอกเกษตรมูลค่า 1,041,586 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 98.3 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด โดยมีสาขาอุตสาหกรรมเป็นสาขาการผลิตหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัด มีสัดส่วนร้อยละ 56.5 รองลงมาคือ สาขาการขนส่งขายปลีกฯ มีสัดส่วนร้อยละ 11.1 สาขาที่พักแรมและบริการด้านอาหาร มีสัดส่วนร้อยละ 8.5 สาขาการขนส่งและสถานที่เก็บสินค้ามีสัดส่วนร้อยละ 6.3 และสาขาอื่น ๆ มีสัดส่วนรวมกันร้อยละ 15.9 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

สินค้าหลักภาคการเกษตรในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัด ได้แก่ สุกกร ไก่เนื้อ ไช้ไก่ ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และประมงทะเลพาณิชย์ ในปี 2564 สาขาปศุสัตว์ มีสัดส่วนถึงร้อยละ 71.2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร หรือ GPP ภาคเกษตร รองลงมา คือ สาขาพืช สาขาประมง สาขาบริการทางการเกษตร และสาขาป่าไม้ คิดเป็นร้อยละ 19.8 7.6 1.3 และ 0.1 ตามลำดับ

3.9.2 จังหวัดระยอง

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี ของจังหวัดระยอง ปี 2562 มีมูลค่า 993,978 ล้านบาท ประกอบด้วยภาคเกษตรมูลค่า 26,585 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด และภาคนอกเกษตรมูลค่า 967,392 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 97.3 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด โดยมีสาขาอุตสาหกรรมเป็นสาขาการผลิตหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัด มีสัดส่วนร้อยละ 80.3 รองลงมาคือสาขาบริการ สัดส่วนร้อยละ 17.1 โดยสาขาอุตสาหกรรมเป็นโรงงานอุตสาหกรรม มีสัดส่วนร้อยละ 45.5 และสาขาอื่น ๆ มีสัดส่วนรวมกันร้อยละ 34.8 ส่วนสาขาบริการประกอบด้วยขายส่งและขายปลีกยานยนต์ สัดส่วนร้อยละ 8.5 และสาขาอื่น ๆ มีสัดส่วนรวมกันร้อยละ 8.6 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

สินค้าหลักภาคการเกษตรในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัด คือ ทูเรียน ยางพารา สับปะรด ไก่เนื้อ สุกกร ประมงพาณิชย์น้ำลึก และกุ้งขาวแวนนาไม ในปี 2564 สาขาพืช มีสัดส่วนถึงร้อยละ 73.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร หรือ GPP ภาคเกษตร รองลงมา คือ สาขาปศุสัตว์ สาขาประมง สาขาป่าไม้ และสาขาบริการทางการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 14.4 9.7 1.8 และ 0.4 ตามลำดับ

3.9.3 จังหวัดฉะเชิงเทรา

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี ของจังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2562 มีมูลค่า 385,782 ล้านบาท ประกอบด้วยภาคเกษตรมูลค่า 19,634 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.1 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด และภาคนอกเกษตรมูลค่า 366,148 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 94.9 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด โดยมีสาขาอุตสาหกรรมเป็นสาขาการผลิตหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัด มีสัดส่วนร้อยละ 69.7 รองลงมาคือสาขาบริการ สัดส่วนร้อยละ 25.3 โดยสาขาอุตสาหกรรมเป็นโรงงานอุตสาหกรรม มีสัดส่วนร้อยละ 67.0 และสาขาอื่น ๆ มีสัดส่วนรวมกันร้อยละ 2.7 ส่วนสาขาบริการประกอบด้วยขายส่งและขายปลีกยานยนต์ สัดส่วนร้อยละ 12.8 และสาขาอื่น ๆ มีสัดส่วนรวมกันร้อยละ 12.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

สินค้าหลักภาคการเกษตรในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัด คือ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา มะม่วง สุกกร ไช้ไก่ ไก่เนื้อ กุ้งขาวแวนนาไม และปลานิล ในปี 2564 สาขาปศุสัตว์ มี

สัดส่วนถึงร้อยละ 48.4 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร หรือ GPP ภาคเกษตร รองลงมา คือ สาขาพืช สาขาประมง สาขาบริการทางการเกษตร และสาขาป่าไม้ คิดเป็นร้อยละ 31.8 12.3 6.6 และ 0.9 ตามลำดับ

3.10 การอุตสาหกรรม กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 มีจำนวนโรงงานรวม 9,998 โรงงาน เงินลงทุน 2,692,308 ล้านบาท แรงงาน 625,647 คน โดยจังหวัดชลบุรีมีจำนวนโรงงานและจำนวนแรงงานมากที่สุด 5,070 โรงงาน เงินลงทุน 858,048.45 ล้านบาท แรงงาน 305,135 คน รองลงมาเป็นจังหวัด ระยอง 2,927 โรงงาน เงินลงทุน 1,501,420 ล้านบาท แรงงาน 187,647 คน จังหวัด ฉะเชิงเทรา 2,001 โรงงาน เงินลงทุน 332,840 ล้านบาท แรงงาน 132,865 คน (ตารางที่ 3.14) ตารางที่ 3.14 จำนวนโรงงาน เงินลงทุนและจำนวนแรงงาน

รายการ	จำนวนโรงงาน (โรงงาน)	เงินลงทุน(ล้านบาท)	แรงงาน(คน)
ภาคตะวันออก 1	9,998	2,692,308.00	625,647
ชลบุรี	5,070	858,048.45	305,135
ระยอง	2,927	1,501,420	187,647
ฉะเชิงเทรา	2,001	332,840	132,865

ที่มา : แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 (พ.ศ.2566 – 2560),กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มภาคตะวันออก 1

3.11 การท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 มีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายทั้งชายฝั่งทะเล หมู่เกาะ ป่าเขา แม่น้ำ พื้นที่ป่าชายเลน ซึ่งเอื้อต่อการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีความสำคัญด้านประวัติศาสตร์ ในสมัยอยุธยาตอนปลายที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชกอบกู้อิสรภาพ และสมัยรัชกาลที่ 5 ในยุคล่าอาณานิคมของฝรั่งเศส กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 มีแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 539 แห่ง เป็นประเภทกิจกรรมและความสนใจพิเศษมากที่สุด 225 แห่ง รองลงมาคือประเภทธรรมชาติ 157 แห่ง ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม 109 แห่ง และประเภทมนุษย์สร้างขึ้น 48 แห่ง

จังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด คือ จังหวัดชลบุรี รองลงมาคือ จังหวัดระยอง และจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามลำดับ โดยแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติกระจายตัวอยู่ในทุกจังหวัดในจำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่เป็นชายหาด หมู่เกาะ และอุทยานแห่งชาติ ซึ่งเป็นจุดขายสำคัญของกลุ่ม

จังหวัดภาคตะวันออก 1 ในขณะที่แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศาสนาและ ศิลปะวัฒนธรรม ส่วนใหญ่เป็นศาสนสถาน กระจายตัวอยู่ในจังหวัดชลบุรีและจังหวัดฉะเชิงเทรา มากที่สุด ส่วนแหล่งท่องเที่ยวประเภทมนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ และสวนลักษณะ พิเศษ (Theme Park) กระจุกตัวอยู่ในจังหวัดชลบุรีมากที่สุด และแหล่งท่องเที่ยวประเภทกิจกรรม และความสนใจพิเศษ ได้แก่ ท่องเที่ยวเชิงกีฬาเชิงเกษตร และเชิงสุขภาพ มีมากที่สุด ในจังหวัดชลบุรี รองลงมาคือ จังหวัดระยอง และจังหวัดฉะเชิงเทรา และการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีมากที่สุด ในจังหวัด ระยอง รองลงมาคือ ชลบุรีและฉะเชิงเทรา ตามลำดับ

กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวตามพื้นที่ แบ่งออกเป็น

3.11.1 กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเล ได้แก่ เมืองท่องเที่ยวชายทะเล (เมืองพัทยา) พื้นที่รองรับกิจกรรมชายหาด (หาดบางแสน พัทยา จอมเทียน ตาแหวน (หมู่เกาะล้าน) จังหวัดชลบุรี หาดแม่รำพึง แหลมแม่พิมพ์ ทรายแก้ว (เกาะเสม็ด) จังหวัดระยอง พื้นที่ประกอบกิจกรรมกีฬาทาง น้ำ (หาดจอมเทียน และตาแหวน (หมู่เกาะล้าน) แหล่งดำน้ำ หมู่เกาะสีชัง (เกาะท้ายค้างคาว เกาะ ท้ายตาหมื่น) หมู่เกาะล้าน หมู่เกาะไผ่ หมู่เกาะคราม หมู่เกาะแสมสาร จังหวัดชลบุรี หมู่เกาะเสม็ด หมู่เกาะมัน จังหวัดระยอง แหล่งตกปลา แหลมแท่น หมู่เกาะสีชัง (เกาะขามใหญ่ และเกาะอื่น ๆ โดยรอบ) หาดบางเสร่ จังหวัดชลบุรี หาดอำเภอบ้านฉาง (หาดน้ำริน สะพานปลาปลา) ปากแม่น้ำ ระยอง หมู่เกาะเสม็ด ปากแม่น้ำประแสร์ จังหวัดระยอง แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศูนย์ศึกษา ธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลเสม็ด ศูนย์อนุรักษ์พันธ์เต่าทะเล (เกาะคราม เกาะจาน) และ อุทยานใต้ทะเลเกาะขาม จังหวัดชลบุรี หมู่เกาะมัน ชุมชนปากแม่น้ำประแสร์ จังหวัดระยอง ศูนย์ ศึกษาคณะพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ เกาะนก บ้านปลาธนาคารปู จังหวัด ฉะเชิงเทรา พื้นที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ พระจุฑาธุชราชฐานที่เกาะสีชัง หมู่บ้าน ชาวประมงที่ ช่องแสมสาร

3.11.2 กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวตอนในของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 ได้แก่

1) พื้นที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภอบ้านค่าย อำเภอมืองระยอง อำเภอวังจันทร์ และอำเภอกาหลง จังหวัดระยอง วนเกษตร (บ้านสวนดิธรรมชาติ) สวนมะม่วง สหกรณ์ชมรมชาวสวน มะม่วง มินิมูร่าห์ฟาร์ม สวนสาธิตเกษตรของกลุ่มโอท็อป จังหวัดฉะเชิงเทรา

2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง จังหวัดระยอง เขต รักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน ถ้ำนางสิบสอง อ่างเก็บน้ำ าลาดกระทิง อ่างเก็บน้ำคลองสี่ยัด สวน ปาล์มฟาร์มมก จังหวัดฉะเชิงเทรา

3) พื้นที่ท่องเที่ยวเชิงกีฬาและกิจกรรมร่วมสมัย อำเภอศรีราชา พื้นที่ตอนใน เมืองพัทยาจังหวัดชลบุรี อำเภอบ้านฉาง อำเภอพัฒนานิคม และอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ล่องเรือชมโลมา บริเวณปากอ่าวแม่น้ำบางปะกง ล่องเรือรอบเกาะลัด บางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มหกรรมปั่นทรายโลก จังหวัดฉะเชิงเทรา

4) พื้นที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวิถีชีวิต โบราณสถาน ในอำเภอนนทบุรี อำเภอบ่อทอง อำเภอบ้านบึง และวัดต่าง ๆ ในอำเภอมืองชลบุรี อำเภอศรีราชา เมืองพัทยา อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี วัดต่าง ๆ ในตัวเมืองระยอง อำเภอแกลง อำเภอบ้านค่าย และอำเภอ่าวจันทร์ จังหวัดระยอง อนุสาวรีย์พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) อาคารศาลาว่าการมณฑลปราจีน ปูมก กาแพงเมืองฉะเชิงเทรา/ สวนมรุพงษ์ พระตำหนักกรมขุนมรุพงษ์ศิริพัฒน์ อนุสรณ์สถานพระสถูปเจดีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช วัดโสธรวรารามวรวิหาร ศาลเจ้าแม่กวนอิมลอยน้ำ วัดสมานรัตนาราม วัดจีนประชาสโมสร (วัดเล่งฮกยี่) เทวสถานอุทยานพระพิฆเนศคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา

5) พื้นที่ท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนซากแก้ว ชุมชนตะเคียนเตี้ย จังหวัดชลบุรี ชุมชนปากน้ำประแสร์ จังหวัดระยอง ตลาดบ้านใหม่ 100 ปี ตลาดโบราณนครเนื่องเขตตลาด ท่าสะอ้าน ตลาดน้ำบางคล้า ตลาดคลองสวน 100 ปี ตลาดน้ำวัดบางกระเจ็ด จังหวัดฉะเชิงเทรา

ในปี 2561 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 มีจำนวน นักท่องเที่ยว 58,763,548 คน มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ย 9.1 ต่อปี โดยจังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.98 ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่เข้ามาในกลุ่มจังหวัด นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติจะพบว่าในภาพรวมนักท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 ส่วนใหญ่จะเป็น นักท่องเที่ยวชาวไทย คิดเป็นร้อยละ 65.19 เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ ร้อยละ 53.39 และในจำนวนทั้งสามจังหวัดนั้นจังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดเดียวที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติมากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย โดยนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 10 อันดับแรก ได้แก่ จีน รัสเซีย เกาหลี อินเดียประเทศในกลุ่มตะวันออกกลาง เยอรมัน ไต้หวัน อังกฤษ ญี่ปุ่น และยุโรปตะวันออก มีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ 11.76 ต่อปี โดยจังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวสูงสุด โดยในปี 2562 มีรายได้สูงถึง 276,328 ล้านบาท รองลงมาคือจังหวัดระยอง 37,081 ล้านบาท และจังหวัดฉะเชิงเทรา 5,085 ล้านบาท

3.12 การสาธารณสุข กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 มีสถานพยาบาล จำนวนทั้งสิ้น 2,200 แห่ง ประกอบด้วย โรงพยาบาลของรัฐ 36 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน 21 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ

ตำบล 333 แห่ง และ คลินิกทุกประเภท 1,612 แห่ง สถานการณ์และแนวโน้มการเจ็บป่วยจำแนกตามสาเหตุการป่วย 298 กลุ่มโรค พบว่า สถานการณ์และแนวโน้มการเสียชีวิตของประชากรในกลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออก 1 สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ โรคความดันโลหิตสูง ความผิดปกติเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการและเมตาบอลิซึมอื่น ๆ และ โรคเลือดและอวัยวะสร้างเลือดและความผิดปกติบางชนิดที่เกี่ยวกับระบบภูมิคุ้มกัน ตามลำดับ

3.13 เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นโครงการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนยุทธศาสตร์ไทยแลนด์ 4.0 ว่าด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อต่อยอด ความสำเร็จด้านโครงสร้างพื้นฐาน และฐานอุตสาหกรรมในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก หรือ Eastern Seaboard (ESB) โดยการท าให้เกิดการลงทุนทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในโครงสร้างพื้นฐานระดับสูง และอุตสาหกรรมใหม่ เพื่อเป็นการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งไม่เพียงแต่มุ่งเน้นพัฒนา เพียงด้านเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังรวมถึงด้านการท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน อุตสาหกรรม บุคลากร การศึกษา การวิจัย ธุรกิจ การเงิน และเทคโนโลยี โดยตั้งเป้าพัฒนาพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และ ระยอง เนื่องจากสภาพแวดล้อมเชิงพื้นที่ที่มีความพร้อมไปด้วยสนามบิน ท่าเรือ โรงงานในนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ มีการขนส่งสินค้าที่มากที่สุดเป็นอันดับ 2 ของอาเซียน ซึ่งสามารถรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจที่ก ำลังจะเติบโต ขึ้นอย่างยั่งยืน

3.13.1 แผนปฏิบัติการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ดังนี้

- 1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณสุขภาค
- 2) การพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมาย
- 3) การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 4) การพัฒนาบุคลากร การศึกษา การวิจัย และเทคโนโลยี
- 5) การพัฒนาเมืองใหม่อัจฉริยะน่าอยู่และศูนย์กลางการเงิน
- 6) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล

3.13.2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่

1) รถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน โครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อมสามสนามบิน เป็นโครงการที่ใช้โครงสร้างและแนว เส้นทางเดินรถเดิมของระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแอร์พอร์ตลิงค์ (Airport Rail Link) ที่เปิดให้บริการ อยู่ในปัจจุบัน โดยก่อสร้างทางรถไฟขนาด 1.435 เมตร (Standard Gauge) ส่วนต่อขยาย 2 ช่วงจากสถานีพญาไท ไปยังสนามบินดอนเมือง และจากสถานี

ลาดกระบังไปยังสนามบินอู่ตะเภา พร้อมเชื่อมต่อเข้าออกสนามบิน โดยใช้เขตทางเดิมของการรถไฟ ฯ เป็นส่วนใหญ่ รวมระยะทาง 220 กิโลเมตร มีผู้เดินรถรายเดียวกัน ซึ่งรถไฟ ความเร็วสูงมีความเร็วสูงสุด 250 กิโลเมตร/ชั่วโมง เชื่อมกรุงเทพ ฯ กับพื้นที่ อีอีซี ภายในระยะเวลาไม่เกิน 60 นาที

2) สนามบินอู่ตะเภาและเมืองการบินภาคตะวันออก โครงการพัฒนาสนามบินอู่ตะเภา และเมืองการบินภาคตะวันออกถือเป็นหนึ่งใน โครงการโครงสร้างพื้นฐานหลักสำคัญของ อีอีซี มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับสนามบินอู่ตะเภาเป็นสนามบิน นานาชาติเชิงพาณิชย์หลัก แห่งที่ 3 เชื่อมสนามบินดอนเมืองและสุวรรณภูมิ ด้วยรถไฟความเร็วสูง ทำให้ทั้ง 3 สนามบินสามารถรองรับผู้โดยสารรวมกันได้มากถึง 200 ล้านคนต่อปี นอกจากนี้ โครงการ ฯ จะทำให้เกิด ศูนย์กลางการพัฒนาธุรกิจเป้าหมาย โดยเฉพาะการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และ Logistics & Aviation รวมถึงการเป็นศูนย์กลางของมหานครการบินภาคตะวันออกที่จะครอบคลุมการพัฒนาพื้นที่เมือง ประมาณ 30 กิโลเมตร โดยรอบสนามบิน (พญาถึงระยอง) ซึ่งเป็นการสานต่อเจตนารมณ์การพัฒนาอีสเทิร์นซีบอร์ด ที่ต้องการให้เกิดเป็นเมืองท่าและเมืองธุรกิจสำคัญของประเทศไทย โดยเข้าเชื่อมโยงเป็นส่วนขยายของกรุงเทพ และ ปริมาณทลไปทางตะวันออก ที่สามารถเชื่อมโยงกันได้สะดวก ทั้งทางน้ำ ทางบก และทางอากาศ เพื่อผลักดันให้ ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการบินและประตูเศรษฐกิจสู่เอเชีย 29 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง) พ.ศ. 2566 – 2570

3) ท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ 3 โครงการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ 3 เป็นการเพิ่มขีดความสามารถของท่าเรือ เพื่อรองรับความต้องการขนส่งสินค้าทางทะเลระหว่างประเทศที่เพิ่มขึ้นในอนาคต โดยจะดำเนินการก่อสร้าง ท่าเทียบเรือสำหรับจอดเรือน้ำลึกและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ รวมทั้งการพัฒนาศูนย์การขนส่งสินค้า ทางรถไฟที่ท่าเรือแหลมฉบัง (Single Rail Transfer Operator, SRTO) ก่อสร้างท่าเทียบเรือชายฝั่ง (ท่าเทียบเรือ A) ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อแก้ไขปัญหาจราจรภายในท่าเรือ ตลอดจนโครงข่ายและ ระบบการขนส่งต่อเนื่องที่จำเป็นในเขตพื้นที่ท่าเรือแหลมฉบังที่จะเชื่อมต่อกับภายนอกให้เพียงพอและพร้อมที่จะรองรับการขยายตัวของปริมาณเรือและสินค้าประเภทต่าง ๆ

4) ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะที่ 3 โครงการพัฒนาท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะที่ 3 เป็นการให้เอกชนเข้าร่วมทุน เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) รองรับ การขนถ่ายก๊าซธรรมชาติและวัตถุดิบเหลว สำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมีเพิ่มขีดความสามารถ และความจุในการขนถ่ายก๊าซธรรมชาติและสินค้าเหลว เพื่อรักษาความมั่นคงด้านพลังงานของประเทศ และเมื่อพัฒนาแล้วเสร็จ จะสามารถรองรับการขนส่งได้ 31 ล้านตันต่อปี

ส่วนที่ 4

แผนพัฒนาการเกษตรกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1

(พ.ศ.2566 -2570)

4.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 6 ได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตามกรอบที่ สศช. กำหนด นำมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อทราบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัดสำหรับกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนา ดังนี้

4.1.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน เพื่อทราบจุดอ่อนและจุดแข็งของภาคเกษตรในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 โดยพิจารณาในปัจจุบันต่างๆ ได้แก่ โครงสร้างองค์กร (Structure) กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy) ระบบในการดำเนินงานขององค์กร (Systems) ลักษณะแบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูง (Style) บุคลากรในองค์กร (Staff) ความรู้ความสามารถขององค์กร (Skills) ค่านิยมร่วมกัน (Shared Values) และการเสริมพลัง/การบูรณาการในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในองค์กร (Synergy)

1) จุดแข็ง ภาคเกษตรในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 มีจุดแข็ง ได้แก่

1.1) พื้นที่ทำการเกษตรสามารถทำการเกษตรได้หลากหลายทั้งพืช สัตว์ และสัตว์น้ำ

1.2) เป็นแหล่งผลิตสำคัญของสินค้าเศรษฐกิจของประเทศ ได้แก่ ข้าว ไข่ไก่ ไก่เนื้อ กุ้ง ผลไม้ ฯลฯ

1.3) สินค้าเกษตรมีความสำคัญเป็นวัตถุดิบต้นน้ำในการผลิตอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย พลังงาน ยารักษาโรค ฯลฯ

1.4) เกษตรกรมีประสบการณ์ในการผลิต ได้รับการถ่ายทอดความรู้อย่างต่อเนื่อง

1.5) มีปราชญ์ เกษตรกรต้นแบบ เกษตรกรรุ่นใหม่มีองค์ความรู้และสามารถถ่ายทอดความรู้ มี ศพก. แปลงใหญ่ AIC เจ้าหน้าที่เกษตร อาสาสมัครเกษตร สถาบันการศึกษาในการเผยแพร่ความรู้

1.6) มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากผู้รับซื้อผลผลิต/ผู้จำหน่ายปัจจัยการผลิต เช่น คูโบต้าฟาร์ม บริษัทไทยอีสเทิร์น ฯลฯ

1.7) มีการบูรณาการ SCP อพก กรกอ คณะกรรมการต่างๆในพื้นที่มีการร่วมดำเนินการเฉพาะกิจ เช่น บริหารจัดการผลไม้ ระดมความคิดเห็น online/offline

2) จุดอ่อน ภาคเกษตรในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 มีจุดอ่อน ได้แก่

2.1) เกษตรบางส่วนผลิตสินค้าแบบเดิม/ไม่หลากหลาย ผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม วิธีที่ไม่เหมาะสม ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตไม่มีคุณภาพ

2.2) ส่วนใหญ่เป็นรายย่อยมีพื้นที่ถือครองขนาดเล็ก บางส่วนไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

2.3) แหล่งน้ำยังไม่เพียงพอ

2.4) สินค้าเกษตรเน่าเสียง่าย

2.5) ผลผลิตออกสู่ตลาดตามฤดูกาล ปริมาณผลผลิตไม่แน่นอน

2.6) ขาดแคลนแรงงาน (สูงอายุ บุตรหลานไม่สืบทอด)

2.7) เกษตรกรบางส่วนไม่มีหลักค้ำประกันเงินกู้

2.8) กิจกรรมขององค์กรเกษตรกรส่วนใหญ่ยังเน้นในด้านการผลิต เช่น การจำหน่ายปัจจัยการผลิต การให้กู้ยืม ฯลฯ กิจกรรมด้านการตลาดยังมีน้อย

2.9) ข้อมูลบางส่วนซ้ำซ้อน มีหลายรูปแบบ แหล่งของข้อมูลกระจัดกระจาย ข้อมูลไม่ครบถ้วน ไม่ทันสมัย การเข้าถึงข้อมูลไม่สะดวก การใช้ประโยชน์ข้อมูลไม่เต็มประสิทธิภาพ ข้อมูลด้านการตลาดมีน้อย

2.10) การวางแผนการผลิตยังใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจน้อย ส่วนใหญ่พิจารณาจากราคาของผลผลิต

2.11) เกษตรกรยังเข้าถึงงานวิจัยและเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารไม่สะดวก ยังไม่ทราบข้อมูลที่สำคัญและมีความจำเป็น เช่น เกษตรพันธะสัญญา

2.12) การเพิ่มมูลค่าผลผลิตยังมีน้อย เกษตรกรยังขาดทักษะด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์และการจำหน่ายสินค้าแบบ online ยังมีน้อย การเข้าสู่ระบบรับรองมาตรฐาน รับรองคุณภาพยังมีน้อย

2.13) เกษตรกรบางส่วนไม่ได้รับการถ่ายทอดความรู้

2.14) เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ

2.15) การเผยแพร่ผลการประชุม/การดำเนินงานที่สำคัญเพื่อสร้างการรับรู้ยังมีน้อย การดำเนินการบางเรื่องล่าช้า ไม่เป็นเชิงรุก ไม่ต่อเนื่อง

4.1.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ทำให้ทราบโอกาสและข้อจำกัด โดยพิจารณาในปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านเทคโนโลยีและปัจจัยด้านกฎระเบียบและกฎหมาย

- 1) โอกาส ภาคเกษตรในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 มีโอกาส ได้แก่
 - 1.1) รัฐบาลให้ความสำคัญกับภาคเกษตร มีการส่งเสริมสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท เป็นกรอบในการพัฒนา
 - 1.2) กระทรวงเกษตรฯ ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาแหล่งน้ำและบริหารจัดการน้ำ
 - 1.3) กระทรวงเกษตรฯ ให้ความสำคัญต่อการรวมกลุ่มเพื่อบริหารจัดการการผลิต การตลาด ได้แก่ โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ การสนับสนุนสถาบันเกษตรกร ได้แก่ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ฯลฯ ทำให้พื้นที่มีขนาดใหญ่ขึ้นก่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด สร้างอำนาจในการต่อรอง ฯลฯ
 - 1.4) ผู้บริหารกระทรวงเกษตรฯ ใช้ยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิต เทคโนโลยีเกษตร 4.0 3 S (Safety Security Sustainable) บริหารเชิงรุกแบบบูรณาการโมเดล เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวพระราชฯ
 - 1.5) เป็นเขตส่งเสริมการลงทุน มีการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน สนามบิน ท่าเรือ รถไฟเชื่อมสนามบิน ถนน ฯลฯ
 - 1.6) มีแหล่งทุนสนับสนุน ได้แก่ ธ.ก.ส.กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ฯลฯ
 - 1.7) ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกสินค้าเกษตร สินค้ามีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ต้องการของตลาด
 - 1.8) การรวมกลุ่มทางการค้า FTA ทำให้สินค้าบางชนิดได้รับผลกระทบเชิงบวก เช่น มันสำปะหลัง กุ้ง ไก่แปรรูป ผลไม้เมืองร้อน ยางแท่ง
 - 1.9) ประชาชนในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 มีรายได้ต่อหัวสูง มีนักธุรกิจ นักลงทุน นักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่จำนวนมาก
 - 1.10) มีข้อมูลด้านการเกษตรจำนวนมาก เผยแพร่ในหลายช่องทาง
 - 1.11) มีการวิจัยพันธุ์ ปัจจัยการผลิต เครื่องมือเครื่องจักร ระบบการผลิต วัสดุ ฯลฯ
 - 1.12) ประเทศไทยอยู่ในศูนย์กลางของภูมิภาคสามารถเชื่อมโยงไปยังประเทศต่างๆ
 - 1.13) มีโรงงานอุตสาหกรรมเกษตรรองรับการแปรรูปพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ
 - 1.14) ตลาดทั้งภายในและต่างประเทศมีความต้องการในผลิตภัณฑ์อาหารทุกประเภทเพิ่มขึ้นเนื่องจากพลเมืองโลกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
 - 1.15) การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้พฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนแปลง เช่น ให้ความสำคัญกับสุขภาพ อยู่บ้านและทำกิจกรรมที่บ้านเพิ่มมากขึ้น

1.16) มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ นักท่องเที่ยวมาจากทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังสามารถเชื่อมโยงเป็นเส้นทางท่องเที่ยวจากกรุงเทพมหานคร ชลบุรีต่อมาถึงระยองผ่านรถไฟความเร็วสูง ทางพิเศษระหว่างเมือง ฯลฯ

1.17) การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ กระแสรักสุขภาพ การเจ็บป่วยด้วยกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) เช่น มะเร็ง เบาหวาน ความดัน หลอดเลือดหัวใจเพิ่มมากขึ้นทำให้ผู้บริโภคมีความต้องการอาหารปลอดภัย Plant Base โปรตีนทางเลือก อาหารฟังก์ชัน ฯลฯ

1.18) มีเทคโนโลยีที่ช่วยอำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การตลาด เช่น lot /Block chain / Platform ต่างๆ สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีการผลิตใหม่ ๆ ให้เหมาะสมกับศักยภาพธุรกิจ ซึ่งจะช่วยให้ธุรกิจมีศักยภาพในการแข่งขันสูงขึ้น

1.19) ลูกค้านำความต้องการสินค้าที่ผลิตแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1.20) มีกฎหมาย/กฎระเบียบที่เอื้อต่อประโยชน์ต่อภาคเกษตร เช่น การคุ้มครองผู้บริโภค พันธุ์พืช แรงงาน กัญชา กัญชง กัญชง กระเทียม ฯลฯ

2) อุปสรรค ภาคเกษตรในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 มีอุปสรรค ได้แก่

2.1) นโยบายมาตรการบางส่วนเป็นการชดเชยระยะสั้น ไม่เพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับภาคเกษตรการ

2.2) การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลทำให้บางนโยบายไม่ต่อเนื่อง

2.3) ความขัดแย้งระหว่างประเทศส่งผลกระทบต่อราคาน้ำมัน ปุ๋ยเคมี วัตถุดิบอาหารสัตว์ ฯลฯ

2.4) การเจริญของเมืองทำให้แรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น

2.5) พื้นที่เกษตรลดลงมีการปรับเปลี่ยนการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรมาเป็นโรงงานอุตสาหกรรมและที่อยู่อาศัย

2.6) ผลกระทบจากภาคอุตสาหกรรม เช่น น้ำเสีย อากาศเป็นพิษ ฯลฯ

2.7) การรวมกลุ่มทางการค้า FTA ทำให้สินค้าบางชนิดได้รับผลกระทบเชิงลบ เช่น โคเนื้อ(AUS/NZ/JP) นมและผลิตภัณฑ์(CN/IN/AUS/NZ)

2.8) ปุ๋ยเคมี สารเคมี น้ำมันเชื้อเพลิง ต้องนำเข้าจากต่างประเทศและมีราคาสูงขึ้น

2.9) การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้เศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศชะลอตัว ประชาชนขาดกำลังซื้อ

2.10) คู่แข่งในตลาดโลกมากขึ้น ทั้งประเทศกำลังพัฒนาที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์และต้นทุนต่ำและประเทศที่พัฒนาแล้วที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตทำให้ลดการนำเข้า

2.11) ประเทศคู่ค้าโดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้ว มีแนวโน้มนำมามาตรการที่ไม่ใช่ภาษี เช่น สังคม ศิลธรรม แรงงาน สิ่งแวดล้อม ฯลฯ มาใช้กำหนดเงื่อนไขของกระบวนการผลิตสินค้านำเข้า ประชาชนยังเข้าถึงอาหารปลอดภัยไม่สะดวก มีเกษตรกรบางส่วนยังไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยี มีการสร้างความร่วมมือCOP 20 / SDG

2.12) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศทำให้เกิดภัยธรรมชาติมีความรุนแรงและบ่อยครั้งขึ้น โรคระบาด/โรคอุบัติใหม่ มลพิษทางอากาศ การปล่อยของเสียทางอุตสาหกรรม

2.13) มาตรการ 3 สาร ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูง

4.2 เป้าหมายการพัฒนา ตัวชี้วัดความสำเร็จและประเด็นการพัฒนา

4.2.1 เป้าหมายการพัฒนา : กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพสูง ตรงความต้องการ สร้างมูลค่าเพิ่ม เกษตรกรมีความผาสุก ประชาชนทุกช่วงวัยมีความมั่นคงทางอาหาร

4.2.2 ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- 1) อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรและเกษตรแปรรูปเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3 ต่อปี
- 2) ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ 90 ภายในปี 2570
- 3) รายได้เงินสดสุทธิของครัวเรือนเกษตรกรไม่ต่ำกว่า 537,000 บาทภายในปี 2570
- 4) พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 10 ต่อปี
- 5) ปริมาณสินค้าเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี

4.2.3 ประเด็นการพัฒนา

- 1) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง
 - 1.1) วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีการผลิตสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าสูง มีการเพิ่มมูลค่าเป็นสินค้าและบริการที่มีมูลค่าสูง
 - 1.2) ตัวชี้วัด
 - รายได้สุทธิครัวเรือนเกษตรกร
 - มูลค่าของสินค้าและบริการจากการทำเกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรอัตลักษณ์และเกษตรแปรรูป
 - 1.3) แนวทางพัฒนา
 - ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่และศักยภาพของเกษตรกร

- ส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าเกษตรที่หลากหลาย ผลิตสินค้าที่มีคุณค่าและมูลค่าสูง เช่น แมลง สาหร่าย สมุนไพร พืชโปรตีนทางเลือก เช่น ชนุน ถั่วต่าง ๆ ฯลฯ
 - ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร เช่น สินค้าเกษตรปลอดภัย สินค้าเกษตรอินทรีย์ สินค้าในรูปแบบอาหารพร้อมรับประทาน อาหารทางการแพทย์ อาหารฟังก์ชัน สมุนไพรแปรรูป เครื่องดื่มสุขภาพ สินค้าที่มีบรรจุภัณฑ์ทันสมัย อาหารที่ยกระดับด้วยการคัดแยกเกรด พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เชิงสุขภาพ ฯลฯ
 - ส่งเสริมและพัฒนาด้านการตลาดทั้งตลาดมวลชน (Mass Market) และตลาดเฉพาะ (Niche Market) ทั้งในประเทศและต่างประเทศในระบบ Offline และ Online
 - หนุนรงค์ และส่งเสริมให้ผู้บริโภคมีการตระหนัก เลือกใช้ และบริโภคสินค้าเกษตรและ เกษตรแปรรูปที่ปลอดภัย มีคุณภาพสูง และได้มาตรฐาน เพื่อกระตุ้นให้เกิดตลาดสินค้าคุณภาพในวงกว้าง อย่างทั่วถึง ส่งเสริมและสนับสนุนให้ส่วนราชการมีการใช้สินค้าเกษตร และสินค้าเกษตรแปรรูปที่ได้คุณภาพ อาทิ ผลผลิตจากการเกษตรสำหรับใช้ในโรงพยาบาล โรงเรียน และเรือนจำ อาหารทางการแพทย์
 - พัฒนาระบบการรับรองมาตรฐาน ระบบการตรวจสอบย้อนกลับแบบมีส่วนร่วมระหว่างเกษตรกร ผู้ประกอบการ หน่วยงานภาครัฐและผู้บริโภค
- 2) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่อุปทาน
- 2.1) วัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทำให้ได้รับผลตอบแทนเพิ่มขึ้น ลดต้นทุนและลดการสูญเสีย
 - 2.2) ตัวชี้วัด
 - จำนวนฐานข้อมูล ช่องทางการเข้าถึงข้อมูลและความถี่ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร
 - จำนวนภาคีเครือข่ายและผลของการเชื่อมโยงที่สำคัญ
 - จำนวนสถาบันเกษตรกรที่สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการฟาร์ม/กิจกรรมหลังการเก็บเกี่ยว/กระบวนการนำส่งผลผลิตจนถึงลูกค้าปลายทาง
 - จำนวนโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการรวบรวมและขนส่งสินค้าเกษตร

2.3) แนวทางพัฒนา

- พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารตลอดห่วงโซ่อุปทานตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำรวมทั้งผลักดันให้มีการใช้ข้อมูล อย่างมีประสิทธิภาพ
- ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่อุปทานและยกระดับสู่อุตสาหกรรมและบริการมูลค่าสูง
- ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มมูลค่าและลดการสูญเสีย เช่น กระบวนการหลังการเก็บเกี่ยว การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การขนส่งแบบรักษาความเย็น ฯลฯ
- ส่งเสริมการรวมกลุ่ม/การสร้างเครือข่าย เพื่อสร้างความเข้มแข็งรวมถึงเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์
- สนับสนุนบทบาทสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน) ในฐานะหน่วยธุรกิจของเกษตรกร ให้ทำหน้าที่สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการฟาร์ม กิจกรรมหลังการเก็บเกี่ยว และกระบวนการนำส่งผลผลิตจนถึงลูกค้าปลายทาง เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มมูลค่า ให้กับผลผลิตของเกษตรกร
- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการรวบรวมและขนส่ง สินค้าเกษตร เพื่อเชื่อมโยงผลผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตร
- พัฒนากลไกเพื่อเชื่อมโยงภาคีต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ส่วนราชการ กลุ่มเกษตรกร และ นักวิชาการในพื้นที่ ในการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในการพัฒนาภาคเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน

3) ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้และใช้องค์ความรู้ให้เกิดผลในเชิงประจักษ์

3.1) วัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำองค์ความรู้ในการพัฒนาการเกษตร

3.2) ตัวชี้วัด

- จำนวนองค์ความรู้และช่องทางในการเข้าถึงองค์ความรู้
- จำนวนผู้นำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์และผลจากการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ที่สำคัญ

3.3) แนวทางพัฒนา

- ส่งเสริมการรวบรวมองค์ความรู้ การวิจัย การพัฒนาเทคโนโลยี การสร้างนวัตกรรมแบบมุ่งเป้าที่ช่วยยกระดับประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ

- ส่งเสริมการนำองค์ความรู้ งานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์

4) บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

4.1) วัตถุประสงค์ เพื่อให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อม

4.2) ตัวชี้วัด

- จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ระบบการผลิตที่ดีและเหมาะสม เกษตรอินทรีย์ ฯลฯ

- จำนวนกิจกรรมฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อม

4.3) แนวทางพัฒนา

- สร้างความตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรทางการเกษตรให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า บริหารจัดการและวางแผนการใช้น้ำอย่างเป็นระบบและสมดุล ตลอดจนพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้น้ำที่มีประสิทธิภาพ อาทิ การใช้น้ำซ้ำ

- ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 5 โครงการสำคัญ

- 5.1 ประเด็นการพัฒนานาที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง
 - 5.1.1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์
 - 5.1.2 โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย
 - 5.1.3 โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์
 - 5.1.4 โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสมุนไพร
 - 5.1.5 โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตพืชโปรตีนทางเลือก
 - 5.1.6 โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร
 - 5.1.7 โครงการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
 - 5.1.8 โครงการส่งเสริมและพัฒนาการใช้สารชีวภัณฑ์และปุ๋ยอินทรีย์
 - 5.1.9 โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรทางเลือกที่มีอนาคต
- 5.2 ประเด็นการพัฒนานาที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่อุปทาน
 - 5.2.1 โครงการพัฒนาช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์
 - 5.2.2 โครงการสร้างการรับรู้และเพิ่มความเชื่อมั่นสินค้าเกษตร
 - 5.2.3 โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการผลิตและการตลาดในระดับพื้นที่
 - 5.2.4 โครงการจัดทำแผนพัฒนาสินค้าเกษตรที่สำคัญ
 - 5.2.5 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์
 - 5.2.6 โครงการพัฒนาแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์
 - 5.2.7 โครงการยกระดับสถาบันเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการยุคใหม่
 - 5.2.8 โครงการส่งเสริมความร่วมมือภาครัฐและภาคเอกชน
 - 5.2.9 โครงการส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายด้านการผลิตการตลาด
- 5.3 ประเด็นการพัฒนานาที่ 3 ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้และใช้องค์ความรู้ให้เกิดผลในเชิงประจักษ์

- 5.3.1 โครงการส่งเสริมการวิจัยแบบมีส่วนร่วมแบบมุ่งเป้า
- 5.3.2 โครงการพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยรายสินค้า
- 5.4 ประเด็นการพัฒนาที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
 - 5.4.1 โครงการสร้างความตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากร
 - 5.4.2 โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
 - 5.4.3 โครงการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทาง BCG
 - 5.4.4 โครงการความร่วมมือภาครัฐภาคเอกชนฟื้นฟูและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
 - 5.4.5 โครงการสร้างความตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากร
 - 5.4.6 โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
 - 5.4.7 โครงการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทาง BCG
 - 5.4.8 โครงการความร่วมมือภาครัฐภาคเอกชนฟื้นฟูและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 6

ที่อยู่ : 184/9 หมู่ 8 ตำบลทุ่งสุขลา อำเภอศรีราชา

จังหวัดชลบุรี 20230 เบอร์โทร : [0-3835-1398](tel:0-3835-1398)

อีเมล : zone6@oae.go.th